

Vlaams
Parlement

stuk **1317** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 25 oktober 2011 (2011-2012)

Beleidsbrief

Onderwijs

Beleidsprioriteiten 2011-2012

ingediend door de heer Pascal Smet,
Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Inhoud

Lijst met afkortingen.....	5
Managementsamenvatting.....	7
Strategische en operationele doelstellingen	9
SD 1 Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen	9
OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap.....	9
OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie	11
OD 1.3 Inzetten op Educatie voor Duurzame Ontwikkeling	11
OD 1.4 Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken	12
OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs (DKO) verdiepen en verbreden	13
OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken.....	14
OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken	15
OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen.	16
OD 1.9 Genderdiversiteit in het beleid van de scholen integreren.....	18
OD 1.10 Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan	18
OD 1.11 Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen.....	18
SD 2 Kansen geven aan elk talent.....	20
OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen	20
OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren	21
OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen.....	22
OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten.....	24
OD 2.5 Diplomagerichte trajecten in het volwassenenonderwijs en de werking van de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap bijsturen.....	24
OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven	24
OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren.....	25
OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen	26
OD 2.9 Studeren in het buitenland stimuleren	27
OD 2.10 Onderzoek en innovatie stimuleren	27
OD 2.11 Participatie aan levenslang leren verhogen.....	28
OD 2.12 De digitale kloof wegwerken.....	29
SD 3 Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving	30
OD 3.1 Nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen implementeren	30
OD 3.2 Het leren van het Nederlands in de scholen versterken	30
OD 3.3 Nederlands als tweede taal stimuleren.....	32
OD 3.4 Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren.....	33
OD 3.5 Het leren van vreemde talen intensifiëren	33
OD 3.6 Een talenbeleid in elke school aanmoedigen	34
SD 4 Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt.....	36
OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming	36
OD 4.2 De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen.....	37
OD 4.3 Werkplekleren uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren.....	37
OD 4.4 Leren en werken consolideren	38
OD 4.5 De beroepsopleidingen versterken.....	38
OD 4.6 Werk maken van de beroepskolom.....	39
OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen.....	39
OD 4.8 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie.....	40
OD 4.9 Topsportscholen evalueren	40

OD 4.10 Ondernemerschapscompetenties bevorderen.....	40
SD 5 De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden	41
OD 5.1 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken.....	42
OD 5.2 Hoger gekwalificeerden inzetten	42
OD 5.3 Nascholing stimuleren	43
OD 5.4 De lat voor de initiële lerarenopleiding hoger leggen.....	43
OD 5.5 Het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken	44
OD 5.6 De rechtspositie in het hoger onderwijs stroomlijnen.....	44
SD 6 De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken	45
OD 6.1 Het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen	45
OD 6.2 Brede scholen realiseren	45
OD 6.3 De regio's van de gemeenten in het lokaal flankerende onderwijsbeleid verstevigen	46
OD 6.4 Scholengemeenschappen versterken.....	47
OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken	47
OD 6.6 Het onderwijs in Brussel aanpakken.....	48
OD 6.7 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven.....	49
OD 6.8 Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen.....	50
SD 7 Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden.....	51
OD 7.1 De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken	51
OD 7.2 Informatierijke omgevingen ontwikkelen.....	51
OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen	53
OD 7.4 Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien	54
OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen.....	54
OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht in te zetten waar ze het meest nodig zijn	55
OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren.....	56
OD 7.8 Financiering van het hoger onderwijs evalueren en bijsturen.....	57
OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken.....	57
OD 7.10 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren.....	58
SD 8 Investeren in duurzame en moderne infrastructuur.....	59
OD 8.1 Scholen uitbouwen tot uitdagende en stimulerende werk- en leefomgevingen.....	59
OD 8.2 Aandacht voor het duurzaam karakter van de schoolinfrastructuur.....	62
<i>Uitvoering moties en resoluties van het Vlaams Parlement.....</i>	64
<i>Uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof.....</i>	79
<i>Regelgevingsagenda</i>	87

Lijst met afkortingen

ADIBib	Aangepaste Digitale Boeken voor leerlingen met een leeshandicap
ADSEI	Algemene Directie Statistiek en Economische informatie
AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
AOC	Agentschap voor Onderwijscommunicatie
ASO	Algemeen Secundair Onderwijs
BAO	Gewoon basisonderwijs
BCH	Bijzonder Comité Herinneringseducatie
BIBA	Binnenlucht in Basisscholen
BRIC	Brazilië, Rusland, Indië, China
BROSO	Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs
BSO	Beroepssecundair Onderwijs
Buso	Buitengewoon secundair onderwijs
CAB	Vlaams Communicatie Assistentie Bureau voor Doven
CANON	Cultuurcel van het Vlaamse onderwijsministerie
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
Cavaria	Koepel van de Vlaamse en Brusselse homo-lesbische groepen.
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DBFM	Design, Build, Finance and Maintain
DKO	Deeltijds Kunstonderwijs
DOV	Databank Ondergrond Vlaanderen
EAK	Enquête naar de Arbeidskrachten
ECVET	Europees creditsysteem voor beroepsonderwijs en opleiding
EDO	Educatie voor Duurzame Ontwikkeling
ERK	Europees Referentiekader voor Talen
ESLC	European Survey of Language Competences
ET	Eindterm
EU	Europese Unie
EVC	Erkennen Van Competenties
FOD	Federale Overheidsdienst
GO!	Gemeenschapsonderwijs
GOK	Gelijke onderwijskansen
GOK(+)	Lestijden voor het voeren van een gelijk kansenbeleid in het kleuteronderwijs
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HBO5	Hoger Beroepsonderwijs niveau 5
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de K.U. Leuven)
ICCS	International Civic and Citizenship Education Study
ICT	Informatie- en CommunicatieTechnologie
IEA	International Association for the Evaluation of Educational Achievement
IKW	Interkabinettenwerkgroepen
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KBS	Koning Boudewijnstichting
KSO	Kunstsecundair Onderwijs
LLL	Levenslang Leren / Levenslang en Levensbreed Leren
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
LOP	Lokaal Overlegplatform
MOE	Midden- en Oost-Europese
NT2	Nederlands als Tweede Taal

NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
O&V	Onderwijs en Vorming
OBPWO	Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek
OD	Onderwijsdecreet
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (=OESO)
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (=OECD)
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PAV	Project Algemene Vorming
PBD	Pedagogische Begeleidingsdiensten
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competences
PING	Poverty Is Not a Game
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment (van de OESO)
PRODIA	Protocollering Diagnostiek
RTC	Regionaal Technologisch Centrum
RvS	Raad van State
SALTO	Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SNPB	Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten
SO	Secundair Onderwijs
STAP	Rapportage over de uitvoering van de Strategie, de Toekomstige verwachtingen en de ActiePlannen
SVR	Studiedienst Vlaamse Regering
SVS	Stichting Vlaamse Schoolsport
TALIS	Teaching and Learning International Survey
TKO	Tweedekansonderwijs
TSO	Technisch Secundair Onderwijs
VAK	Vlaams Actieplan Kinderrechten
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VBB	Voorrangbeleid Brussel vzw
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA	Vlaanderen in Actie
VJP	Vlaams Jeugdbeleidsplan
VKS	Vlaamse Kwalificatiestructuur
VLAREG	Vlaamse Regering
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLOP	Vlaams Ouderplatform
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
VLUHR	Vlaamse Universiteiten en Hogescholenraad
VN	Verenigde Naties
VOCVO	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
VR	Vlaamse Regering
VTE	Voltijds Equivalent
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten
WSE	Werk en Sociale Economie

Managementsamenvatting

In deze beleidsbrief geef ik een overzicht van de belangrijkste realisaties van het afgelopen werkjaar en geef ik een overzicht van de plannen die voor het komende werkjaar op de agenda staan. Bij wijze van samenvatting licht ik hier alvast enkele speerpunten van mijn beleid toe.

Eind vorig schooljaar keurde de Vlaamse Regering het nieuwe omkaderingssysteem van het basisonderwijs voor een eerste keer principieel goed. Het nieuwe omkaderingssysteem is gebaseerd op de uitgangspunten en principes die bij de herziening van de werkingsmiddelen werden gebruikt. Het nieuwe systeem zal op 1 september 2012 ingaan. Scholen krijgen bovenop hun nieuwe basisfinanciering extra middelen voor leerlingen die aan de indicatoren van onderwijskansarmoede voldoen. De planlast voor de scholen zal verminderen en de omkadering zal beter op de concrete situatie van de scholen aansluiten. De omkadering voor het kleuteronderwijs zal substantieel verhogen door de gelijkschakeling van het kleuter- en lager onderwijs. Daardoor kunnen de klassengroepen in het kleuteronderwijs worden verkleind.

Ik werk verder aan de hervorming van het secundair onderwijs. De reacties op de oriëntatienota neem ik mee in de uitwerking van de conceptnota tegen het voorjaar 2012. In deze conceptnota komen verschillende aspecten aan bod. Zo zal een voorstel voor een ruim, relevant en aantrekkelijk opleidingsaanbod worden uitgewerkt. Voortbouwend op de huidige driegradenstructuur wil ik de finaliteit van elke graad scherper stellen. Uiteraard zal de conceptnota ook ingaan op het financieringsmechanisme voor de omkadering van de secundaire scholen en op de personeelsimpact. De conceptnota zal opnieuw voor advies aan de VLOR en de SERV worden voorgelegd en de basis voor een ruimer maatschappelijk debat over de toekomst van het secundair onderwijs vormen. Dit alles zal in het voorontwerp van decreet worden verwerkt, dat ik midden 2013 aan de Vlaamse Regering wens voor te leggen.

We moeten ervoor zorgen ook het komende decennium in ons onderwijs hoogopgeleide en excellente leraren te kunnen aantrekken en behouden, en dit binnen de context van een krimpend aanbod aan hoogopgeleide werknemers op de arbeidsmarkt. Vorig schooljaar voerde ik met de sociale partners diverse gesprekken over het loopbaanpact. Het loopbaandebat en de relatie tussen school, schoolbestuur en scholengemeenschap zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom zal ik het debat naar de toekomst van het onderwijslandschap opentrekken. Het debat moet tegen juni 2012 in een globaal principeakkoord met maatregelen uitmonden. Dit principeakkoord zal volgens verschillende fases in concrete acties worden omgezet. Daarnaast zijn er acties op de korte termijn nodig. Samen met de sociale partners wil ik nagaan hoe we aan bepaalde dringende noden tegemoet kunnen komen.

Het afgelopen schooljaar heb ik met de sociale partners drie cao's afgesloten, die voor de jaren 2010 en 2011 gelden, voor respectievelijk het hoger onderwijs, de basiseducatie en het niet-hoger onderwijs. In het voorjaar van 2012 zal ik de voorbereiding van drie nieuwe cao's opstarten, die voor de drie resterende jaren van de legislatuur zullen gelden.

Met mijn conceptnota 'Samen taalgrenzen verleggen' investeer ik intensief verder in het Standaardnederlands, onder meer door sterk in te zetten op nascholing van leraren en door de taalontwikkeling Standaardnederlands van jonge kinderen centraal te stellen. Het onthaalbeleid voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs zal worden hervormd. Ook aan het vreemdetalenonderwijs zal worden gesleuteld. De eindtermen vreemde talen zullen ambitieuzer worden geformuleerd. Er zal sterk worden ingezet op talensensibilisering, een vroege start met Frans in het basisonderwijs zal mogelijk worden, net zoals CLIL onder voorwaarden in het secundair onderwijs. Tot slot zal er in het kader van het talenbeleid op diversiteit en inclusiviteit, evaluatie en screening, en professionalisering en ondersteuning worden ingezet.

Samen met mijn collega's, bevoegd voor Inburgering en Werk, zal ik dit werkjaar het concept van regionale Centra voor Leerloopbaanbegeleiding – wat een voorlopige werkterm is - verder uitwerken en de financiële implicaties van dit voorstel verder uitklaren. Deze centra zullen in de toekomst instaan voor de gerichte informatieverstrekking, oriëntering, testing en doorverwijzing van volwassenen met uiteenlopende leervragen en -noden. Tegen het einde van dit werkjaar zal ik een ontwerp van decreet over Centra voor Leerloopbaanbegeleiding in het Vlaams Parlement indienen.

Voor de hervorming van het hoger onderwijs heeft de Vlaamse Regering op 16 juli 2010 beslist om de aanbevelingen, vervat in de motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement, uit te voeren. De Vlaamse Regering keurde ook het budgettaire kader voor de periode 2012-2025 goed, met een bijkomende inspanning van 225,9 miljoen. Tijdens het voorbije werkjaar werd aan de hervorming van het hoger onderwijs verder vorm gegeven. Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering ontvingen op 15 juli 2011 de voorbereidende teksten van het integratiedecreet (de integratie van de hogeschoolopleidingen in de universiteiten, de oprichting van schools of art, de aanpassing van de taken van de associaties, de aanpassing van de taalregeling, de gevolgen van de integratie voor het personeel) en een nota over het financieel model na integratie (goedgekeurd door alle voorzitters van de associaties). De teksten vormen de basis voor de verdere uitwerking van de nodige decreten, die midden 2012 aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

De Vlaamse Regering heeft de conceptnota 'Kunst verandert!' goedgekeurd. Deze nota trekt de krijtlijnen voor een nieuwe opleidingsstructuur en maakt tegelijk een aantal inhoudelijke keuzes voor de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (DKO). In het komende schooljaar zal ik een oproep lanceren om pilootprojecten op te starten waarin academies de kans krijgen om een aantal fundamentele inhoudelijke vernieuwingen in de praktijk te brengen en hun ervaringen met anderen te delen. In het voorjaar van 2012 zal ik een tweede nota voorleggen met: voorstellen over de financiering van het DKO, de rationele invulling van het landschap en de personeelsgevolgen die gepaard gaan met de inhoudelijke vernieuwing. Deze nota zal ook de richting aangeven waarin samenwerking tussen enerzijds academies onderling en anderzijds academies en scholen voor kleuter- en leerplichtonderwijs optimaal kan worden gerealiseerd.

Het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht is door de commissie onderwijs in het Vlaams Parlement goedgekeurd. In het decreet worden bijkomende uitgangspunten van het gelijke onderwijskansenbeleid geformuleerd, decretale regels die de transparantie van het aanbod en de inschrijving verhogen, ingevoerd, permanente regels voor aanmeldingsprocedures ingeschreven en wijzigingen en verduidelijkingen voor het wegwerken van bestaande knelpunten aangebracht. Doordat de inwerkingtreding met één jaar is verlengd, kunnen de scholen zich degelijk op de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014 voorbereiden. Ik zal nu inzetten op een goede communicatie van de regels rond het inschrijvingsrecht, met inbegrip van de aanmeldingsprocedures, naar alle betrokken actoren..

Om de acute problemen, die zich als gevolg van de demografische evolutie ook in het schooljaar 2011-2012 zullen stellen, aan te pakken, zal ook tijdens het schooljaar 2010-2011 verder naar evenwichtige capaciteitsuitbreidingen in overleg met de betrokken gemeenten worden gezocht. De taskforce die in het voorjaar van 2010 binnen de Vlaamse administratie is opgericht om de noden inzake schoolinfrastructuur op te volgen, zal ik vragen om - naast de acute aanpak - een duurzame aanpak op de langere termijn uit te werken. Een aantal interessante denksporen dienen zich alvast aan, meer bepaald op het vlak van masterplanning en een meer geïntegreerde visie op de scholenbouw in relatie tot andere maatschappelijke functies.

Strategische en operationele doelstellingen

SD 1 Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen

OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap

Realisaties 2010-2011

Vlaanderen nam deel aan een **internationaal vergelijkend onderzoek** naar de mate waarin onze jongeren in staat zijn democratisch politiek burgerschap op te nemen.¹²De verontrustende Vlaamse resultaten maakten bijkomend onderzoek naar de oorzaken en verklaringen noodzakelijk. Ik verwacht de definitieve onderzoeksresultaten in het najaar van 2011.

Ondersteuning voor scholen en leerkrachten op dit vlak blijft van fundamenteel belang. Ik heb bijgevolg de financiering voor **burgerschapseducatie** voor de Koning Boudewijnstichting (KBS) met een jaar verlengd. In de geest van de sinds het schooljaar 2010-2011 ingevoerde vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het secundair onderwijs, dienen scholen zelf een langetermijnvisie over deze thema's te ontwikkelen, aangepast aan hun context, om van daaruit hun behoeften aan ondersteuning te bepalen. De KBS heeft in 2010 vanuit deze visie een aantal waardevolle initiatieven opgestart die dit schooljaar verder zullen worden verfijnd. De KBS liet 'de spiegel' ontwikkelen. Dit is een eenvoudig instrument, opgesteld op basis van een wetenschappelijke bevraging over burgerschapseducatie in het onderwijsveld, waarmee scholen zichzelf en hun beleid inzake burgerschapseducatie kunnen 'spiegelen'. Dit helpt hen een analyse te maken van hun plus- en minpunten op het vlak van de integratie van burgerschapseducatie.

Ik ben ervan overtuigd dat scholen vooral van andere scholen kunnen leren: hun successen en mislukkingen, de uitdagingen die ze overwonnen hebben en de knelpunten die nog bestaan. Daarom gaf ik de KBS ook de toestemming om met een deel van hun subsidies een intervisieaanbod voor 40 secundaire scholen uit te werken. De scholen, die in dit traject willen meestappen, zullen samen nadenken over de vraag hoe een school een beleid kan ontwikkelen dat aandacht heeft voor burgerschapseducatie. De bedoeling is om hieruit modellen te distilleren die voor andere scholen nuttig kunnen zijn.

Bevorderen van actief burgerschap staat expliciet in de doelstellingen van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC) vermeld. Via de complementaire **communicatielijnen** zetten we dan ook alle inspanningen verder om tot een interactieve dialoog met de jongeren en hun leraren te komen. In Klasse, Maks!, Yeti en Klasse voor Ouders worden de lezers permanent gestimuleerd om op een actieve manier aan onze samenleving te participeren. Het basisthema van de CANON-werking (groeien in cultuur) bouwt acties uit, met als basis het zoeken van de eigen identiteit, die uiteindelijk via cultuureducatie en brede cultuurbeleving naar versterkte verbondenheid in actief burgerschap kunnen leiden. Uit de internationale interesse en de analyses die daarover verschijnen, blijkt dat onze complementaire en continue manier van overheidscommunicatie zin en effect heeft.

In het kader van het **Europees Jaar van de Vrijwilliger** heb ik de gelegenheid te baat genomen om enerzijds het bestaande vrijwilligerswerk binnen de onderwijscontext te valoriseren en anderzijds tot nieuwe initiatieven aan te zetten. Er wordt een wedstrijd georganiseerd waarbij een aantal projecten, die het meest in het oog springen op het gebied van maatschappelijke relevantie en duurzaamheid, een geldprijs kunnen ontvangen.

¹ De Groof S., Elchardus M., Franck E., Kavadias D. (2010). *International Civic and Citizenship Education Study (ICCS). Vlaanderen in ICCS 2009*. Brussel: Departement Onderwijs & Vorming. 56 p.

² De Groof S., Franck E., Elchardus M., Kavadias D. (2011). *Burgerschap bij 14-jarigen. Vlaanderen in internationaal perspectief. Vlaams eindrapport van de International Civic and Citizenship Education Study*. 279 p.

Na de uitspraak van het Grondwettelijk Hof op 15 maart 2011, ligt het dossier met betrekking tot het dragen van **levensbeschouwelijke symbolen** in het onderwijs opnieuw ter behandeling bij de Raad van State. In afwachting van de beslissing van de Raad van State heb ik, samen met mijn administratie en kabinet, uitgebreide consultaties bij experts in diverse relevante disciplines (juristen, filosofen, sociologen, antropologen, onderwijsverstrekkers, vakbonden en belangengroepen) gehouden. Deze informatie zal, na de juridische uitspraak, het maatschappelijke en politieke debat kunnen voeden.

Plannen 2011-2012

Samen met de betrokken experts zal ik bekijken hoe we de resultaten van het verklarend onderzoek naar **burgerschap** in de hervorming van het secundair onderwijs kunnen gebruiken.

Vanuit verschillende hoeken (o.a. de kinderrechtencommissaris, de Vlaamse Scholierenkoepel) krijg ik signalen dat de **rechtspositie** van de jongeren in het onderwijs moet worden aangepast. Bepaalde situaties, vooral bij onenigheid of geschillen, vragen een meer sluitende regeling. Daarom zal ik dit werkjaar het formeel besluitvormingsproces voor een minidecreet met betrekking tot de rechtspositie van de leerling in het basis- en secundair onderwijs opstarten. Daar waar relevant wordt met het decreet betreffende de rechtspositie van minderjarigen in de jeugdhulp afgestemd?. Zeker in het secundair onderwijs is het opportuun om een aantal maatregelen te nemen die de rechtspositie van de leerling versterken, zonder daarbij het noodzakelijke evenwicht tussen rechten én plichten uit het oog te verliezen. Deze maatregelen situeren zich op het vlak van het schoolreglement, meerbepaald het principe van de openbaarheid van bestuur en de beroepsmogelijkheden tegen bepaalde omstrede tucht- en evaluatiebeslissingen. Naast het schoolintern beroep wil ik in een extern beroep voorzien via de oprichting van een Raad voor Rechtsbescherming van Leerlingen, deels naar analogie met de Raad voor Betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in het hoger onderwijs.

Een tweede luik van het minidecreet heeft betrekking op de inspraak op school. Vertrekkend van de uitgevoerde evaluaties en van het VLOR-advies over **participatie op school**³ zal ik het participatiedecreet op een aantal punten bijsturen. De legistische goedkeuringsprocedure van het decreet is tijdens het schooljaar 2011-2012 gepland. Dit laat toe om de implementatie zowel op Vlaams als op lokaal niveau tijdens het schooljaar 2012-2013 voor te bereiden, gezien de inwerkingtreding van het decreet op 1 september 2013 is vastgesteld.

Ook voor de cursisten in het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs zal ik de voorbereidingen voor een rechtspositieregeling treffen. Ik zal dit opnemen in het kader van de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs en de conclusies van de evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs.

Nog dit najaar lanceer ik samen met mijn minister, bevoegd voor Media, een **conceptnota Mediawijsheid**. Mediawijsheid is het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes waarmee burgers bewust en kritisch in een van media doordrongen wereld leven. Het is het vermogen om media actief en creatief te gebruiken in functie van een sterkere maatschappelijke participatie. Mediawijsheid bevindt zich op het snijvlak van verschillende beleidsdomeinen, waaronder Media en Onderwijs. Vanuit deze beleidsdomeinen willen we een krachtige impuls geven. Via een gezamenlijk actieplan zullen we de verschillende doelgroepen voor mediawijsheid sensibiliseren en de mediawijze aanpak beter op de noden én interesses van kinderen, jongeren en volwassenen (al dan niet in hun rol van begeleider) doen aansluiten.

In de nota en het actieplan ontwikkelen we een visie en concrete initiatieven op vier domeinen: beleidsafstemming, competentieontwikkeling⁴, het verkleinen van de digitale kloof en e-safety. Zo komt er in 2012 een sensibiliseringscampagne inzake privacy en sociale netwerksites, alsook omtrent

³ VJP OD 1.1 en 1.2; VAK OD 3.3.

⁴ VJP 12.1: competenties media.

onderzoek en sensibilisering i.v.m. de omgang met reclame. Diverse projecten met betrekking tot mediawijsheid en mediagebruik worden financieel ondersteund. Ondertussen heb ik een commissie de opdracht gegeven mij te adviseren over de rol van 'beeldgeletterdheid' en de mogelijke integratie daarvan in het curriculum.

OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie

Realisaties 2010-2011

Ik heb voor een jaar de financiering van het **Bijzonder Comité Herinneringseducatie** (BCH), opgericht in de schoot van de vzw Kazerne Dossin, verlengd.

Plannen 2011-2012

Het BCH heeft, in samenwerking met experts ter zake, een reflectie-instrument ontwikkeld waarmee iedereen die aan herinneringseducatie doet (schoolteams, individuele leraren, lerarenopleiders, begeleiders of educatieve medewerkers in organisaties) de eigen projecten kan toetsen en evalueren. Herinneringseducatie zien we hierbij ruimer dan alleen Holocaust-educatie. Ik zal dit bruikbare materiaal op een effectieve manier verspreiden en valoriseren.

Herinneringseducatie zal één van de focuspunten tijdens het Belgische voorzitterschap van de **International Task Force Holocaust** in 2012 worden. Het is de bedoeling om op dat moment de buitenlandse delegaties een goed beeld te geven van wat op het vlak van herinneringseducatie (theorie en praktijk) leeft en beweegt in het Vlaamse onderwijs. Een aantal praktijkvoorbeelden uit het basis- en secundair onderwijs en de lerarenopleiding zullen via 'filmische' presentaties extra in de kijker worden gezet. Dit materiaal zal na het voorzitterschap voor iedereen via de website van het BCH en Klasse beschikbaar worden gemaakt.

OD 1.3 Inzetten op Educatie voor Duurzame Ontwikkeling⁵

Realisaties 2010-2011

Tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie (najaar 2010) hebben de Europese ministers van Onderwijs **raadsconclusies** over Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO)⁶ goedgekeurd. Via deze raadsconclusies engageren de 27 Europese lidstaten er zich toe om aan EDO een cruciale plaats in het proces van levenslang leren en in alle aspecten van onderwijs en vorming toe te kennen.

Om EDO concreet in scholen (zowel basis- als secundaire scholen) te kunnen implementeren, is een belangrijke rol voor leerkrachten weggelegd. Een aangepast vormingsaanbod moet tegemoet komen aan de specifieke inhoudelijke en pedagogische uitdagingen waar leerkrachten voor staan, indien ze aan een transversaal onderwerp als EDO willen werken. Dit schooljaar is EDO dan ook één van de **prioritaire nascholings thema's**. Schoolteams uit het basis- en secundair onderwijs kunnen zich via deze initiatieven verder in de basisprincipes van EDO bekwamen, zoals de geïntegreerde benadering van duurzame ontwikkeling en het systeemdenken.

Plannen 2011-2012

⁵ VJP OD 24.2.

⁶ Raadsconclusies over educatie voor duurzame ontwikkeling:

<http://www.consilium.europa.eu/App/NewsRoom/loadDocument.aspx?id=357&lang=NL&directory=en/educ/&fileName=117855.pdf>

Ik wil de **raadsconclusies** in Vlaanderen bekendmaken en verder concretiseren. Hiervoor wordt er met de minister, bevoegd voor Leefmilieu, en met het middenveld via het EDO-overlegplatform samengewerkt.

In juni 2012 vindt in Rio de Janeiro opnieuw een **VN-wereldtop** Duurzame Ontwikkeling plaats, tien jaar na de conferentie in Johannesburg. Onder andere de transitie naar een groene economie in de context van duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding staan op de agenda. De rol van onderwijs en educatie voor duurzame ontwikkeling zal als overkoepelend thema aan bod komen. Wereldwijd en in Vlaanderen is het voorbereidingsproces voor deze top volop aan de gang.

Het **hogere onderwijs** wordt in toenemende mate met nieuwe uitdagingen vanuit de maatschappij geconfronteerd die steeds hogere eisen op het vlak van duurzaamheid stelt. Er is al veel kennis binnen de instellingen van het hoger onderwijs aanwezig, weliswaar dikwijls gefragmenteerd en meestal niet in een langere termijnvisie op EDO gericht. Het hoger onderwijs zal duurzaamheidsvraagstukken aanpakken en hiervoor samenwerken met Ecocampus, een educatief project van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE).

Een eerste actie is het faciliteren van het debat over de rol van het hoger onderwijs bij de transitie naar een duurzame samenleving. In het najaar van 2011 zal een expertenpanel zich buigen over de manier waarop een grootschalig debat moet worden aangepakt. Aangezien het een echt breed gedragen debat moet worden, zullen de experts niet alleen binnen de overheid (Onderwijs en Vorming en Leefmilieu, Natuur en Energie) worden gezocht, maar ook in andere sectoren waaronder bv. het bedrijfsleven.

OD 1.4 Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken

Realisaties 2010-2011

Op dit moment participeren alle Vlaamse hogescholen en universitaire lerarenopleidingen aan het **netwerk** dat de CANON Cultuurcel rond cultuureducatie oprichtte. Intussen participeren 1.100 Vlaamse scholen aan **www.dynamo3.be**, de ondersteuningslijn voor cultuur in en buiten de school, die CANON samen met De Lijn en De Lerarenkaart heeft uitgebouwd.

Het meeste recente PISA-rapport geeft onze leerlingen een zeer hoge score voor technisch lezen, maar wijst op hun erg lage **leesinteresse**. Om die reden bracht ik rond dit thema diverse stakeholders samen.

Plannen 2011-2012

Dit schooljaar zal ik samen met mijn collega, bevoegd voor Cultuur, een **gezamenlijke visie op en een strategisch kader voor meer en betere cultuureducatie** uitwerken⁷.

Uit de recente veldtekening cultuureducatie kwam de nood aan expertise-ontwikkeling en expertise-uitwisseling tussen cultuur, jeugd en onderwijs als één van de belangrijkste behoeften naar boven. Samen met mijn collega van Cultuur wil ik de mogelijkheden onderzoeken om **expertisenetwerken rond cultuureducatie** te ondersteunen. Het is de bedoeling om in die netwerken de expertise van de verschillende beleidsdomeinen die met cultuureducatie bezig zijn, bij elkaar te brengen.

Bij de uitbouw van het curriculum van het hervormde secundair onderwijs wil ik werk maken van een blijvend **referentiekader voor geïntegreerde cultuureducatie**.

⁷ VJP OD 16.1: een structureel, samenhangend en complementair cultuureducatiebeleid.

Ik wil verder inzetten op de dynamiek van het netwerk cultuureducatie. Zo organiseert het netwerk in februari 2012 een grootschalig evenement voor de studenten van de betrokken opleidingen. En met een subsidielijn **laboprojecten** wil ik de opleidingen blijven stimuleren om cultuureducatieve projecten te ontwikkelen. De resultaten van deze en andere projecten worden op het multimediaal platform www.ingebeeld4.be ontsloten, het onderwijsplatform rond mediawijsheid.

De CANON Cultuurcel organiseert dit najaar de dynamoDAGEN. Dit zijn netwerkmomenten voor de Vlaamse scholen en culturele partners. Tegelijkertijd laat ik, onder meer in samenspraak met mijn collega, bevoegd voor Cultuur, uitzoeken op welke vlakken een afstemming met andere beleidsinitiatieven en een verdere uitbouw mogelijk zijn.

In samenspraak met de luisterpuntbibliotheek zal ik een communicatiecampagne uitwerken om luisterboeken binnen het onderwijs meer bekendheid te geven. Op die manier kan ook voor kinderen met een leerstoornis aan leesbevordering worden gewerkt.

OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs (DKO) verdiepen en verbreden

Realisaties 2010-2011

Op 4 maart 2011 keurde de Vlaamse Regering de **conceptnota ‘Kunst verandert!’** goed. Deze nota trekt de krijtlijnen voor een nieuwe opleidingsstructuur en maakt tegelijk een aantal inhoudelijke keuzes voor de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (DKO). In het voorjaar hebben mijn medewerkers 6 infosessies georganiseerd om de nota Vlaanderenbreed voor te stellen. Tegelijk heb ik formeel advies bij de strategische adviesraden van Onderwijs, Jeugd en Cultuur en de SERV ingewonnen. Ook de DKO-stakeholders, allen vertegenwoordigd in de klankbordgroep, hebben hun reactie bezorgd. Onder meer op basis van die adviezen en reacties heb ik de hervormingsplannen voor het DKO op sommige punten enigszins bijgesteld. Zo wil ik de leerlingen die dat wensen de mogelijkheid geven om meteen te starten met een opleiding in één artistiek domein: beeld, dans, drama, mediakunst of muziek, weliswaar met een domeinoverschrijdende focus. Daarnaast behouden we de mogelijkheid om een doorgedreven domeinoverschrijdende opleiding te volgen.

In de 2de graad van de muziekopleiding wil ik de inhoudelijke samenhang tussen de verschillende aspecten van het leren musiceren, verstevigen via een intense wisselwerking tussen de leraren van de twee opleidingsonderdelen: muzikale vorming en instrument. Een vernieuwd doelstellingenkader dat onder de vorm van basiscompetenties in de regelgeving zal worden verankerd, moet garanderen dat de leerlingen de opleiding daadwerkelijk als één geheel ervaren. Op 30 juni 2010 keurde het Vlaams Parlement de rechtsgrond goed die het principe van specifieke eindtermen en basiscompetenties voor het DKO introduceert. De **specifieke eindtermen kunstsecundair onderwijs (KSO) en DKO, evenals de basiscompetenties van DKO**, worden tegen het einde van dit schooljaar ontwikkeld (zie ook DO 1.11).

Plannen 2011-2012

Toch rijzen er nog heel wat vragen bij de mensen die de inhoudelijke vernieuwing uiteindelijk op het terrein zullen realiseren. Daarom wil ik in het komende schooljaar een aantal proactieve maatregelen nemen. Zo zal ik nog in dit schooljaar een oproep lanceren om **pilootprojecten** op te starten. De pilootprojecten hebben de bedoeling om een aantal fundamentele inhoudelijke vernieuwingen in de praktijk te brengen en hierrond pedagogische en didactische expertise op te bouwen en te verspreiden. Pedagogische begeleidingsdiensten en lerarenopleidingen kunnen voorstellen voor pilootprojecten m.b.t. de volgende thema's indienen: de domeinoverschrijdende focus in de initiatieopleiding, de wisselwerking en inhoudelijke afstemming tussen de verschillende componenten van de muziekopleiding en de competentiegerichte inschaling en evaluatie van leerlingen. Uiteraard zal daarbij intensieve samenwerking met de academies noodzakelijk zijn. Ook op de DynamoDAGEN van dit najaar, voor leraren, zullen goodpractices omtrent deze thema's op het programma staan. Om

voldoende tijd voor deze voorbereidingsfase te voorzien, heb ik besloten om mijn planning bij te sturen en de inwerkingtreding van het nieuwe decreet één jaar uit te stellen.

DKO volgen is een vrijwillige keuze, maar het moet wel een keuze zijn die iedereen moet kunnen maken. Dit is het uitgangspunt om de prijszetting van de **inschrijvingsgelden** te evalueren. Daarbij zullen de resultaten van het recente onderzoek⁸ worden meegenomen.

Een toegankelijk DKO betekent enerzijds een goed bereikbaar opleidingsaanbod voor volwassenen, maar zeker voor kinderen en jongeren. Anderzijds hoeven niet op elke leslocatie alle mogelijke opleidingen of muziekinstrumenten te worden aangeboden. Momenteel wordt bekeken hoe het vernieuwde opleidingsaanbod het best in het landschap wordt ingepast, zodat een **rationele spreiding** ontstaat die tegelijk voldoende bereikbaarheid garandeert.

Heel wat academies geven op dit moment blijk van maatschappelijk engagement door scholen van het **kleuter- en leerplichtonderwijs** op het gebied van cultuureducatie te ondersteunen. Er zijn de tijdelijke projecten muzische vorming en kunstinitiatie, maar ook vele lokale initiatieven waarbij DKO-leerkrachten artistieke impulsen aan scholen geven, bv. kunstenaar in de klas en cultuurklassen. Met het oog op het nieuwe decreet wil ik bekijken hoe deze samenwerking structureel kan worden ingebed, zonder dit echter als verplichte opdracht of strategische doelstelling voor elke academie te beschouwen. Uiteraard zal ik hierbij rekening houden met de evolutie in het onderzoek naar de expertisenetwerken rond cultuureducatie.

Ook voor de **samenwerking tussen de academies** onderling wil ik vrijwilligheid vooropstellen. Schoolbesturen die voor één of meer van hun bevoegdheden in samenwerking een voordeel zien, moeten zich in een organisatiestructuur, die voldoende armsglag heeft om die bevoegdheden efficiënt uit te oefenen, kunnen verenigen.

In het voorjaar van 2012 zal ik een **tweede nota** voorleggen met voorstellen over de financiering van het DKO, de rationele invulling van het landschap en de personeelsgevolgen die gepaard gaan met de inhoudelijke vernieuwing. Deze nota zal ook de richting aangeven waarin samenwerking tussen academies onderling en tussen academies en scholen voor kleuter- en leerplichtonderwijs optimaal gerealiseerd kan worden.

OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken

Realisaties 2010-2011

Zowel mijn collega, bevoegd voor Welzijn, als ikzelf, maakten het afgelopen schooljaar een **evaluatie van de implementatie van het decreet Integrale Jeugdhulp**. Op basis van de resultaten van deze evaluatie werken we aan een grondige aanpassing van dit decreet met betrokkenheid van alle actoren.

Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek naar de implementatie van het decreet rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp door de zorg- en de onderwijsinspectie, werken de centrumnetten van de CLB's aan een aantal netoverstijgende initiatieven.

Op de Vlaamse Regering van 17 september 2010 engageerde ik mij om **het recht op leren van minderjarigen binnen de vrijwillige of gedwongen hulpverlening** te optimaliseren. Een bevraging van voorzieningen waar jongeren residentieel kunnen verblijven, resulteerde in een overzicht van de schoolvervangende programma's die momenteel voor deze jongeren bestaan én een analyse van de

⁸ Vermeersch L., Capéau B., Van Itterbeeck K. & Groenez S. (2011). *Wie speelt de eerste viool? Gedifferentieerde inschrijvingsgelden en participatie aan het deeltijds kunstonderwijs*. Leuven: HIVA-KU Leuven. 341 p.

leemtes in deze programma's. Met mijn collega, bevoegd voor Welzijn, zal ik op basis daarvan oplossingen uitwerken⁹.

De onderwijsinspectie start dit schooljaar met de kwaliteitscontrole van het onderwijs in een aantal residentiële voorzieningen¹⁰.

Plannen 2011-2012

In het regeerakkoord en de beleidsnota engageerde ik mij tot het realiseren van een **decreet leerlingenbegeleiding** waarin de rol- en taakverdeling tussen de verschillende actoren (school, CLB, pedagogische begeleidingsdienst, ...) duidelijk worden bepaald. Momenteel is het voor externen vaak erg onduidelijk wie hierin binnen onderwijs welke rol opneemt en wie ze bijgevolg concreet moeten aanspreken om stappen te zetten of aan wie ze hun sectoraal aanbod kenbaar moeten maken. Rond die taakverdeling worden een aantal scenario's uitgetekend. Deze discussie kan echter niet los van het loopbaandebat worden gezien.

Voor de **omkadering** van de CLB's wil ik sneller vooruit gaan. Ik wil dit schooljaar nagaan hoe we de berekening hiervan kunnen vereenvoudigen en transparanter maken.

De **studiekeuzewebsite** 'Onderwijskiezer', een netoverschrijdend initiatief van de CLB-sector, biedt veel mogelijkheden en daarom wens ik verder in dit project te investeren. Om de zoekacties te verfijnen, de aangeboden informatie uit te breiden (o.a. over de arbeidsmarkt) en de interactiviteit te versterken, stel ik een gedetacheerd personeelslid ter beschikking. Sectoren kunnen samen met de VDAB hiertoe een bijdrage leveren om ervoor te zorgen dat er een realistisch beeld van de beroepen, de sectoren en de arbeidsomstandigheden wordt geschetst.

OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken

Uit de gegevens die de secundaire scholen ons bezorgen, blijkt dat de meldingen van problematische afwezigheden nog altijd toenemen. Tijdens het schooljaar 2010-2011 was 1.7% van alle leerlingen problematisch afwezig.¹¹ Er is de voorbije jaren heel wat aandacht aan een betere registratie van afwezigheden besteed. Toch moeten we ons afvragen of de stijging die zich schooljaar na schooljaar doorzet, niet betekent dat de spijbelproblematiek toeneemt. Ook in het basisonderwijs neemt het aantal meldingen van problematische afwezigheden toe.¹²

Realisaties 2010-2011

Op basis van de evaluatie van het vorige spijbelactieplan, de resultaten van twee gedachtewisselingen over spijbelen binnen de Commissie voor Onderwijs en overleg met experts uit de praktijk, stel ik een **nieuw actieplan grensoverschrijdend gedrag op school** op. De focus van dit actieplan werd van enkel spijbelen en absoluut schoolverzuim naar alle vormen van grensoverschrijdend gedrag op school uitgebreid. Door middel van nieuwe en hernieuwde acties en initiatieven tracht ik een antwoord te bieden op de bestaande lacunes. De voorgestelde aanpak omspannt, net als in het vorige plan, een continuüm van sensibiliseren, informeren, preventief werken, begeleiden en sanctioneren.

Met dit actieplan werk ik ook aan de doelstelling om de ongekwalificeerde uitstroom op het niveau van het secundaire onderwijs te verlagen, en dat zowel bij meisjes als jongens .

Naar aanleiding van een rondetafel in de VLOR over het thema **luxeverzuim** deed ik eind vorig schooljaar een korte bevraging bij alle lagere en secundaire scholen.

⁹VJP OD 6.1: leerrecht wordt gegarandeerd; werd overgenomen in VAK OD 4.1.

¹⁰VAK OD 3.2.

¹¹Bron: O&V

¹²Agentschap voor Onderwijsdiensten (2010). *Wie is er niet als de schoolbel rinkelt? Evaluatie 2009-2010*. Brussel: Agentschap voor Onderwijsdiensten. 90 p.

Plannen 2011-2012

Dit schooljaar wil ik het overleg met mijn collega's, bevoegd voor Justitie en Welzijn, heropstarten om de reeds bestaande initiatieven/samenwerking te optimaliseren en meer gepaste maatregelen ten aanzien van **grensoverschrijdend gedrag op school**¹³ uit te bouwen.

Ook zal ik lokale aanspreekpunten in kaart brengen en proberen te mobiliseren om mee te helpen aan het sensibiliseren en preventief werken rond grensoverschrijdend gedrag bij jongeren. Ik zal bovendien nieuwe, laagdrempelige vormen van communicatie inzetten, met het oog op een groter bereik van de sensibiliseringsacties..

De gegevens over **luxeverzuim** zullen de basis voor verdere besprekingen in de VLOR vormen en, indien nodig, zullen er gepaste acties worden opgezet.

Een aantal doelgroepen heeft een verhoogde kans op schoolse uitval en/of ongekwalificeerde uitstroom. Voor deze doelgroepen zal ik specifieke initiatieven nemen. Ik denk dan in de eerste plaats aan de **Midden- en Oost-Europese jongeren en woonwagenbewoners**. Mijn departement is in de werkgroep van het actieplan Midden- en Oost-Europese migratie (MOE) en de Stuurgroep Woonwagenbewoners van de minister, bevoegd voor Inburgering, vertegenwoordigd, van waaruit gecoördineerde acties ten aanzien van deze doelgroepen zullen worden opgezet. Deze actieplannen zullen in het najaar van 2011 worden goedgekeurd.

Samen met de minister, bevoegd voor Inburgering, zal ik nagaan hoe de toeleiding van kinderen van nieuwkomers die een inburgeringstraject volgen, naar onderwijs verder kan worden geoptimaliseerd. Een betere gegevensuitwisseling is daarin een eerste stap.

Dit najaar wordt het haalbaarheidsonderzoek naar een **monitor** voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens bij leerlingen en onveiligheidsgevoelens bij leerkrachten afgerond. Op basis van de resultaten beslis ik samen met het onderwijsveld of ik hieromtrent verdere initiatieven zal nemen.

Ik zal het gebruik van de methodiek van **herstelgericht werken op school** verder aanmoedigen¹⁴. Ik sensibiliseer het onderwijslandschap hierover en zorg ook voor meer alternatieve oplossingen bij grensoverschrijdend gedrag door leerlingen, waardoor definitieve uitsluiting een ultieme remedie moet worden. Binnen dit kader sensibiliseer ik de scholen bijvoorbeeld om nascholingen rond herstelgericht werken te volgen. Dit was trouwens een thema in de prioritaire nascholing 2010-2011. De nascholingsorganisatie die hierrond expertise opbouwde, biedt deze sessies aan, in een verkorte vorm, vanaf het schooljaar 2011-2012. .

Omwille van gezondheidsredenen gerelateerd aan de zwangerschap, de bevalling of de postnatale periode of om bij hun kind te zijn tijdens de kraamperiode, zijn leerplichtige tienerouders soms, al dan niet gewettigd, langdurig afwezig op school. Om de ongekwalificeerde uitstroom van deze doelgroep te verminderen, hun leerrecht te garanderen en de band met de school te blijven behouden, onderzoek ik hoe we de combinatie zwangerschap en zorg voor een klein kind in het secundair onderwijs meer haalbaar kunnen maken.

OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen.

Realisaties 2010-2011

In het werken aan welbevinden verdient het tegengaan van **pesten** bijzondere aandacht. Vorig jaar liep een pilootproject rond complexe pestsituaties tussen leerlingen. Tevens werd op vraag van de Vlaamse

¹³ VAK OD 4.2.

¹⁴ VAK OD 4.2.

Jeugdraad een succesrijke studiedag over cyberpesten opgezet, waarop aan de scholen een waaier aan instrumenten werd aangereikt om hun (cyber-)pestbeleid vorm te geven.

Het afgelopen schooljaar werkte de **Commissie voor Gezondheidsbevordering** van de VLOR aan aanbevelingen om het beleid van de scholen omtrent welbevinden te ondersteunen.

Vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming werken we mee aan de opvolging van alle Vlaamse gezondheidsdoelstellingen en samen met mijn collega, bevoegd voor Volksgezondheid, ga ik na welke extra inspanningen het onderwijs kan leveren. Vorig schooljaar hebben we, aanvullend bij initiatieven van mijn collega-ministers, faciliterende maatregelen voor scholen voorzien. Zo organiseerden we studiedagen rond instrumenten die scholen kunnen helpen bij het uitstippelen van een beleid rond seksueel aanvaardbaar gedrag en het versterken van relationele en seksuele vaardigheden van leerlingen.

Voor het sport- en bewegingsbeleid werk ik met een overeenkomst met de **Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS)**. SVS diende voor het komende schooljaar een actieplan in. De uitvoering ervan wordt opgevolgd door de opvolgingsgroep die hiervoor in het leven werd geroepen.

Plannen 2011-2012

Dit schooljaar zal ik met de conclusies uit het pilootproject over **pesten** aan de slag gaan en er onder meer voor zorgen dat scholen en Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) voldoende ondersteund worden in het uitwerken van maatregelen rond pesten. We beschikken al over een zeer uitgebreid pakket van maatregelen ter ondersteuning van het anti-pestbeleid van scholen. Toch wil ik verder bekijken wat we kunnen leren uit de praktijk van andere landen om pesten op school aan te pakken.

Omdat gamen bij de jongeren sterk ingeburgerd is en didactische kwaliteiten heeft, zal ik dit schooljaar een game in de scholen verspreiden, die pesten tussen leerlingen bespreekbaar moet maken en een aanzet moet geven om pestproblematieken aan te pakken.

Om zelfdoding¹⁵ bij kinderen en jongeren tegen te gaan, zal ik met mijn collega, bevoegd voor Volksgezondheid, nagaan wat we kunnen leren uit de ervaringen van de **preventiecoaches voor geestelijke gezondheid** in secundaire scholen en hoe we de coaches verder kunnen inzetten.

Ik zal het uitwerken van een **gezondheidsbeleid** op de scholen verder ondersteunen en keurde daarom de verlenging van de detachering van de gezondheidscoördinator van de VLOR goed. In de overeenkomst met de VLOR zal ik onder meer vragen de scholen concrete tools aan te bieden, waarmee ze aan de slag kunnen om aan welbevinden te werken.

In het verlengde van de maatregelen voor de schoolfruitactie wordt tegen december 2011 aan een nieuw educatief pakket voor scholen gewerkt.

Met diverse collega-ministers pleeg ik overleg om maatregelen te nemen die scholen in hun gezondheidsbeleid kunnen ondersteunen. Zo zullen de scholen beter geïnformeerd worden over de aspecten van een gezond binnenmilieu en over straling.

Samen met een aantal wetenschappelijke onderzoekers ontwikkelt de onderwijsinspectie op dit ogenblik gestandaardiseerde vragenlijsten om te peilen naar het welbevinden van de leerlingen en om na te gaan of scholen in het kader van hun kwaliteitszorg het welbevinden van hun leerlingen bewaken. In de loop van volgend schooljaar komen de vragenlijsten voor de scholen online ter beschikking. De onderwijsinspectie zal, waar mogelijk, een online bevraging opzetten, zodat de planlast voor de scholen minimaal is. De scholen krijgen achteraf een feedbackrapport met de resultaten op het niveau van de instelling.

¹⁵ VJP OD 6.4: meewerken aan zelfdodingspreventiebeleid.

OD 1.9 Genderdiversiteit in het beleid van de scholen integreren

Realisaties 2010-2011

Vorig jaar zorgde ik voor continuïteit in de financiering van de onderwijswerking binnen Cavaria.

Het **Actieplan in het kader van de Open Coördinatiemethode Vlaams Gelijke Kansenbeleid (2011-2012)** werd op de sporen gezet. Vanuit mijn bevoegdheid voor Onderwijs nam ik er 17 acties in op m.b.t. gender, seksuele identiteit (holebiseksualiteit en transgenderisme) en toegankelijkheid van infrastructuur.

Plannen 2011-2012

Momenteel werk ik met mijn diensten stapsgewijs de uitvoering van het **actieplan** uit. Zo wordt er aansluitend op het loopbaan debat een campagne voorbereid om meer diversiteit in het beroep van leraar basisonderwijs aan te moedigen.

Ik werk aan een laagdrempelige, algemene oplossing voor de vervanging van studiebewijzen door (voor)naams- of geslachtswijziging, waardoor ook **transgender**personen vlotter aangepaste kwalificatiebewijzen kunnen verkrijgen.

Op vraag van mijn collega, bevoegd voor Wetenschap en Innovatie, zal de VLIR een voorstel van **globaal actieplan 'gender hoger onderwijs'** uitwerken. Ook aan de VLHORA zal een gelijkaardige vraag gesteld worden. Samen met voormelde collega zal ik nagaan op welke wijze het behalen van streefcijfers een parameter kan zijn voor meer genderevenwicht in het allocatiemodel.

Naar aanleiding van het geweld tegen holebi's in de steden zal ik samen met de onderwijsverstrekkers de aanpak van de genderproblematiek (inclusief holebi's) verder uitwerken.

OD 1.10 Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan

Realisaties 2010-2011

De Vlaamse Regering keurde op 28 januari 2011 het Vlaams Jeugdbeleidsplan goed. Op 15 juli 2011 werd het Vlaams Actieplan Kinderrechten goedgekeurd. Vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming werd intensief en actief aan de opmaak van beide plannen meegewerkt. Binnen deze plannen vormt onderwijs een belangrijk werkterrein.

Plannen 2011-2012

Dit werkjaar werken we enerzijds mee aan het opstellen van indicatoren waarmee het **Vlaams Jeugdbeleidsplan** kan worden opgevolgd. Anderzijds voeren we de acties uit het Vlaams Jeugdbeleidsplan en het Vlaams Actieplan Kinderrechten uit. Het aanspreekpunt kinderrechten en jeugdbeleid binnen het beleidsdomein onderwijs blijft een belangrijke rol in de uitvoering en rapportage van deze plannen spelen.

OD 1.11 Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen

Realisaties 2010-2011

Op 1 september 2010 zijn de nieuwe eindtermen **natuurwetenschappen** van de 1ste graad (A- en B-stroom) van het secundair onderwijs ingevoerd. Om op 1 september 2012 de aansluiting te verzekeren met de 2de graad, werden de eindtermen natuurwetenschappen van de 2de graad ASO geactualiseerd en werden nieuwe eindtermen natuurwetenschappen ontwikkeld voor de 2de en de 3de graad BSO. Beide

sets eindtermen natuurwetenschappen kregen een positief advies van de VLOR. Voor de 2de en de 3de graad TSO en KSO werden eveneens eindtermen natuurwetenschappen ontwikkeld.

Eveneens voor het secundair onderwijs zijn **vakoverschrijdende eindtermen techniek** (2de en 3de graad) ontwikkeld.

De Vlaamse Regering besliste in 2008 het studieaanbod in het studiegebied sport in het secundair onderwijs te wijzigen. In de 2de en de 3de graad ASO werd de studierichting 'sport' vervangen door 'sportwetenschappen'. Voor deze studierichting werden in samenwerking met de onderwijsverstrekkers specifieke eindtermen ontwikkeld. Desondanks kregen de ontwikkelde **specifieke eindtermen sportwetenschappen** geen positief advies van de VLOR. Toch zijn deze eindtermen nodig, omdat ze beantwoorden aan een nood in het onderwijsveld. Daar heerst immers onduidelijkheid over het studieniveau dat de leerlingen sportwetenschappen moeten bereiken. Die onduidelijkheid wordt met de specifieke eindtermen sportwetenschappen weggewerkt. Een eenpolige studierichting met twee sets specifieke eindtermen (nu: sport en wetenschappen) is volgens mij niet logisch. Eén set specifieke eindtermen sportwetenschappen is dat wel.

Plannen 2011-2012

Ik zal de **vakoverschrijdende eindtermen techniek** (2de en 3de graad) voor advies aan de VLOR voorleggen.

Om uitvoering te geven aan het decreet betreffende de kwalificatiestructuur (2009), gaf ik mijn administratie de opdracht om, parallel aan de ontwikkeling van de einddoelen, een **format voor einddoelen** (eindtermen, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen en basiscompetenties) te ontwerpen. Dat format maakt dan ook gebruik van descriptorelementen van de kwalificatiestructuur. Ik zal dit najaar een ontwerp van format voor advies aan de VLOR voorleggen.

Zoals vermeld in OD 1.5 zullen de specifieke eindtermen KSO en DKO, evenals de basiscompetenties DKO tegen het einde van dit schooljaar ontwikkeld worden.

Zoals vermeld in OD 3.1 zullen de eindtermen vreemde talen ambitieuzer worden geformuleerd.

Tot slot zal ik erop toezien dat de definitieve uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap t.a.v. de Franstalige basisscholen in de zes faciliteitengemeenten, wordt uitgevoerd. De schoolbesturen hebben de mogelijkheid gekregen om een aanvraag tot afwijking van de eindtermen in te dienen. De aanvraag zal dit schooljaar de reglementaire procedure doorlopen. Daarnaast wordt de scholen gevraagd, minstens voor het verplichte deel, een contract met een Nederlandstalig CLB te sluiten.

SD 2 Kansen geven aan elk talent

Uit het PISA-onderzoek blijkt telkens weer dat de verschillen tussen sterke en zwakke leerlingen vrij groot zijn en dat deze kloof niet afneemt. Recent onderzoek wijst uit dat voor leesvaardigheid de sterkste presteerders (90ste percentiel) in PISA 2009 een score van 635 behalen, terwijl de zwakste presteerders (10de percentiel) een score van 390 behalen. Die kloof bedraagt dus 245 punten en wijkt niet significant af van de kloof die we in PISA 2000 (248 punten) vaststelden. De kloof bedraagt meer dan 3 PISA-vaardigheidsniveaus verschil¹⁶. Dat verschil tussen de zwakst presterende en de sterkst presterende leerlingen overbruggen, verdient aangehouden en verscherpte inspanningen, waarbij ook aandacht voor de scores van de sterk presterende leerlingen blijft.

OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen

Realisaties 2010-2011

De strijd tegen armoede en voor sociale inclusie in het onderwijs stond als grote uitdaging centraal op de Europese onderwijsconferentie tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap in 2010. De conclusies worden meegenomen in de beleidsinitiatieven die de Europese Commissie ontwikkelt.

Plannen 2011-2012

Ook in 2012 vormt de strijd tegen armoede de drijfveer voor een aanzienlijk deel van mijn beleidsinitiatieven. Binnen de Vlaamse Regering bereiden we de actualisering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) voor. Met de prioriteiten voor ogen die we binnen de Regering overeengekomen zijn, zet ik onverminderd in op **kleuterparticipatie**¹⁷ en **ouderbetrokkenheid**.

In functie van het realiseren van een inclusief integratiebeleid zal ik binnen mijn bevoegdheden concrete acties formuleren die tot het realiseren van de doelstellingen van het Vlaams integratiebeleid bijdragen. Deze acties zullen in het geïntegreerd integratiebeleidsplan van de Vlaamse overheid worden opgenomen. We zullen meer bepaald op het verhogen van de ouderbetrokkenheid inzetten via het stimuleren van een goede kennis van het Standaardnederlands voor ouders. We zullen ook een samenwerking met inburgering opzetten waarbij ouders van schoolgaande kinderen een prioritaire doelgroep zijn. Een samenwerking met de integratiesector is daarbij aangewezen.

Om de financiële drempels te slopen en zo de onderwijskansen vanaf het kleuter- en doorheen het leerplicht, hoger- en volwassenenonderwijs te versterken, werk ik volop aan de **automatisering van de studie- en schooltoelage**¹⁸. Uit het onderzoek naar de randvoorwaarden die vervuld moeten zijn om dit te realiseren, blijkt dat de toegang tot de afstemmingsgegevens, aanwezig in het rijksregister, cruciaal is. Om toegang tot deze informatie te krijgen, is een machtiging van de privacycommissie nodig. Mijn administratie heeft hiervoor al de eerste contacten gelegd, waaruit blijkt dat de machtiging enkel onder bepaalde voorwaarden kan worden gegeven. Mijn administratie bekijkt nu of deze voorwaarden haalbaar zijn. Uit het onderzoek kwam ook de grote afhankelijkheid van externe dataleveranciers naar boven. In overleg met die leveranciers is mijn administratie een aantal knelpunten aan het wegwerken.

Tegen het einde van de legislatuur wens ik **de schooltoelagen** in het kleuter-, lager en secundair onderwijs te verhogen.

¹⁶ De Meyer, I. & Warlop N. (2010). *PISA. Leesvaardigheid van 15-jarigen in Vlaanderen. De eerste resultaten van PISA 2009*. Brussel: Departement Onderwijs & Vorming. 113 p.

¹⁷ VJP SD 8; VAK OD 5.6.

¹⁸ VAK OD 5.5.

De Vlaamse Regering gelastte een wetenschappelijk onderzoek naar het profiel van de leerlingen en cursisten die in HBO 5 en TKO (algemene vorming) les volgen. Op basis van deze studie, die kan aangevuld worden met cijfermatige en beleidsmatige elementen van de overheid, zal nagegaan worden in welke mate en onder welke voorwaarden zij voor een studietoelage in aanmerking zullen komen.

Op basis van het uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek en de evaluaties door diverse oudergroepen en het Rekenhof, zal ik bekijken of de regeling van de **maximumfactuur in het basisonderwijs** moet worden bijgestuurd¹⁹.

In het hoger onderwijs leg ik eveneens nieuwe accenten, in de regelgeving over de **sociale voorzieningen** (OD 2.8), de **mobilititeit van studenten**(OD 2.9) en het **aanmoedigingsfonds** (OD 2.8). Daarnaast organiseer ik dit schooljaar twee subsidierondes voor **student tutoringprojecten** (OD 2.8 en 5.4). Daarmee wil ik verder impuls geven aan de praktijk binnen hoger onderwijsinstellingen waarbij studenten regelmatig na schooltijd afspreken met een tiener uit een kansarm gezin om gratis studieondersteuning te bieden.

We stellen vast dat er - ondanks alle inspanningen – **concentratiescholen** blijven bestaan Om aan leerbehoeften van een leerbedreigd publiek te kunnen beantwoorden, is, net als voor alle leerlingen, onderwijs van uitstekende kwaliteit nodig. Evenveel leerwinst behalen in concentratiescholen als in 'witte' scholen is veelal niet voldoende, aangezien leerlingen er vaak met een achterstand aan de start verschijnen. Er moet in deze scholen juist meer leerwinst behaald worden om aan het eind van de rit gelijk te kunnen eindigen met andere scholen.

Daarom wil ik **9 basisscholen** (3 in Brussel, 3 in Antwerpen en 3 in Gent, gespreid over de koepels en het GO!) **met een hoog % GOK-leerlingen** de mogelijkheid geven **een onderwijsmodel te initiëren** dat 'werkt' en inspirerend kan zijn voor andere concentratiescholen. Ik zal deze scholen hiertoe extra ondersteunen met als doelstelling te excelleren. Dit zal gebeuren in nauwe samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten en de lokale overheden en er zal een wetenschappelijk opvolgingssysteem voor de vorderingen van de leerlingen worden opgezet. Gedurende het schooljaar 2011-2012 zullen we dit experiment grondig voorbereiden om vanaf september 2012 van start te kunnen gaan. De deelnemende scholen zullen bij de voorbereiding al intensief worden betrokken. Omdat vernieuwing enkele jaren tijd vergt vooraleer resultaten op te leveren, wordt voor het project 5 jaar uitgetrokken, met een tussentijdse evaluatie na 3 jaar.

OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren

Realisaties 2010-2011

Het afgelopen jaar werden de ouders via verschillende kanalen gewezen op het belang van het kleuteronderwijs.

In het voorjaar 2011 verscheen de **eerste evaluatie van de nieuwe toelatingsvoorwaarde** (220 halve dagen aanwezigheid in de 3de kleuterklas of het afleggen van een taalproef) tot het gewoon lager onderwijs. In het schooljaar 2009-2010 waren 99,1% van de vijfjarigen ingeschreven in het kleuteronderwijs. 97,3% van deze kleuters was minstens 220 halve dagen aanwezig. Dit was een stijging t.o.v. het vorige schooljaar (96,7%). Bij de vijfjarige kleuters die onvoldoende aanwezig waren, waren opmerkelijk meer kansarme leerlingen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was het aandeel kinderen dat onvoldoende aanwezig was, het hoogst, gevolgd door de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant. De evaluatie bevatte ook een aantal verbetervoorstellen, zoals een betere en snellere gegevensverzameling met betrekking tot de aanwezigheden en de taalproef en een blijvende en gerichte communicatie rond de toelatingsvoorwaarden. Hoewel het onmogelijk is om het effect van

¹⁹ VAK OD 5.5.

één maatregel op de kleuterparticipatie te berekenen, stellen we vast dat de aanwezigheid van ingeschreven kleuters gedurende het schooljaar 2009-2010 toch nog licht is gestegen.

Voor chronisch zieke kleuters die niet aan voldoende aanwezigheid kunnen komen, is de onderwijsregelgeving aangepast, zodat deze kinderen hun schooltoelage niet verliezen.

In juli 2010 sloten het Agentschap voor Onderwijsdiensten en het Agentschap Kind en Gezin een engagementsverklaring m.b.t. een betere samenwerking omtrent de wederzijdse acties om de kleuterparticipatie te bevorderen. Deze samenwerking zal worden geëvalueerd en waar mogelijk geoptimaliseerd.

Plannen 2011-2012

Blijvende inspanningen zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat kleuters voldoende aan het kleuteronderwijs participeren. We zetten de **sensibiliseringsinspanningen**²⁰ dan ook verder. Het campagnemateriaal rond de 3de kleuterklas wordt aangepast, met extra aandacht voor kansarme ouders. Daarnaast zorgen we voor een goede opvolging van de effecten van de invoering van de toelatingsvoorwaarden voor het basisonderwijs op de aanwezigheid van de kleuters.

OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen²¹

Realisaties 2010-2011

Rond leezorg werd in de periode van september 2010 tot april 2011 intensief met de koepels, het GO!, de vakbonden en het Vlaams Ouderplatform (VLOP) overlegd. Om het draagvlak voor deze onderwijsvernieuwing te vergroten, werden de belangrijke leezorgthema's in **resonantiegroepen** afgetoetst: (1) de gefaseerde aanpak met een basisdecreet en aanbouwdecreten, (2) het VN-Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap met een planning van het aanbod voor leerlingen met autismespectrumstoornissen, (3) competentie-ontwikkeling en professionalisering en (4) een globale bespreking van het leezorgconcept zoals vervat in de hoofdstukken I-IV van het voorontwerp van decreet betreffende leezorg van 19 november 2008 (1ste principiële goedkeuring), aangepast aan de opmerkingen van het VLOR-advies van 19 december 2008.

Ondanks dit overleg kon er bij de vakorganisaties onvoldoende draagvlak voor een gefaseerde aanpak met een basisdecreet en aanbouwdecreten worden gevonden. Het handhaven van het huidige beleid op het vlak van het onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften is evenmin een optie. In afwachting van de invoering van leezorg op langere termijn heb ik aan de Vlaamse Regering **22 dringende beleidsmaatregelen** voorgelegd.

Voor leerlingen met dyslexie werden in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten (SNPB) **dyslexiesoftwarepakketten** aan een aantal scholen van het basis- en het secundair onderwijs ter beschikking gesteld. Samen met de pedagogische begeleidingsdiensten, Gelijke Kansen in Vlaanderen, de onderwijsinspectie en Die-'s-lekti-kus vzw werd de brochure "Dyslexiesoftware! En nu?" ontwikkeld en ter beschikking van het onderwijsveld gesteld.

²⁰ VJP SD 8.

²¹ Het totaal aantal leerlingen dat in het buitengewoon onderwijs les volgt, neemt over de jaren heen toe. Deze stijging is in alle onderwijsniveaus merkbaar. In vergelijking met het schooljaar 2009-2010 steeg het aantal leerlingen in het buitengewoon lager onderwijs met 1,88%. Het aantal leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs steeg met 2,48%. In alle niveaus van het buitengewoon onderwijs volgen meer jongens dan meisjes deze opleidingen.

Plannen 2011-2012

Een aantal van de hoger genoemde dringende beleidsmaatregelen worden meteen uitgevoerd. Ze hebben te maken met kwaliteitsvolle diagnostiek, competentie-ontwikkeling en de implementatie van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Voor leerlingen met **autismespectrumstoornissen** zal binnen de structuur van het buitengewoon onderwijs een type 9 worden opgericht.

Hiermee spelen we in op de thema's kwalificatie en competentiebeleid en sociale inclusie en maatschappelijke participatie uit het toekomstpact 2020 en de doelstelling inzake talentontwikkeling.

Deze maatregelen zullen ook een plaats krijgen in het actieplan dat uitvoering zal geven aan het doelstellingskader handicap, dat in het kader van de Open Coördinatiemethode van het Vlaams Gelijke Kansenbeleid is voorbereid. Dit doelstellingskader wordt in het najaar 2011 ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Het netoverschrijdende project Protocollering Diagnostiek (PRODIA) wordt verdergezet. Naast de ontwikkeling van een aantal nieuwe protocollen zal het gebruik van afgewerkte protocollen binnen de CLB's en het onderwijs worden ondersteund. Het is eveneens nodig de classificerende **diagnostische protocollen**, ontwikkeld in opdracht van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, te verankeren. Ik zal daarover overleg plegen met mijn collega bevoegd voor Welzijn.

Ik zal dit schooljaar een nieuwe regelgeving met betrekking tot de **doventolkondersteuning** voor dove en slechthorende leerlingen in onderwijs uitwerken. Daarbij houd ik maximaal rekening met de uitspraak in het arrest betreffende de toekenning van doventolkondersteuning in het Vlaamse onderwijs.

De meeste scholen met een dove en/of slechthorende leerlingenpopulatie hanteren het Nederlands als instructietaal of een vorm van simultane communicatie (ondersteund door gebaren). Vanuit het oogpunt van functionele integratie is de verwerving van het Standaardnederlands belangrijk. Toch blijkt uit onderzoek dat de erkenning en introductie van de **Vlaamse Gebarentaal** als volwaardige instructietaal voor een specifieke doelgroep van kinderen en jongeren met een auditieve beperking meer gelijke kansen in het onderwijs kan creëren. Ik zal daarom onderwijsmodellen stimuleren die een plaats geven aan deze voorkeurtaal van een belangrijke groep van dove en slechthorende leerlingen, door de uitwisseling van materialen en praktijken eenvoudiger te maken, bv. via de talenwebsite.

Voor het schooljaar 2011-2012 wordt eenmalig een bijkomende impuls voor de **dyslexiesoftwarepakketten** gegeven. Hierdoor zullen we ongeveer 700 à 800 scholen van dyslexiesoftwarepakketten kunnen voorzien. Het project ADIBib dat schoolboeken voor het basis-, secundair en hoger onderwijs in een digitale versie omzet, wordt structureel gefinancierd. In het kader van de nieuwe toekenningronde van dyslexiesoftwarepakketten zal het gebruik van compenserende ICT-hulpmiddelen en dyslexiesoftware worden opgevolgd.

Samen met mijn collega, bevoegd voor Welzijn, wil ik de problematiek van de sterke stijging van de **buitenschoolse hulpverlening** (revalidatie, zelfstandige logopedisten, ...) verder exploreren en in samenwerking met andere overheden op Vlaams en federaal niveau mogelijke maatregelen en een implementatieplan afspreken.

Voor de opleidingsvormen 1 en 2 van het buitengewoon secundair onderwijs is een voorstel voor ontwikkelingsdoelen klaar. Deze worden in het najaar van 2011 voor advies aan de VLOR voorgelegd.

OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten

Realisaties 2010-2011

Na de lancering van de oriëntatienota ‘Mensen doen schitteren’ hield ik een consultatieronde bij alle onderwijs-, maatschappelijke en arbeidsmarktactoren. Zowel de SERV als de VLOR brachten een advies uit. Uit deze consultatieronde en adviezen bleek onder meer eensgezindheid over de uitdagingen voor de toekomst van het secundair onderwijs. Differentiatie, het werken aan een gefaseerde studiekeuze en studiekeuzebekwaamheid, de leerloopbaanbegeleiding en de uitbouw van een bredere 1ste graad worden ruim gedragen. Ook samenwerking met de arbeidsmarkt zal hierbij voorop staan.

Plannen 2011-2012

De reacties op de oriëntatienota neem ik mee in de uitwerking van de **conceptnota** tegen het voorjaar 2012. In deze conceptnota komen verschillende aspecten aan bod. Zo zal een voorstel voor een ruim, relevant en aantrekkelijk opleidingsaanbod worden uitgewerkt. Voortbouwend op de huidige driegradenstructuur wil ik de finaliteit van elke graad scherper stellen. Uiteraard zal de conceptnota ook ingaan op het financieringsmechanisme voor de omkadering van de secundaire scholen en op de personeelsimpact. De conceptnota zal opnieuw voor advies aan de VLOR en de SERV worden voorgelegd en de basis voor een ruimer maatschappelijk debat over de toekomst van het secundair onderwijs vormen. Dit alles zal in het **voorontwerp van decreet** worden verwerkt, dat ik midden 2013 aan de Vlaamse Regering wens voor te leggen.

Tegelijkertijd zal in samenwerking met de rectoren een betere afstemming tussen het secundair en het hoger onderwijs worden uitgewerkt, in het bijzonder wat de studiekeuze betreft.

OD 2.5 Diplomagerichte trajecten in het volwassenenonderwijs en de werking van de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap bijsturen

Plannen 2011-2012

De werking van de examencommissie voor het voltijds secundair onderwijs wordt geoptimaliseerd.

In uitvoering van het decreet volwassenenonderwijs zal ik **een opleidingsprofiel aanvullende algemene vorming** ter vervanging van het huidige BSO- en TSO-traject in het tweedekansonderwijs (TKO) invoeren.

OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven

Realisaties 2010-2011

De Vlaamse Regering besliste op 16 juli 2010 dat de onderlinge samenwerking tussen de verschillende aanbieders van HBO5-opleidingen moet worden versterkt. Op 17 december 2010 heeft de Vlaamse Regering de wijze van samenstelling en de werking van de Commissie voor HBO goedgekeurd.

Plannen 2011-2012

Ik wil een concrete invulling geven aan de motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement en de mededeling van de Vlaamse Regering over de hervorming van het hoger onderwijs en meer specifiek

de positie van het hoger beroepsonderwijs in het onderwijslandschap. Hierbij wil ik inzetten op een meer intensieve samenwerking tussen hogescholen, Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) en secundaire scholen met een HBO5-opleiding verpleegkunde. Dit najaar zal ik, op basis van een conceptnota, het overleg met alle betrokkenen: de VDAB, Syntra, sectoren, bedrijven, ..., over de samenwerking en de toekomstperspectieven van het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen opstarten. Nog dit najaar zal de commissie voor HBO worden geïnstalleerd. De commissie zal haar huishoudelijk reglement opmaken, overleg plegen met de verschillende belanghebbenden en procedures voor haar taken uittekenen.

De eerste beroepskwalificaties van niveau 5 zullen in het voorjaar 2012 beschikbaar zijn. Dit betekent dat vanaf dat moment met de programmatie van nieuwe opleidingen en de omvorming van de bestaande opleidingen kan worden gestart.

Tegen het voorjaar van 2012 zal ook een methode voor de **omzetting van studiepunten in lestijden** uitgewerkt worden om de opleidingen vlot te laten opstarten.

OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren

Realisaties 2010-2011

De Vlaamse Regering heeft, voor wat betreft de hervorming van het hoger onderwijs op 16 juli 2010, beslist om de aanbevelingen, vervat in de motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement van 8 juli 2010, uit te voeren. Met deze beslissing keurde de Vlaamse Regering ook het budgettaire kader voor de periode 2012-2025 goed, met een bijkomende inspanning van 225,9 miljoen, zoals voorzien in de meerjarentabel.

Tijdens het voorbije werkjaar werd aan deze ingrijpende operatie verder vorm gegeven. Van bij de start werd het hoger onderwijsveld intensief bij de voorbereidingen betrokken, via resonantiegroepen, gesprekken met de voorzitters van de associaties, vertegenwoordigers van de VLIR/ VLHORA, de VVS en de representatieve vakorganisaties. Op regelmatige tijdstippen vond ook politiek overleg plaats.

Als resultaat van deze werkzaamheden ontvingen, op 15 juli 2011, zowel Het Vlaams Parlement als de Vlaamse Regering, de voorbereidende teksten van het integratiedecreet (de integratie van hogeschoolopleidingen in de universiteiten, de oprichting van *schools of arts*, de aanpassing van de taken van de associaties, de aanpassing van de taalregeling, de gevolgen van de integratie voor het personeel) en een nota over het financieel model na integratie (goedgekeurd door alle voorzitters van de associaties).

Mijn administratie voerde een **evaluatie** van het **toelatingsexamen arts-tandarts** uit, waarbij de regelgeving, de financiering, de organisatorische aspecten, de inhoudelijke aspecten van het examen, de deelname en de slaagcijfers en effecten aan bod kwamen.

Plannen 2011-2012

De voorbereidende teksten van 15 juli 2011 vormen de basis voor de verdere uitwerking van de nodige **decreten**, die midden 2012 aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Op basis van de **evaluatie van het toelatingsexamen arts-tandarts** en in overleg met de universiteiten, de studenten en de examencommissie, zal ik in het najaar een beleidsreactie geven.

De wet van 12 mei 2011 tot inperking van de duur van de opleiding geneeskunde bepaalde de **minimumstudieduur van de bachelor- en masteropleiding in de geneeskunde**. De minimumstudieduur van de masteropleiding bedraagt nu drie studiejaar in plaats van vier. In

Vlaanderen bereikten we een consensus om de studieomvang van de masteropleiding in de geneeskunde van 240 studiepunten naar 180 te verminderen. Deze vermindering vergt een uitbreiding van de studieomvang van de master-na-masteropleiding in de huisartsgeneeskunde van 120 naar 180 studiepunten om aan de Europese richtlijn te voldoen. Om dit te realiseren, zal ik in het najaar de nodige besluiten aan de Vlaamse Regering voorleggen.

OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen²²

Realisaties 2010-2011

In uitvoering van de beheersovereenkomsten met betrekking tot het **Aanmoedigingsfonds** hebben alle instellingen hun rapport ingediend. Deze rapporten werden voor evaluatie aan een aantal experts voorgelegd. De instellingen rapporteren meestal uitgebreid over hun activiteiten, maar beknopt over de bereikte resultaten.

Student tutoring, waarbij studenten ingezet worden om de competenties van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs bij te spijkeren met o.a. het oog op een doorstroming naar het hoger onderwijs, werd in 2011 decretaal verankerd. De Vlaamse Regering heeft tevens een besluit genomen dat de uitvoering regelt.

Plannen 2011-2012

Het goedkeuringsproces van het ontwerp van decreet betreffende de **sociale voorzieningen** in het hoger onderwijs wordt dit werkjaar afgerond. Zoals al in mijn beleidsnota en mijn vorige beleidsbrief aangegeven, worden de vzw's Sociale Voorzieningen in de hogescholen geïntegreerd. De Raad voor Studentenvoorzieningen, die binnen de hogeschool of universiteiten zal worden opgericht, krijgt een vrij grote autonomie en zal een cruciale rol in het uittekenen van het instellingsbeleid t.a.v. de studentenvoorzieningen spelen. Het nieuwe allocatiemechanisme zal op studiepunten gebaseerd zijn. De bedragen van de universiteiten waren gedurende meerdere jaren per instelling bevroren. Intussen was er een sterke toename van het aantal studenten. Dit heeft geleid tot een situatie waarin het bedrag per opgenomen studiepunt aan de universiteiten lager is dan het bedrag aan de hogescholen. Er wordt een bijkomende toelage van €1,5 miljoen voor de universiteiten voorzien (groeipad van drie jaar).

Op basis van de rapporten van de instellingen en van de evaluaties van het **aanmoedigingsfonds** zal ik in het najaar een plan van aanpak voorstellen, dat in een bredere visie over de democratisering van het hoger onderwijs zal kaderen. Er is een duidelijke nood aan resultaatsgerichte beheersindicatoren, zowel op het vlak van de instroom als op het vlak van de doorstroom en uitstroom van studenten uit kansengroepen. In de toekomst moet er ook een sterkere koppeling tussen de allocatie van de middelen en het behalen van vooropgestelde streefcijfers zijn. Dit mag geen aanleiding tot een vermindering van kwaliteit geven, wel integendeel. Verder zal ik nagaan of het werken met beheersovereenkomsten het meest geschikte instrument is om de doelstellingen van het aanmoedigingsfonds te realiseren. In afwachting daarvan worden de beheersovereenkomsten met één jaar verlengd.

Door de ratificatie van het VN-verdrag engageert de Vlaamse Regering zich om ook het hoger onderwijs inclusiever te maken. Toch zijn het de hoger onderwijsinstellingen die dit proces naar **inclusie** moeten opnemen en realiseren. De Vlaamse Regering zal dit proces bewaken en ondersteunen. Daarom zal de bestaande ondersteuning kritisch worden doorgelicht en waar nodig aan het VN-verdrag aangepast. In samenspraak met de sector (het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs, vertegenwoordigers van de diensten voor studentenbegeleiding, wetenschappelijke experts en vertegenwoordigers van de studenten) zal ik de behoeften aan en de mogelijkheden voor een betere beleidsaanpak onderzoeken. Op basis hiervan zal ik een plan van aanpak voorstellen.

²²VAK OD 5.7.

OD 2.9 Studeren in het buitenland stimuleren

Realisaties 2010-2011

Op 28 juni 2011 nam de Europese Raad van Ministers een aanbeveling ‘Jeugd in beweging - de leermobiliteit van jongeren bevorderen’ aan met betrekking tot het verstrekken van informatie, het motiveren van de studenten om deel te nemen aan uitwisselingsactiviteiten, de voorbereiding op een uitwisseling, de administratieve en institutionele kwesties, overdraagbaarheid van beurzen, de kwaliteit van de leermobiliteit, de erkenning van de leerresultaten, participatie van achterstandsleerlingen, partnerschappen en financiering, de rol van multiplicatoren en voortgangsbewaking. De thematiek van de learningmobility stond centraal in de onderwijsconferentie die we tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap organiseerden.

Plannen 2011-2012

De Europese ontwikkelingen, inclusief de voorbereiding van de mobiliteitsstrategie in het kader van het Bolognaproces en van een Europese benchmark, leverden de basis om een actieplan voor de versterking van de mobiliteit van studenten en docenten uit te werken. Op basis van een ontwerp van actieplan zal ik in het najaar met de instellingen en de studenten overleggen om het actieplan tegen november 2011 te finaliseren en aan de Vlaamse Regering voor te leggen²³. In het overleg met de instellingen zal de aandacht gaan naar:

- volledige en accurate data over de mobiliteit van studenten en docenten;
- de kwaliteit van de uitwisselingen van studenten;
- de sociale dimensie en in het bijzonder de mobiliteit van studenten uit kansengroepen;
- de stages en het versterken van de mobiliteit van professionele bachelors.

OD 2.10 Onderzoek en innovatie stimuleren

Realisaties 2010-2011

In cao III Hoger Onderwijs beloofde ik een werkgroep voor de uitbouw van onderzoekscarrières op te richten.

Plannen 2011-2012

Samen met mijn collega, bevoegd voor Wetenschap en Innovatie, zal ik een **werkgroep ‘onderzoekers’** oprichten. Die zal de verschillende statuten van doctoraatsbursalen en postdoctorale onderzoekers onder de loep nemen. De werkgroep zal ook voorstellen uitwerken voor de uitbouw van onderzoekscarrières aan de Vlaamse universiteiten en de andere kennisinstellingen en dit zowel binnen het kader van het zelfstandig academisch personeel als binnen het onderzoekskader op andere fondsen.

Mijn administratie zal samen met de Bologna-experts²⁴ twee seminars rond de **integratie van de kennisdriehoek in de curricula van hoger onderwijs** organiseren. In die seminars zullen we leren uit buitenlandse goede praktijken, maar ook uit de initiatieven die de Vlaamse instellingen al hebben genomen.

²³ VJP OD 13.1.

²⁴ Zie http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/beleid/Bologna/Bologna_Vlaanderen.htm.

OD 2.11 Participatie aan levenslang leren verhogen

Als we de inwoners van het Vlaams Gewest vragen of zij recent aan onderwijs of opleiding deelnamen, blijkt het antwoord in de meeste gevallen 'nee' te zijn. In het kader van de EU2020-strategie werd bepaald dat de deelname aan levenslang leren in 2020 15% moet bedragen. Niet enkel het Vlaams Gewest is met een huidige deelname van 8,2% ver van deze doelstelling verwijderd. Onze buurlanden Frankrijk en Duitsland doen het evenmin goed. Het gemiddelde van alle EU-lidstaten blijft steken op 9,1%. Het Verenigd Koninkrijk en Nederland bereikten de doelstelling al in 2010²⁵.

Realisaties 2010-2011

Het eindrapport van **de tussentijdse evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs** werd in november 2010 opgeleverd en aan het Vlaams Parlement bezorgd. In februari 2011 werd het rapport tijdens een studiedag aan de sector toegelicht.

In juli 2011 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota over de hervorming van de integratie- en inburgeringssector goed. Daarin wordt ook een grondige hervorming van de 8 Huizen van het Nederlands voorzien. Vanuit het beleidsdomein onderwijs namen we deze hervorming te baat om een afspraak in het Bruggecommuniqué na te komen, meer bepaald het voorzien in 'Lifelong Guidance' voor levenslang leren. De Huizen van het Nederlands zullen samen met de 13 consortia volwassenenonderwijs tot regionale **Centra voor Leerloopbaanbegeleiding** worden omgevormd. Met mijn collega, bevoegd voor Inburgering, zal ik dit verder uitwerken en dit in nauw overleg met de minister, bevoegd voor Werk.

Plannen 2011-2012

De 60 beleidsaanbevelingen uit het evaluatierapport krijgen tijdens dit werkingsjaar opvolging. Tevens wordt met de voorbereiding van de **grondige evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs** gestart. Deze grondige evaluatie wordt in drie luiken opgesplitst:

- de audit van het Rekenhof naar de doelmatigheid van het financieringssysteem in het volwassenenonderwijs, die in 2012 zal afgerond zijn;
- een evaluatie over het bereiken van de doelstellingen in de samenwerkingsovereenkomsten die de Vlaamse Regering in het kader van het decreet volwassenenonderwijs met de consortia volwassenenonderwijs, de pedagogische begeleidingsdiensten en het VOCVO afsloot;
- een wetenschappelijke evaluatie van het volwassenenonderwijs vanuit het perspectief van de cursist, wanneer de resultaten eind 2013 worden verwacht.

Recent bereidde ik een **discussienota 'Naar een geïntegreerd EVC-beleid'** voor, waarin de basis voor een geïntegreerd EVC-beleid voor het hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, werk, cultuur, jeugd en sport wordt gelegd. De discussienota zal ik nu verder met de betrokken collega's bespreken en nagaan hoe we ons beleid kunnen afstemmen of integreren. Voor het beleidsdomein Werk betekent dat onder meer een bespreking over de afstemming met de beleidsplannen rond het ervaringsbewijs. De discussienota wordt nadien voor advies aan de VLOR, de SERV en de SARC voorgelegd. De discussienota zal ook met het EVC-kennisnetwerk en het EVC-promotorenteam en de verschillende onderwijs- en opleidingsverstrekkers worden besproken. Op basis van de verwerking van de besprekingen en adviezen zal ik tegen maart 2012 een **conceptnota**²⁶ ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen. Het is de bedoeling een stabiel financieringsmodel voor EVC uit te werken, dat in de reguliere financieringsystemen wordt ingebed. Om te weten hoe we dit moeten aanpakken, zet ik in 2012 een aantal projecten op om **EVC-trajecten** concreet vorm te geven.

²⁵ Bron: O&V, FOD Economie – ADSEI (EAK), EUROSTAT.

²⁶ VJP OD 13.3.

Met de minister, bevoegd voor Welzijn en Gezin, gaan we na hoe de sector van de **kinderopvang** aan de toegenomen kwalificatievereisten, onder meer op het vlak van de Nederlandse taal, tegemoet kan komen. We zullen hiervoor onder meer inzetten op flexibele opleidingstrajecten, die vanuit de competenties waarover het huidige personeel beschikt, vertrekken.

Om de interne en externe kwaliteit van afstandslernen in Vlaanderen te verzekeren, is een doorgedreven samenwerking tussen de actoren binnen de volwasseneneducatie vereist. Momenteel wordt nagegaan hoe en welke gemeenschappelijke acties ter bevordering van de kwaliteit van afstandslernen in de kwalificerende opleidingen van volwassenenonderwijs en -educatie, hoger onderwijs, VDAB, Syntra Vlaanderen en het sociaal-cultureel volwassenenwerk kunnen worden gerealiseerd. Mogelijke acties zijn het delen van technologie en leermaterialen en de ontwikkeling en gebruik van instrumenten voor cursistenbegeleiding en e-assessmentinstrumenten.

Samen met mijn collega's, bevoegd voor Inburgering en Werk, zal ik dit werkjaar het concept van regionale **Centra voor Leerloopbaanbegeleiding** verder uitwerken en de financiële implicaties van dit voorstel verder uitklaren. De Taskforce Loopbaanbegeleiding, waarin de CLB-sector, de VDAB, de pedagogische begeleidingsdiensten, de VLIR en de VLHORA zijn vertegenwoordigd, zal de samenwerking tussen de verschillende partners voor loopbaanbegeleiding verder gestalte geven. Deze regionale Centra zullen in de toekomst voor de gerichte informatieverstrekking, oriëntering, testing en doorverwijzing van volwassenen met uiteenlopende leervragen en –noden instaan. Tegen het einde van dit werkjaar zal ik een ontwerp van decreet over Centra voor Leerloopbaanbegeleiding in het Vlaams Parlement indienen.

OD 2.12 De digitale kloof wegwerken

Zowat alle jongeren in Vlaanderen hebben thuis een computer met internetverbinding. In PISA 2009 gaf 98% van de 15-jarigen dit aan (ter vergelijking: in 2000 gaf 47% aan thuis internettoegang te hebben). De digitale kloof voor wat betreft de loutere beschikbaarheid van ICT is in het voorbije decennium dus zeer sterk verkleind en zelfs bijna verdwenen. De digitale kloof verplaatst zich nu naar het gebruik van ICT. Zo bleek uit PISA 2009 dat 15-jarigen uit bevoorrechte socio-economische milieus thuis vaker een PC voor schoolwerk gebruiken dan hun leeftijdsgenoten met een zwakkere socio-economische achtergrond. Dit verband is zichtbaar in zowat alle PISA-landen. De 'nieuwe' digitale kloof hangt samen met de prestaties van de leerlingen inzake digitale leesvaardigheid. Wie aangeeft thuis weinig de computer voor schoolwerk te gebruiken, scoort duidelijk minder goed op digitale leesvaardigheid. De gematigde gebruikers behalen de hoogste scores.²⁷

Bij PC-gebruik voor ontspanning is in Vlaanderen geen band met socio-economische achtergrond vast te stellen. Dit is in de meeste andere landen wel het geval.²⁸

Realisaties 2010-2011

De maatschappij is inmiddels zo geëvolueerd dat basisvaardigheden ICT integraal deel uitmaken van de functionele geletterdheid waarover burgers moeten beschikken. Sinds september 2003 startte de basiseducatie met de modulaire opleiding ICT. Via het **opleidingsprofiel ICT** krijgen cursisten in de basiseducatie de mogelijkheid om basisvaardigheden ICT te verwerven. Tijdens het werkjaar 2010-2011 werd een nieuw opleidingsprofiel ontwikkeld. Vanaf februari 2012 gaat dit in voege.

²⁷ Universiteit Gent en Vlaamse overheid (2011). *Digitale geletterdheid volgens PISA*. Brussel: Vlaamse overheid. 15 p.

²⁸ OECD (2011). *PISA 2009 Results: Students online. Digital technologies and performance. Volume VI*. Parijs: OECD. 394 p.

Vorig schooljaar werd een eerste door de overheid gesteund game (PING 'Poverty Is Not a Game') gelanceerd. Het was een eerste aanzet om het potentieel van games als leermiddel te introduceren en te stimuleren.

Plannen 2011-2012

In de conceptnota over Mediawijsheid neem ik samen met mijn collega, bevoegd voor Innovatie, diverse initiatieven om de digitale kloof verder weg te werken (zie OD 1.1).

SD 3 Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving

OD 3.1 Nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen implementeren

Realisaties 2010-2011

Recent werden de **eindtermen taalbeschouwing Nederlands** van het lager onderwijs tot en met het einde van het secundair onderwijs geactualiseerd. Het betreft een gedeeltelijke actualisering die in 2012 in de 2de graad van het secundair onderwijs ingaat.

Plannen 2011-2012

De eindtermen **taalvaardigheid** voor het vak **Nederlands** in het basis- en secundair onderwijs werden nog niet geactualiseerd. Nochtans zijn deze eindtermen eveneens aan herziening toe, o.a. omdat de continuïteit van het kleuter- t.e.m. het einde van het secundair onderwijs momenteel onvoldoende is gegarandeerd. Vooral de **ontwikkelingsdoelen Nederlands** van de **B-stroom** moeten worden herbekeken. Eind 2011 wordt een onderzoek afgerond over de relevantie en toepasbaarheid van het Europees Referentiekader voor de Talen (ERK) voor het bepalen van ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor het Nederlands/Nederlands als tweede taal en voor moderne vreemde talen²⁹. Begin 2012 zal ik dan bekijken hoe en in welke mate de eindtermen en ontwikkelingsdoelen Nederlands moeten worden herzien.

Voor het **secundair volwassenenonderwijs** worden momenteel **basiscompetenties** voor "**Nederlands in educatief perspectief**" ontwikkeld. De basiscompetenties voor 'leren leren' en voor Nederlands vormen de twee luiken van "Nederlands in educatief perspectief". Beide luiken zullen eind 2011 voor advies aan de VLOR worden voorgelegd.

Ook het leren van moderne vreemde talen wil ik versterken. In mijn conceptnota 'Samen taalgrenzen verleggen' geef ik de nood aan om de eindtermen moderne vreemde talen ambitieus te formuleren.

OD 3.2 Het leren van het Nederlands in de scholen versterken

Realisaties 2010-2011

De doelstellingen van **het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers** kunnen vanaf 1 september 2011 gerealiseerd worden met de maatregelen die ik in het kader van het decreet van 1 juli 2011 betreffende het Onderwijs XXI heb genomen met het oog op de verdere flexibilisering van leertrajecten in het secundair onderwijs.

²⁹ OBPWO 11.00, *De bruikbaarheid van het ERK als structurerend referentiekader voor alle taaldoelen in het Vlaamse Onderwijs* (KU Leuven).

In 2010 werd voor het eerst een peilingsonderzoek op het einde van het secundair onderwijs afgenomen. Het ging om een peiling Nederlands bij leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad ASO, KSO en TSO. De beheersing van de eindtermen van de basisvorming voor de vaardigheden lezen, luisteren en spreken werd getoetst. Dit onderzoek wil vooral de **maatschappelijke taalvaardigheid** in beeld brengen: in welke mate beschikken leerlingen op het einde van het secundair onderwijs over voldoende taalvaardigheid om zelfstandig in de maatschappij te functioneren. In april 2011 werden de resultaten van deze peiling bekendgemaakt. De paralleltoetsen zijn sinds vorig schooljaar beschikbaar op de website 'Toetsen voor scholen', net zoals de toetsen Nederlands van het basisonderwijs al sinds 2009 beschikbaar zijn. Mijn administratie zal een opvolgingstraject opstarten waarin de resultaten van de peiling met verschillende onderwijsactoren worden besproken en aanbevelingen voor verbeteracties worden geformuleerd.

Plannen 2011-2012

Uit internationaal onderzoek (PIRLS³⁰ en PISA³¹) blijkt dat Vlaamse jongeren niet zoveel plezier aan lezen beleven. De resultaten van de peiling Nederlands in de 3de graad van het secundair onderwijs en de peiling Nederlands op het einde van het basisonderwijs geven bovendien aan dat **leesplezier** met betere prestaties voor de vaardigheden lezen en luisteren samenhangt.^{32 33} Het leesplezier verhogen, is voor mij dan ook een belangrijk streefdoel. Ik zal de resultaten van de rondetafel leesbevordering in een concreet actieplan omzetten en in het strategisch beleidskader cultuureducatie opnemen dat ik samen met de minister, bevoegd voor Cultuur, voorbereid (zie OD 1.4).

Ik wil de taalontwikkeling Standaardnederlands van jonge kinderen centraal stellen door de mogelijkheden om taalrijk op te groeien te verhogen. En ouders ondersteunen bij het verrijken van de thuistaal én het intensifiëren van het Standaardnederlands als knuffeltaal, vraagt een talenbeleid op maat van het kinderdagverblijf of de kleuterschool. Waar het gaat om kinderen van nieuwkomers wordt ook samengewerkt met de onthaalbureaus. Een bijzonder intense manier van taalactivering bij peuters is het voorlezen. De liefde voor lezen wordt bij het voorlezen geboren. Samen met de ministers, bevoegd voor Welzijn en Cultuur, zal ik trajecten rond voorleescultuur opzetten, in het Standaardnederlands en in de thuistaal, met betrokkenheid van de ouders.

De plaats van de thuistaal, als deel van de private cultuur, in het talenbeleid, is er een die het doel, van het Standaardnederlands als gemeenschappelijke taal, moet versterken.

Bij de overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs en van het lager onderwijs naar het secundair onderwijs wordt een taalscreening uitgevoerd, die moet aangeven of kinderen het Nederlands voldoende beheersen om de overgang succesvol te vervolmaken. Die screening gebeurt door de school, en bij de instroom. Als uit die screening blijkt dat kinderen een grote taalachterstand hebben, voert het CLB een diepgaandere diagnostische test uit en stelt, bij vaststelling van een achterliggend taalleerprobleem, een traject voor om aan die achterstand te remediëren.

De taalontwikkeling Nederlands van kinderen en jongeren kan extra worden gevoed door aan de formele leeromgeving op school een informeel aanbod in de vrije tijd te koppelen. Leerlingen zullen de kans krijgen om het Nederlands ook buiten de school te verstevigen via initiatieven in het kader van de brede school (OD 6.2)³⁴.

³⁰ Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), gecoördineerd door International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).

³¹ Programme for International Student Assessment (PISA), gecoördineerd door Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

³² KU Leuven: Onderzoeksteam periodieke peilingen en AKOV: Afdeling Projecten: EVC-Curriculum-Kwalificaties (2011). *Peiling Nederlands in de derde graad algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs*. Brussel: Vlaamse overheid. 94 p.

³³ KU Leuven: Onderzoeksteam periodieke peilingen en Departement Onderwijs & Vorming Entiteit Curriculum (2008). *Peiling lezen en luisteren (Nederlands) in het basisonderwijs*. Brussel: Vlaamse overheid. 56 p.

³⁴ VJP OD 10.4.

Het **onthaalbeleid voor niet-Nederlandstalige kinderen in het basisonderwijs** zal worden hervormd. Kinderen zonder kennis van het Nederlands, die zich voor de eerste keer in het leerplichtonderwijs inschrijven, zullen eerst een taalbad van vier (of acht) weken volgen. Daarna volgen ze les in hun school van keuze, waar een opvolgtraject zal worden voorzien. Als die kinderen na het taalbad en de klasondersteuning nog onvoldoende met het Standaardnederlands gevorderd zijn, moeten ze buiten de normale lessen extra lessen Standaardnederlands volgen.

Met de minister, bevoegd voor Inburgering en Integratie, zal ik een protocol sluiten met het oog op samenwerking op het vlak van een onthaalbeleid in scholen. Daarnaast zal ik dit schooljaar i.v.m. het taalbad de nodige stappen voor een aanpassing van de regelgeving zetten.

In het kader van de hervorming secundair onderwijs zal ik onderzoeken in welke mate het **onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers** meer in het regulier secundair onderwijs geïntegreerd en kan worden ingebed.

In de evaluatie van de **lerarenopleidingen** zal bijzondere aandacht gaan naar de kennis van het Standaardnederlands bij de instromende en de uitstromende studenten. Ook zal er nagegaan worden hoe de lerarenopleidingen het beheersingsniveau van het Standaardnederlands meten en hoe ze eventuele tekorten remediëren. Op basis hiervan zal ik, in overleg met de lerarenopleidingen, bekijken of de veralgemeende invoering van een starterstoets Standaardnederlands nodig is. Ik wil verder intensief investeren in het **Standaardnederlands**, o.a. door sterk op de nascholing van leraren in te zetten. Een sterk talenonderwijs is immers in grote mate van de didactische competenties en de taalvaardigheid van de leraren afhankelijk. Het is dan ook cruciaal dat studenten in de lerarenopleiding de huidige basiscompetenties behalen en dat ze de noodzakelijke didactische principes van het talenonderwijs kunnen toepassen. Vanaf 2012 zullen de lerarenopleidingen de taalleerresultaten volgens de niveaus van het ERK op het diplomasupplement vermelden.

OD 3.3 Nederlands als tweede taal stimuleren

Realisaties 2010-2011

In functie van een verdere realisatie van het EVC-beleid in het volwassenenonderwijs heeft mijn administratie een **pre-screening** van de **niveautoetsen van de Huizen van het Nederlands** uitgevoerd. Deze pre-screening heeft aangetoond dat de niveautoetsen niet zonder meer tot automatische vrijstellingen voor opleidingsonderdelen in het volwassenenonderwijs kunnen leiden.

Om de wachtlijsten voor het aanbod Nederlands tweede taal weg te werken en om een meer behoeftegedkend aanbod te realiseren, heb ik enkele maatregelen m.b.t. de inschrijvingsvoorwaarden en de organisatie van het **aanbod Nederlands tweede taal** genomen.

Plannen 2011-2012

In overleg met mijn collega, bevoegd voor Inburgering, zal ik nagaan hoe aan een meer uniform en valide toetsinstrumentarium kan worden gewerkt.

Ik zal het **Vlaams Afsprakenkader Nederlands tweede taal evalueren**, rekening houdend met de hervormingsplannen voor de sector Inburgering en Integratie en met de uitbouw van de regionale Centra voor Leerloopbaanbegeleiding.

Aan de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs heb ik de opdracht gegeven de **opleidingsprofielen Nederlands tweede taal** aan te passen, zodat dit opleidingsaanbod flexibeler en meer behoeftegericht kan worden georganiseerd. Ik wil deze aangepaste opleidingsprofielen per 1 september 2012 implementeren. Op dat ogenblik zullen Centra voor Volwassenenonderwijs ook een

nieuw opleidingsaanbod “Nederlands in educatief perspectief” op maat van individuele cursisten kunnen organiseren die bv. willen verder studeren, zich voorbereiden op toelatingsproeven voor bepaalde beroepen, ...

Ik zal de uitvoering van de maatregelen aanbod NT2 nauwgezet opvolgen en de evolutie van het **aanbod Nederlands tweede taal** monitoren. Indien nodig, zal ik van de mogelijkheid gebruik maken om enerzijds de vrije aanwending van de leraarsuren of VTE gegenereerd door het aanbod NT2 te beperken en/of anderzijds een pakket aanvullende leraarsuren voor een bijkomend aanbod te creëren.

OD 3.4 Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren

Realisaties 2010-2011

In het afgelopen jaar werd het Strategisch Plan Geletterdheid 2005-2011 geëvalueerd.

Plannen 2011-2012

Op basis van die evaluatie bereid ik een **nieuw Strategisch Plan Geletterdheid** voor dat ik aan de Vlaamse Regering zal voorleggen. De afgelopen acties hebben de meerwaarde van de integratie van de training van geletterdheidscompetenties in een opleidings- of begeleidingstraject aangetoond. In het nieuwe plan zullen pistes worden uitgewerkt om **geïntegreerde geletterdheidstrajecten** in het aanbod van alle opleidingsverstrekkers in te voeren. Via de sectorconvenanten zullen we dit ook in sectoren trachten te stimuleren. Daarnaast zal het plan de voorwaarden creëren voor de ontwikkeling van **nieuwe methodieken voor het verwerven van geletterdheidscompetenties in kader van het welzijnsbeleid en de armoedebestrijding**.

Ik wil structurele partnerschappen tussen actoren over beleidsdomeinen mogelijk maken. Zo zullen de Centra voor Basiseducatie en de VDAB het **screeningsinstrument**, dat bij trajectbegeleiding naar werk en/of een gepaste opleiding gebruikt kan worden, implementeren.

Om de evolutie van de taalkundige en numerieke vaardigheden van volwassenen in Vlaanderen op te volgen en internationaal te kunnen vergelijken, nemen we aan het Programme for the International Assessment of Adult Competences (PIAAC) van de OESO deel. De eerste resultaten zullen in 2013 beschikbaar zijn.

OD 3.5 Het leren van vreemde talen intensifiëren

Plannen 2011-2012

De eindtermen vreemde talen worden doorgelicht en ze moeten ambitieuzer worden geformuleerd.

Via talensensibilisering moeten leerlingen voor taaldiversiteit gevoelig worden gemaakt, zoals bedoeld door Europa. Men moet een positieve houding tegenover andere talen door interactie in de klas worden bijgebracht. Onder talensensibilisering bedoelen we het sporadisch en eerder bij toeval, niet-planmatig noch formeel gebruiken van andere talen in een meer speelse context en zonder als doel die andere talen te leren en/of te verwerven.

De integratiesector kan scholen ondersteunen die een actief beleid op het vlak van (meertalig) onthaal, taal en ouderbetrokkenheid voeren. Scholen zullen een facultatief aanbod aan thuishalen na de lestijden kunnen ontwikkelen voor groepen van minstens 20 leerlingen zonder taalachterstand op het vlak van Nederlands. Dit zal gebeuren in samenwerking met de onthaal- en integratiesector en de CVO's.

Een vroege start is belangrijk voor de ontwikkeling van taalcompetenties bij alle kinderen. Daarom zal ik de aanvangsleeftijd van het vreemdetalenonderwijs **Frans** vervroegen. In heel Vlaanderen kan Frans vanaf de 2de graad van het lager onderwijs aangeboden worden. **Taalinitiatie** blijft een

waardevol instrument om jonge kinderen op een uitdagende, maar toegankelijke wijze kennis met vreemde talen te laten maken. Taalinitiatie gebeurt prioritair in het Frans, als tweede vreemde taal komen Engels en Duits in aanmerking. Om dit mogelijk te maken, zal ik de nodige wijzigingen via Onderwijsdecreet XXII doorvoeren.

Ik wil CLIL in het secundair onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap decretaal mogelijk maken, op voorwaarde dat er garanties voor kwaliteitsbewaking zijn. Die garanties komen in een CLIL-standaard, die wordt ontwikkeld en decretaal vastgelegd met daarin een te volgen procedure en een aantal kwaliteitseisen waaraan een school moet voldoen, wil zij een CLIL-project opstarten. Een werkgroep finaliseert deze standaard tegen eind 2011.

De secundaire scholen die CLIL willen aanbieden, moeten ervoor zorgen, zeker in Brussel en de brede Vlaamse Rand dat het Nederlandstalig karakter van de school behouden blijft en dat de kennis van het Standaardnederlands bij de leerlingen prioritair blijft. De onderwijsinspectie zal daar bijzondere aandacht aan besteden. CLIL kan enkel in het Frans, het Engels of het Duits.

Naast de CLIL-standaard zijn er nog bijkomende voorwaarden voor de leerlingen die in een school, die CLIL aanbiedt, les volgen of er zijn ingeschreven:

- CLIL kan enkel op basis van een keuze van de ouders van de leerling;
- Er blijft een volledig Nederlandstalig traject in de school (m.a.w. CLIL kan nooit een verplichting zijn).

De decreetale aanpassingen worden tegen het voorjaar 2012 uitgevoerd om ten laatste in 2014 CLIL-programma's in het secundair onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap mogelijk te maken. Gedurende drie opeenvolgende schooljaren wordt in een nascholing rond CLIL voorzien. Via drie studiedagen wil ik CLIL in het onderwijsveld beter bekend maken.

Met het oog op de hervorming van het secundair onderwijs wens ik de **lijst met mogelijke talen in het voltijds secundair onderwijs** uit te breiden, zodat ook andere vreemde talen naast Frans en Engels kunnen worden aangeboden. Hierbij zal er keuze zijn uit de officiële talen van de Europese Unie en de officiële landstalen van de BRIC-landen.

We nemen aan de European Survey of Language Competences (ESLC) deel. Dit is een grootschalige peiling naar de taalcompetenties bij jongeren in het Nederlandstalig onderwijs. In 2011 werden de data verzameld. Publicatie van de resultaten is voor 2012 gepland.

Wat betreft de **intercommunautaire uitwisseling van studenten** zal het akkoord van 27 mei 2009 tussen de drie ministers van Onderwijs door de betrokken administraties en andere actoren worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zal ik nagaan hoe we de intercommunautaire studentenuitwisselingen naar studenten uit het tweede jaar en studenten uit niet-taalgerichte lerarenopleidingen kunnen uitbreiden. Ook deze uitwisselingen maken deel uit van het actieplan mobiliteit.

OD 3.6 Een talenbeleid in elke school aanmoedigen

Realisaties 2010-2011

De onderwijsinspectie voerde tijdens het schooljaar 2009-2010 een onderzoek naar het talenbeleid in scholen uit en rapporteerde hierover in de Onderwijsspiegel.

Plannen 2011-2012

De conceptnota 'Samen taalgrenzen verleggen' zet in het kader van het talenbeleid op drie thematische clusters in: diversiteit en inclusiviteit, evaluatie en screening, professionalisering en ondersteuning. De kwaliteit van een talenbeleid staat of valt immers met de competenties en de omkadering van wie voor de klas staat. Om het talenbeleid een zichtbare plaats op school te geven, wil ik scholen aanmoedigen

binnen het schoolteam een **taaltoördinator** aan te stellen. We zullen een profiel met bijhorende competenties voor taalcoördinatoren uitwerken en een vormingsprogramma opzetten.

Diversiteit en inclusiviteit

In samenwerking met de onderwijsnetten zal er tegen april 2012 een **kwaliteitscharter** worden ontwikkeld als leidraad voor scholen met het oog op het voeren van een inclusief en divers talenbeleid. Hiervoor zal de expertise die is opgebouwd bij het Huis van het Nederlands Brussel, worden meegenomen. **Rondetafelgesprekken** met diverse scholen die met een heterogene leerlingenpopulatie grote leerwinst behalen, moeten toelaten om een aantal kritieke succesfactoren te identificeren. Ook de minister, bevoegd voor Inburgering, zal bij dit initiatief betrokken worden, zodat de doelstellingen binnen onderwijs optimaal op de doelstellingen op het vlak van taal binnen het integratie- en inburgeringsbeleid van de Vlaamse overheid afgestemd worden. Eind 2012 zal er een bundel met goede praktijkvoorbeelden worden gepubliceerd. Het is de bedoeling dat scholen vanaf september 2013 deze instrumenten kunnen gebruiken.

Evaluatie en screening

Om een effectief talenbeleid te kunnen voeren, is het van belang de taalcompetenties van de leerlingen juist in te schatten. Omdat evalueren en screenen bijzonder complex zijn, wil ik leraren en scholen hierin ondersteunen door instrumenten op schakelmomenten in de loopbaan van de leerlingen te voorzien. Voor de leerlingen in het eerste jaar van het lager onderwijs wordt nu al het Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid (SALTO) aangeboden. Voor de instroom in het secundair onderwijs werd de haalbaarheid van een taalscreening onderzocht. De aangeboden screeningsinstrumenten moeten het beginpunt van een taalontwikkelingstraject voor elk kind vormen. Naast deze momentopnames is een longitudinale opvolging van de taalontwikkeling van de leerlingen belangrijk. Daarom zal in 2012, in samenwerking met de onderwijsnetten, een handleiding voor een **talenportfolio** (als onderdeel van een ruimere portfolio) worden ontwikkeld. De onderwijsinspectie zal worden gevraagd om via thematische doorlichtingen van het talenbeleid te bekijken in welke mate de scholen de taalontwikkeling van leerlingen in kaart brengen.

Professionalisering en ondersteuning

Via een **nascholingsaanbod** krijgen leraren de kans hun competenties op het vlak van taalontwikkelend en adaptief lesgeven, breed evalueren en talenportfolio aan te scherpen. Het is echter belangrijk dat scholen en leraren zelf hun leer- en ontwikkelingsbehoeften rond taal kunnen definiëren en beantwoorden. Om leraren in dit proces te stimuleren, wil ik directeurs aanmoedigen om de taalcompetenties van leraren vanaf 2012 expliciet in de functionerings- en evaluatiegesprekken aan bod te laten komen.

De procedure voor de uitwisseling van '**native speakers**' voor taalvakken moet worden vereenvoudigd. Een ambtelijke werkgroep met leden van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap maakt hiervan werk, zodat de projecten met een nieuwe stijl vanaf het schooljaar 2012-2013 van start kunnen gaan.

Ik wil VBB en BROSO in één structuur samenbrengen om te zorgen dat de aanpak in het secundair onderwijs een verlengstuk van de aanpak in het basisonderwijs wordt. De nieuwe vzw krijgt een dubbele opdracht:

- een expertise- en vormingsopdracht rond onderwijs in een meertalige context. Hierin wordt ook de expertise opgenomen van de vzw Werkgroep Immigratie rond het omgaan met thuistalen en het betrekken van niet-Nederlandstalige ouders bij het schoolgebeuren, talensensibilisering en talenportfolio. Die expertise- en vormingsopdracht geldt voor het hele Vlaamse onderwijs, maar prioritair voor Brussel, Antwerpen en Gent;
 - een begeleidingsopdracht t.a.v. Brusselse scholen, waarin het uitwerken en implementeren van een talenbeleid, de implementatie van taalvaardigheidsonderwijs, het invoeren van talenportfolio's en omgang met diversiteit basisingrediënten zijn.
- Beide opdrachten worden wetenschappelijk begeleid.

De ondersteuning Rand & Taal is in het decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs van 8 mei 2009 opgenomen. Hiervoor wordt jaarlijks €1.020.898 uitgetrokken. Rand & Taal heeft als doelstelling de scholen te ondersteunen en te coachen in het omgaan met een grote concentratie aan anderstaligen. Ik zie er, in samenspraak met mijn collega, bevoegd voor de Vlaamse Rand, op toe dat deze, nog vrij jonge, para-onderwijsstructuur de nodige stimulans krijgt om een zichtbaar en duurzaam effect voor zowel het taalbeleid van de scholen als de leerwinst bij leerlingen te ontwikkelen. Conform de conceptnota “Samen taalgrenzen verleggen” zal in 2012 onderzocht worden hoe de werking van deze para-onderwijsstructuur in de nieuwe vzw kan worden geïntegreerd, die voor het flankerend onderwijsbeleid in Brussel zal ontstaan uit de fusie tussen de vzw Voorrangbeleid Brussel (VBB) en de vzw Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs (BROSO).

De **talenwebsite** ‘De Lat Hoog voor Talen’ is ondertussen een populair uitwisselingsinstrument van leraren en begeleiders. Deze site zal op het vlak van inhoud, kwaliteitsscreening, zoekfuncties en gebruiksgemak worden geëvalueerd. KlasCement zal voor de optimalisering van de talenwebsite instaan. De vernieuwde website zal nog voor het einde van het schooljaar 2011-2012 online zijn.

Ook in het hoger onderwijs moet elk talent zich maximaal kunnen ontplooiën. De studenten moeten voor het internationale bedrijfsleven klaargestoomd worden en Vlaanderen dient ook voor anderstalige studenten aantrekkelijker te worden. De Vlaamse Regering heeft dan ook beslist een voorwaardelijke versoepeling van de taalregeling in het hoger onderwijs in te voeren, waardoor voortaan meer vakken in een andere taal zullen kunnen worden gegeven. Tegelijkertijd worden er waarborgen geboden om de democratisering niet in het gedrang te brengen, de kwaliteit van de opleidingen te verzekeren en de meerwaarde van anderstalige opleidingen te vrijwaren. In het najaar worden de door de Regering goedgekeurde principes in een decreet omgezet (= uitvoering motie van aanbeveling van 8 juli 2010, beslissing Vlaamse Regering van 16 juli 2010 en 15 juli 2011).

SD 4 Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt

OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming

Realisaties 2010-2011

Het **gemeenschappelijk managementcomité en de gemeenschappelijke beleidsraad Onderwijs, Vorming en Werk** bespreken regelmatig beleidsvoorstellen op het snijvlak van beide beleidsdomeinen en zorgen voor de nodige afstemming.

De huidige generatie sectorconvenanten 2010-2011 zette opnieuw sterk op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in. De decretale verankering van het thema aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt garandeert op dit terrein inspanningen vanuit sectoren. We stellen vast dat (industriële) sectoren veel belang hechten aan en werk maken van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt (als antwoord op uitdagingen van vergrijzing, nood aan instroom van gekwalificeerd personeel,...). Onderwijsactoren zijn en blijven een belangrijke partner voor sectoren, al dan niet in een onderwijsconvenant of via projectmatige samenwerking met één of meerdere RTC's geformaliseerd.

Plannen 2011-2012

De huidige generatie sectorconvenanten wordt in 2012 met 1 jaar verlengd om het afsluiten van nieuwe sectorconvenanten met de sectorale sociale partners optimaal te kunnen voorbereiden. Ook in de volgende generatie sectorconvenanten 2013-2014 zal de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt hoog op de agenda staan. Ik wil het instrument van de sectorconvenanten, en breder de samenwerking met sectoren, dan ook in mijn beleid erkennen en bestendigen om zo in partnerschap verder werk te maken van de grote uitdagingen op het snijvlak tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Naast de lopende initiatieven zal ik met mijn collega, bevoegd voor Werk, voor verdere afstemming tussen beide beleidsdomeinen zorgen.

OD 4.2 De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen

Realisaties 2010-2011

Het is de bedoeling op termijn alle kwalificerende opleidingen op de kwalificaties in de kwalificatiestructuur af te stemmen. Op 25 januari 2011 bereikten de beleidsdomeinen Onderwijs & Vorming, Werk en Sociale Economie een akkoord over de procedure voor het ontwikkelen van beroepskwalificaties. Dit leidde tot een bijsturing van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur.

Plannen 2011-2012

Het komende werkjaar zal mijn administratie, samen met de sociale partners en het beleidsdomein WSE, **beroepskwalificaties** voor een eerste reeks beroepen (dispatcher, magazijnmedewerker, operationeel manager, shopfiliaalmanager, residentieel elektrotechnisch installateur, ondernemer residentieel elektrotechnisch installateur, servicetechnieker en tandartsassistent) ontwikkelen. Deze werkzaamheden moeten met het uitvoeringsbesluit sporen, dat parallel hiermee wordt uitgewerkt. In 2012 zal de ontwikkeling van beroepskwalificaties op volle snelheid kunnen gebeuren³⁵.

OD 4.3 Werkpleklers uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren

Realisaties 2010-2011

Werkpleklers, gedefinieerd als het aanleren en toepassen van algemene en beroepscompetenties in werksituaties, is gericht op het verbeteren van competentieontwikkeling en het verwerven van een kwalificatie. We zetten zowel in op **de kwantiteit als de kwaliteit van werkpleklers** in alle onderwijsniveaus. In overleg met de minister, bevoegd voor Werk, hebben we ervoor gekozen om via de sectorconvenanten in eerste instantie vooral in te zetten op de kwaliteit van werkpleklers en dit zolang er uit objectief cijfermateriaal of signalen van het veld geen problemen m.b.t. kwantiteit naar boven komen.

Plannen 2011-2012

Na afstemming met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg zal in 2012 een **omzendbrief voor het voltijds secundair onderwijs**, een **omzendbrief omtrent werkpleklers in het secundair volwassenenonderwijs** en een **informatieve nota omtrent werkpleklers in het hoger onderwijs**³⁶ worden verspreid om alle onderwijsniveaus terdege over de mogelijkheden van werkpleklers in te lichten.

Daarnaast lieten we onderzoeken op welke wijze de competenties, die in de opleiding worden aangeleerd, via werkpleklers aan bod kunnen komen. Dit mondde uit in een **praktische gids voor begeleiders van werkpleklers**, die op een studiedag in het najaar van 2011 zal worden toegelicht. De **statuten en vergoedingstelsels** zullen we in kaart brengen met het oog op de vereenvoudiging ervan. Juridisch advies hieromtrent wordt in december 2011 verwacht. Ten slotte zullen **kwaliteitsstandaarden** voor werkpleklers ontwikkeld worden om de visitaties en schooldoorlichtingen te ondersteunen.

³⁵ VJP OD 13.4: oplijsting en afbakening profielen.

³⁶ VJP OD 14.4.

Op kortere termijn zullen we enkele communicatieacties plannen om de zichtbaarheid van het werkplekleren te verhogen. Zo wordt in september een **brochure met goede praktijkvoorbeelden** naar alle onderwijs- en vormingsinstellingen verstuurd. De website (www.ond.vlaanderen.be/werkplekleren) wordt verder uitgebreid. Daarnaast starten vanaf 1 september 2011 **tien proefprojecten** met de bedoeling contextspecifieke checklists te ontwikkelen ter ondersteuning van de kwaliteit van het werkplekleren. Deze checklists worden in augustus 2012 verspreid.

Sectoren kunnen een belangrijke faciliterende rol in de contacten tussen school/leerling en bedrijf opnemen om bij te dragen aan het voltijds engagement (daar waar dit moeilijker spontaan tot stand komt). Hierbij moet het wel de doelstelling zijn dat er nadien een eigen dynamiek tussen bedrijf en school, zonder tussenkomst van de sector, ontstaat. Sectoren kunnen de weg dus vrij maken voor bedrijven (sensibiliseren voor aanbod van plaatsen) en scholen (communiceren van aanbod) en kunnen in een eerste fase aan kwaliteitsbewaking doen om daarna de ontstane dynamiek zijn werk te laten doen. Het voeren van een integraal beleid is aangewezen. Elke leerling, ongeacht in welk (onderwijs)systeem, dient recht te hebben op eenzelfde kwalitatieve leer- en werkomgeving. Deze leerlingen moeten actief kunnen meedraaien op de werkplek, maar tegelijkertijd moet er ook voldoende ruimte zijn om de competenties te versterken.

OD 4.4 Leren en werken consolideren

Realisaties 2010-2011

Met ingang van het schooljaar 2011-2012 werd de financiering voor de organisatoren van Persoonlijke Ontwikkelingstrajecten aangepast. De evolutie van het voltijds engagement wordt op basis van maandelijks metingen opgevolgd. In de loop van het schooljaar 2010-2011 heb ik een bijkomend pakket uren voor het inrichten van voortrajecten beschikbaar gesteld. Het werd echter duidelijk dat er zich een aantal knelpunten met betrekking tot het voltijds engagement voordoen en dan vooral inzake het normaal economisch circuit. Daarom zal ik in breed overleg met de sector bekijken hoe we het voltijds engagement kunnen realiseren.

In de loop van het werkingsjaar werd het tweede voortgangsrapport over de werking van de Regionale Overlegplatformen aan de Vlaamse Regering bezorgd.

Plannen 2011-2012

In de loop van 2012 zal ik de voor 2013 geplande **evaluatie van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap** voorbereiden, inclusief de Brusseltoets en de diversiteitstoets.

OD 4.5 De beroepsopleidingen versterken

Realisaties 2010-2011

Om vlotter op de behoeften van de arbeidsmarkt te kunnen inspelen, verkortte ik via onderwijsdecreet XXI de **programmatieprocedure voor totaal nieuwe structuuronderdelen in het secundair onderwijs**.

Plannen 2011-2012

In het kader van de opvolging van de tussentijdse evaluatie van het volwassenenonderwijs (zie OD 2.11), zal ik verder werk maken van het versnellen van de **procedure voor de ontwikkeling van nieuwe opleidingsprofielen**, rekening houdend met de uitrol van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Voor een aantal beroepen zijn, naast de onderwijskwalificatie, vormen van **externe certificering** cruciaal voor de toegang tot het beroep. Momenteel worden deze vormen van externe certificering, zoals het rijbewijs CE voor opleidingen vrachtwagenchauffeur, onvoldoende bij het uitreiken van studiebewijzen binnen het onderwijs in rekening gebracht. Ik zal dan ook, in overleg met de onderwijsverstrekkers, **een lijst van externe certificeringen bepalen die behaald moeten worden, vooraleer het eindstudiebewijs kan worden uitgereikt**.

OD 4.6 Werk maken van de beroepskolom

Realisaties 2010-2011

In het kader van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan zette ik samen met mijn collega, bevoegd voor Werk, een aantal projecten op waarmee we op de noden van de arbeidsmarkt kunnen inspelen. De evaluatie van deze projecten zal ook meegenomen worden in de vorming van het concept van de excellente centra om zo de kennis, die in deze projecten opgebouwd is, te consolideren. Hogescholen, CVO's, secundaire scholen en de VDAB leerden samen te werken en experimenteerden met **leertrajecten voor werkzoekenden**. De evaluatie van deze projecten zal kunnen gebruikt worden voor de uitwerking van de reguliere HBO-opleidingen, aansluitend op opleidingen in het secundair onderwijs en voorafgaand aan de professionele bachelors.

De Europese aanbeveling betreffende een Europees creditsysteem voor beroepsonderwijs en opleiding (ECVET) verwacht dat de EU-lidstaten de nodige maatregelen treffen om het gebruik van ECVET mogelijk te maken, hetzij binnen internationale mobiliteitsprojecten, hetzij centraal aangestuurd om het levenslang leren te bevorderen. Via een Vlaams creditsysteem, geïnspireerd op het ECVET-model, kunnen leertrajecten op basis van vrijstellingen voor duidelijk afgelijnde opleidingsonderdelen worden verkort. Een Vlaams creditsysteem is afhankelijk van de aanwezigheid van erkende beroepskwalificaties om de opleidingsverstrekkers de uitwisselbaarheid van de opleidingsonderdelen te garanderen.

Plannen 2011-2012

In het werkingsjaar 2012 zal ik **projecten rond het gebruik van credits tussen het volwassenenonderwijs, de VDAB en Syntra Vlaanderen** opzetten.

OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen

Realisaties 2010-2011

Het decretaal kader voor de Regionale Technologische Centra (RTC's) werd n.a.v. de evaluatie van juni 2010 gewijzigd. Nieuwe beheersovereenkomsten werden onderhandeld en goedgekeurd. De looptijd van de overeenkomsten werd van drie naar vijf jaar gebracht, de bruggenbouwers werden definitief ingebed en de beoordelingscommissie werd door een systeem van procescontrole door de overheid vervangen. Hierdoor werd de slagkracht van de RTC's verder versterkt en zijn de RTC's in staat om vanuit de plaatselijke noden projecten op te zetten. Ook met RTC Netwerk vzw werd een nieuwe beheersovereenkomst met een duidelijke opdrachtbepaling afgesloten.

Plannen 2011-2012

Na de invoering van het decreet en de vernieuwing van de beheersovereenkomsten zal in het volgende werkjaar de **nieuwe werkwijze geïmplementeerd en opgevolgd** worden. De implementatie van het systeem van procescontrole in de nieuwe beheersovereenkomsten, het monitoren van de uitvoering van de beheersovereenkomsten en de samenwerking tussen de RTC's en RTC Netwerk vzw zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

De RTC's worden verder in het kader van **bedrijfsstages voor leraren** en de kwantitatieve en kwalitatieve realisatie van **werkplekieren** ingezet.

OD 4.8 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie

Plannen 2011-2012

Samen met mijn collega's, bevoegd voor Wetenschap en Innovatie, Werk en Economie, zal ik in het najaar van 2011 met de uitvoering van een actieplan starten voor het bevorderen van de uitstroom van het aantal afgestudeerden in de richtingen met wiskunde, wetenschappen, techniek en technologie. Hiermee wil ik ook tegemoet komen aan de resolutie, aangenomen door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement op 7 juli 2011.

Ik wens een **gecoördineerd actieplan** te ontwikkelen waarmee we vanuit de overheid, het brede onderwijsveld, de sociale partners, de sectoren én het bedrijfsleven gezamenlijk resultaten kunnen boeken. Ook de media zullen hierin een belangrijke rol spelen. De acties richten zich naar de coaching van scholen, het ondersteunen van (toekomstige) leraren, het opwekken van interesse bij jongeren en volwassenen, het herkennen en stimuleren van technische vaardigheden en interesses bij leerlingen door leraren, het sensibiliseren van ouders en het brede publiek en de structurele samenwerking tussen verschillende onderwijsniveaus en tussen onderwijs en de bedrijfswereld.

Met het actieplan wil ik twee belangrijke doelstellingen realiseren:

- **meer leerlingen, studenten en cursisten met een kwalificatie in wiskunde, wetenschappen, techniek en technologie;**
- **meer mensen die kiezen voor een beroepsloopbaan in die domeinen.**

OD 4.9 Topsportscholen evalueren

Realisaties 2010-2011

Voor de zomer 2011 heeft de onderwijsinspectie de 6 erkende topsportscholen secundair onderwijs in Vlaanderen gescreend. Fundamentele aandachtspunten zijn het sterk versnipperd aanbod van topsportrichtingen en de noodzaak van aangepaste leermethodieken.

Plannen 2011-2012

Momenteel bekijk ik het onderzoek en ga ik de **haalbaarheid en wenselijkheid van wijzigingen aan de regelgeving en het convenant** na. Ik doe dit tegen de achtergrond van de hervormingsplannen voor het secundair onderwijs, de eventuele budgettaire implicaties en uiteraard de blijvende opzet om binnen het leerplichtonderwijs studie en topsportopleiding zo optimaal mogelijk te combineren. Dit overleg zal gebeuren met de partners in de begeleidingscommissie van het topsportconvenant.

OD 4.10 Ondernemerscompetenties bevorderen

Realisaties 2010-2011

Samen met mijn collega's, bevoegd voor Werk, Landbouw en Economie, ondertekende ik in het voorjaar van 2011 een **intentieverklaring** om met de verschillende betrokken beleidsdomeinen een **afgestemd beleid te voeren om ondernemingszin en ondernemerschap via het onderwijs te stimuleren**. Hiermee beogen we dat leerlingen, studenten en cursisten bij het verlaten van het onderwijs: ondernemend zijn, een voorbereiding genoten hebben op het zelfstandig ondernemerschap en de keuze voor zelfstandig ondernemerschap overwegen. Daarenboven wensen we bij leraren een positieve houding ten opzichte van het zelfstandig ondernemerschap te ontwikkelen, zodat ze hun leerlingen, studenten of cursisten een genuanceerd beeld kunnen geven.

Plannen 2011-2012

Samen met mijn collega's werk ik nu een **Actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014**³⁷ uit. Dit najaar zal ik dit Actieplan, na agendering op de Vlaamse Regering, ter advies aan de VLOR en de SERV voorleggen. We zullen werken aan meer afstemming in de communicatie, ondersteuning van leraren en een doorlopende leerlijn met concrete doelstellingen per onderwijsniveau.

In het kader van het Actieplan wordt ook een **proefproject** voorzien waarmee we de **bedrijfsstages** bij leraren willen stimuleren. Een, na selectie nog te bepalen, organisatie zal tijdens de afwezigheid van de leraar die op bedrijfsstage gaat, voor vervangende didactische activiteiten zorgen. Deze vervangende didactische activiteit moet op het stimuleren van ondernemingszin en/of ondernemerschap bij de leerlingen zijn gericht. Het proefproject zal in 2012 plaatsvinden.

SD 5 De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden

Realisaties 2010-2011

Het afgelopen schooljaar heb ik met de sociale partners **drie cao's** afgesloten voor respectievelijk het hoger onderwijs, de basiseducatie en het niet-hoger onderwijs, die voor de jaren 2010 en 2011 gelden.

Het afgelopen jaar heeft mijn administratie een **voorontwerp van decreet over het Vlaams syndicaal statuut** opgesteld. Met dit voorontwerp van decreet wil ik het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 oktober 2005 uitvoeren. Dat arrest verduidelijkte immers dat de Vlaamse overheid bevoegd is om het syndicaal statuut te regelen van alle personeelsleden, tewerkgesteld binnen het Vlaamse onderwijs en dus niet enkel van de gesubsidieerde personeelsleden.

De voorbije jaren nam de Vlaamse overheid deze bevoegdheid al enkele keren op door een syndicaal statuut op te maken voor o.a. het hoger onderwijs en de basiseducatie. Nu wil ik een stap verder gaan en een **geïntegreerd statuut voor het volledige Vlaamse onderwijs** uitwerken. De teksten die al voor het hoger onderwijs en de basiseducatie werden uitgewerkt, vormen daarbij het uitgangspunt.

Plannen 2011-2012

In het voorjaar van 2012 zal ik de voorbereiding van drie nieuwe cao's opstarten, die voor de drie resterende jaren van de legislatuur zullen gelden.

Ik heb de bedoeling in de loop van 2012 het **voorontwerp van decreet over het Vlaams syndicaal statuut** aan het Vlaams Parlement voor te leggen. In het voorontwerp worden zowel de lokale als de centrale onderhandelingscomités uitgewerkt met aandacht voor hun oprichting, samenstelling, werking en bevoegdheden. Daarnaast worden ook een aantal zaken geregeld, die verband houden met de

³⁷ VJP SD 15.

vertegenwoordiging in de onderhandelingscomités, zoals het vakbondsverlof, de ontslagbescherming en de (financiële) ondersteuning van de vakorganisaties.

OD 5.1 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken

Realisaties 2010-2011

Vorig schooljaar voerde ik met de sociale partners diverse gesprekken over het loopbaanpact.

Plannen 2011-2012

Het loopbaandebat en de relatie tussen school, schoolbestuur en scholengemeenschap zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom zal ik het debat naar de toekomst van het onderwijslandschap opentrekken.

De gesprekken met de sociale partners leidden tot een consensus over vijf thema's die we dit najaar in het **loopbaandebat** verder zullen uitdiepen:

- besturen en directeurs zijn professionele leidinggevenden;
- leraren zijn excellent opgeleid;
- overheid, scholen en leraren investeren continu in competentie-ontwikkeling van leraren, zodat zij zich in hun loopbaan kunnen blijven ontplooien en een toegevoegde waarde blijven leveren voor de school waar ze werken;
- leraren maken deel uit van een multidisciplinair team dat de uitdagingen kan aangaan waar een school mee wordt geconfronteerd,;
- de overheid creëert een kader met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, dat vergelijkbaar is met dat van andere hooggeschoolde professionals.

Het debat moet tegen juni 2012 in een **globaal principeakkoord** met maatregelen uitmonden. Dit principeakkoord zal vervolgens in verschillende fases in **concrete acties** omgezet worden. We moeten ervoor zorgen ook tijdens het komende decennium hoogopgeleide en excellente leraren te kunnen aantrekken en in ons onderwijs te behouden, dit binnen de context van een krimpend aanbod aan hoogopgeleide werknemers op de arbeidsmarkt. Toch zijn ook acties op korte termijn nodig. Samen met de sociale partners wil ik dan ook nagaan hoe we aan bepaalde dringende noden kunnen tegemoet komen.

In het **voorjaar van 2012** zal ik een **colloquium** rond het beroep van leraar organiseren. Met dit colloquium wil ik zowel kandidaat-leraren als de huidige leraren aanspreken, door het belang en de aantrekkelijkheid van het beroep te onderstrepen. Ik zal daarbij een beroep doen op een aantal sprekers uit binnen- en buitenland met een uitgesproken mening over het onderwijs, die kunnen getuigen van het belang van de leraar in dat onderwijs.

Om de 1.300 extra jobs in het basisonderwijs vanaf het schooljaar 2012-2013 maximaal te kunnen invullen en oplossingen voor het toekomstige tekort te zoeken, zal ik acties op korte en middellange termijn uitwerken.

Zij-instromers moeten ook gemakkelijker aan de slag kunnen in het onderwijs.

Met het oog op dit alles zal ik een **gericht communicatiebeleid** uittekenen.

OD 5.2 Hoger gekwalificeerden inzetten

Plannen 2011-2012

Ik wil **meer hoogopgeleiden in het basisonderwijs aantrekken** door in de toekomst onder bepaalde voorwaarden masters een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs voor het ambt van (kleuter)onderwijzer te geven.

Dit thema komt uiteraard in het **loopbaandebat** aan bod, maar ik zal hieraan ook specifiek aandacht besteden bij de implementatie van het nieuwe omkaderingssysteem in het basisonderwijs (zie OD 7.6).

OD 5.3 Nascholing stimuleren

Uit TALIS blijkt dat de meeste Vlaamse leerkrachten in de eerste graad zich op vlak van professionele ontwikkeling (meer dan het TALIS-gemiddelde) engageren. 90,3% van de ondervraagde leerkrachten gaf aan in de afgelopen 18 maanden aan professionaliseringsactiviteiten te hebben deelgenomen. Gemiddeld besteedden ze 8 dagen aan professionele ontwikkeling. Dit is internationaal gezien weinig.^{38 39}

Realisaties 2010-2011

Het onderzoek over het professionaliseringsbeleid in Vlaamse basis- en secundaire scholen⁴⁰ bevestigt de bevindingen van TALIS en toont dat heel wat leraren aan professionaliseringsactiviteiten deelnemen, zij het voornamelijk traditionele. Ook blijken samenwerking en overleg tussen leraren een positieve invloed op hun professionele ontwikkeling te hebben, maar die komen minder aan bod. Het geleerde toepassen en naar collega's overbrengen, blijkt in ons Vlaamse onderwijs geen evidentie. Competentie-ontwikkeling van leraren krijgt dan ook een belangrijke plaats in het loopbaandebat.

Ook blijkt dat in vele scholen de competentie-ontwikkeling eerder apart staat. Toch is het belangrijk dat beslissingen hierover op het algemeen beleid van de school worden afgestemd.

Plannen 2011-2012

Ik wil scholen stimuleren om de **integratie van het professionaliseringsbeleid in het schoolbeleid** te realiseren door hun **beleidsvoerend vermogen verder te versterken**. Het beleidsvoerend vermogen van scholen is cruciaal voor de kwaliteit van het onderwijs en van de leraren in het bijzonder. Ook dit thema komt zeker in het loopbaandebat aan bod, maar zal ook op korte termijn de nodige aandacht krijgen.

In 2013 zal Vlaanderen trouwens opnieuw aan TALIS deelnemen. In dit onderzoek worden vragen aan leerkrachten en directeurs voorgelegd die heel wat aspecten van de job en de werkomgeving omvatten zoals professionele ontwikkeling, evaluatie en feedback, klaspraktijk, schoolleiderschap en schoolklimaat.

OD 5.4 De lat voor de initiële lerarenopleiding hoger leggen

Realisaties 2010-2011

³⁸ Deneire, A., Van Petegem, P. & Gijbels, D. (2009). *Onze leerkrachten vandaag: lesgeven in de eerste graad van het secundair onderwijs. Eersteresultaten van de Teaching and Learning International Survey (TALIS)*. Brussel: Ministerie van Onderwijs & Vorming. 46 p.

³⁹ OECD (2009). *Creating effective Teaching and Learning Environments. First Results from TALIS*. Parijs: OECD. 305 p.

⁴⁰ Ballet, K. et. al (2010). *Evaluatie van het professionaliseringsbeleid in Vlaamse basis- en secundaire scholen*. Eindrapport OBPWO 07.01. Leuven: K.U. Leuven, Centrum voor Onderwijsbeleid en -vernieuwing.

Vorig academiejaar vonden niet alle studenten in de lerarenopleiding een volwaardige stageplaats. Als reactie hierop richtte ik een **taskforce ‘Stages’** op. Daarin zoeken de koepels en het GO!, de lerarenopleidingen en de overheid samen naar oplossingen.

De evaluatie van de initiële lerarenopleidingen werd in 2011 opgestart.

Plannen 2011-2012

De werkzaamheden van de taskforce ‘Stages’ worden verdergezet. Mogelijke voorstellen zullen ook met andere stakeholders, zoals de studenten en de representatieve vakorganisaties, worden afgetoetst.

Dit najaar zullen er – in het kader van de **beleidsevaluatie** van de initiële lerarenopleidingen - verschillende onderzoeksprojecten lopen. De externe commissie die de beleidsevaluatie aanstuurt, zal worden geïnstalleerd. Voor de beleidsevaluatie zal ik met verschillende methodieken werken en zoveel mogelijke stakeholders aan het woord laten. De beleidsevaluatie loopt parallel met het **loopbaandebat**. Het is de bedoeling de resultaten van de evaluatie maximaal in het debat mee te nemen.

In onderwijsdecreet XXI werden twee nieuwe regelingen ingeschreven die dit academiejaar uitvoering krijgen. Enerzijds werd er een regelgevend kader voor de projecten rond **student tutoring** ingevoerd, waardoor deze waardevolle projecten verder kunnen worden gezet (OD 2.1 en 2.8). Anderzijds maakt de Vlaamse overheid vanaf het academiejaar 2011-2012 jaarlijks €500.000 vrij voor **innovatieve projecten** die de kwaliteit van de lerarenopleidingen ten goede komen. De instellingen kunnen projecten indienen rond vooraf vastgestelde thema's zoals curriculumdesign, assessment, gaming en empowerment van allochtone leraren.

De huidige **beheersovereenkomsten van de expertisenetwerken en het regionaal platform** lopen in december 2011 af. Een nieuwe beheersovereenkomst (2012-2015) wordt onderhandeld. Daarbij zorgen we ervoor dat de netwerken, ongeacht hun omvang, de hun toevertrouwde taken kunnen uitvoeren.

OD 5.5 Het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken

Realisaties 2010-2011

In samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten heb ik een **zelfevaluatie-instrument voor beleidsvoerend vermogen** laten ontwikkelen dat ik dit najaar ter beschikking van de scholen zal stellen. Het zelfevaluatie-instrument kan worden gebruikt om het beleidsvoerend vermogen van de school als geheel, maar ook van groepen medewerkers (bijv. de schoolleiding), van een vakwerkgroep of van de scholengemeenschap in kaart te brengen.

Plannen 2011-2012

Deze thematiek zal verder in het **loopbaandebat** aan bod komen.

OD 5.6 De rechtspositie in het hoger onderwijs stroomlijnen

Realisaties 2010-2011

In de cao III hoger onderwijs wordt verwezen naar de nota van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 betreffende de conclusies van het maatschappelijk debat over de integratie van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten. In de nota engageerde de Vlaamse Regering zich

om tegen eind 2012 één rechtspositie voor alle personeelsleden van het hoger onderwijs te ontwikkelen.

Plannen 2011-2012

Gelet op de steeds nauwere samenwerking tussen hogescholen en universiteiten en de feitelijke vermenging van de statuten door de komende integratie, is het wenselijk één geïntegreerd statuut voor de personeelsleden van zowel de hogescholen als de universiteiten uit te werken. Tegen het einde van 2011 zal ik - op basis van informatie uit het veld - een beknopte nota met de algemene principes voor het nieuwe personeelsstatuut uitwerken. In de eerste helft van 2012 zal ik hierover met de representatieve vakorganisaties en de besturen van de hogescholen en universiteiten overleg plegen. Op basis daarvan wordt er tegen het einde van 2012 een **principenota** uitgewerkt met de **krijtlijnen voor het nieuwe geïntegreerde personeelsstatuut**.

SD 6 De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken

OD 6.1 Het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen

Plannen 2011-2012

De ouderverenigingen en de ouderraden zijn een belangrijke schakel om het ouderengagement op school waar te maken. In het eerste semester zullen de drie ouderkoepelverenigingen, naast hun basiswerking, nog op de engagementsverklaring, de maximumfactuur, het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs en het persoonlijk leerlingendossier focussen. In die periode bereid ik samen met hen ook de **nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2012-2014** voor. In deze beheersovereenkomst wordt het takenpakket van de ouderkoepels in enkele strategische doelstellingen uitgewerkt die verder naar operationele doelstellingen vertaald worden. De operationele doelstellingen omvatten zowel de **basiswerking** als enkele **nieuwe thema's**. De ouderkoepels krijgen de opdracht rond die thema's extra inspanningen te leveren en hierover op regelmatige basis aan de stuurgroep te rapporteren. Ik zal er bij de ouderkoepelverenigingen op aandringen een grotere betrokkenheid van **alle** ouders na te streven.

OD 6.2 Brede scholen realiseren

Realisaties 2010-2011

Zoals aangekondigd in mijn vorige beleidsbrief heb ik een beleidsdomeinoverschrijdende projectwerkgroep in het leven geroepen.

Ik ben gestart met die beleidsdomeinen die al concrete initiatieven in het kader van Brede school genomen hebben, namelijk Jeugd, Cultuur, Onderwijs, Sport en Welzijn. Ook het Steunpunt Diversiteit en Leren maakt deel uit van de groep, net als de VGC trouwens.

Plannen 2011-2012

Aangezien Brede school per definitie een beleidsdomeinoverschrijdende materie is en dus alle domeinen aanbelangt, zal ik de projectwerkgroep uitbreiden met vertegenwoordigers van al mijn collega's in de Vlaamse Regering.

Brede school is bovendien – en in de eerste plaats – een lokaal verhaal; daarom zal de VVSG deel uitmaken van de projectwerkgroep.

In samenspraak met die beleidsdomeinoverschrijdende projectwerkgroep bereid ik een discussienota voor met pistes voor één coherent en stimulerend brede schoolbeleid vanuit de Vlaamse overheid. Deze nota vertrekt onder meer van de ervaring van het Steunpunt Diversiteit en Leren, die werd gebundeld in het 'Eindrapport Brede School – Verslaggeving En Aanbevelingen Na Drie Jaar Proefprojecten Brede School In Vlaanderen En Brussel' (2010).

Het is niet de bedoeling sterk sturend op te treden, maar eerder de voorwaarden te creëren, waarin brede scholen kunnen ontstaan en gedijen. Ik wil dus eerder stimuleren dan reguleren. Ik wil vanuit bovengenoemd rapport ook bekijken welke maatregelen de Vlaamse Overheid kan nemen om mogelijke drempels weg te werken, die het ontstaan of de werking van brede scholen bemoeilijken.

Ik wil die discussienota in het najaar aan de Vlaamse Regering voorleggen om vervolgens gezamenlijk te bekijken op welke manier we op het Vlaamse niveau het ideale kader kunnen scheppen om brede scholen te stimuleren.

Het lokaal karakter van de brede school houdt in dat lokale partners voldoende ruimte moeten krijgen om zelf een/de...? brede school 'te maken'. Ik wil graag de lokale verankering versterken en de lokale partners meer kansen geven om initiatieven op te starten en verder te ontwikkelen. Door ook lokaal een domeinoverschrijdend brede schoolbeleid te voeren, kan de planlast van de lokale overheid bovendien verminderen.

Om brede scholen maximaal aan te moedigen, zal ik de geplande communicatie- en vormingsinitiatieven in mijn verschillende bevoegdheden gebruiken om de onderwijspartners en andere geïnteresseerden daarop aan te spreken. Ik zal mijn collega-ministers aansporen om hetzelfde voor hun beleidsdomeinen te doen.

De ruimtelijke context kan de brede schoolwerking tegenwerken of ondersteunen. Om een stimulerend en ondersteunend brede schoolbeleid te kunnen voeren, is het belangrijk om ook op een ruimtelijke pijler in te zetten. Zo zal ik de voorstellen uit het rapport van AGION 'Ruimtelijke vertaling van een brede school' meenemen en in concrete acties verwerken.

Tevens zal ik onderzoeken welke knelpunten er zijn om schoolgebouwen breed in te zetten, bvb. omwille van juridische, technische of verzekeringsproblemen.

Ik plan alvast een **studiedag** over brede school in het voorjaar van 2012, en dit in samenwerking met de betrokken collega-ministers. Naast informeren, wil ik de deelnemers de kans bieden expertise te delen en goede praktijkvoorbeelden en eventuele negatieve ervaringen uit te wisselen.

OD 6.3 De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerende onderwijsbeleid verstevigen

Realisaties 2010-2011

Bij aanvang van deze legislatuur kondigde ik aan **de interpretatieproblemen over sociale en andere voordelen** te zullen oplossen. Het rapport over de bevraging van de gemeenten over het gebruik van de sociale en andere voordelen werd in februari 2011 aan het Vlaams Parlement voorgelegd. Ik voerde gesprekken met de koepels en het GO! en bracht de gevoeligheden in kaart. Op basis daarvan zal mijn administratie een voorstel uitwerken.

Plannen 2011-2012

Momenteel werken we aan een **conceptnota** over het verstevigen van de regiefunctie en de afstemming tussen Lokaal Overlegplatform (LOP) en gemeente. Waar mogelijk zal een link met de regierol van lokale besturen in het integratiebeleid worden gelegd. Daarin zal ik op basis van een analyse van de huidige situatie beleidsvoorstellen formuleren, rekening houdend met de uitvoeringslijnen van het witboek interne staats hervorming over de rol van de provincies en de beschikbare resultaten van de regioscreenings. Die voorstellen worden rond de jaarwisseling aan de VLOR, de koepels, het GO! en de VVSG, de vertegenwoordigers van de LOP's en de centrumsteden voorgelegd.

Het flankerend onderwijsbeleid wordt door het planlastendecreet (art 12, §1, 13°) gevat waardoor dat decreet **binnen het kader en volgens de timing van het planlastendecreet moet worden aangepast**. Dat doorkruist de oorspronkelijke timing voor de herziening van het decreet. Het decreet flankerend onderwijsbeleid zal daarom in **twee fasen** worden gewijzigd:

- in een eerste fase wordt het decreet aan het planlastendecreet aangepast;
- in een tweede fase zal het decreet, zoals aangekondigd in de beleidsnota, worden aangepast (verstevigen regiefunctie, afstemming LOP/gemeente, problematiek sociale en andere voordelen).

OD 6.4 Scholengemeenschappen versterken

Realisaties 2010-2011

Bij decreet van 17 juni 2011 legden we de basis voor een **nieuwe periode van vorming van scholengemeenschappen basis- en secundair onderwijs, ingaand op 1 september 2011**. In afwijking op de gebruikelijke periode van zes schooljaren worden de scholengemeenschappen nu voor drie schooljaren opgericht. Ik doe dit, omdat ik deze legislatuur nog maatregelen wil nemen om de scholengemeenschappen te versterken en omdat op 1 september 2014 normaliter de 'hervorming secundair onderwijs' ingaat. De huidige fase moet daarom als een consolidatiefase worden opgevat.

Plannen 2011-2012

Dit werkjaar zullen de **krijtlijnen voor versterking van scholengemeenschappen** worden uitgetekend. Hiertoe is reeds belangrijk gegevensmateriaal aangereikt (wetenschappelijk onderzoek, administratieve bevraging, VLOR-advies, Rekenhof-rapport). Alle aspecten van de scholengemeenschappen, zoals duur, samenstelling, verplicht of facultatief karakter, bevoegdheden, ondersteuningsmiddelen, rechtspersoonlijkheid, niveau-overschrijding (basis/secundair) worden onder de loep genomen. Ik zal de onderwijspartners nauw bij het uitwerken van de krijtlijnen betrekken.

OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken

Realisaties 2010-2011

Met de doorbraak 'De lerende Vlaming' van het Pact 2020 wil de Vlaamse Regering de capaciteit in de scholen versterken. Recente bevolkingsprojecties van de Studiedienst van de Vlaamse Regering wijzen op een verdere stijging van de bevolking tot 2018 waarna zich een daling zou inzetten. Vlaanderenbreed zal het aantal 3-jarigen in 2018 een piek bereiken, het aantal 6-jarigen in 2021 en het aantal 11-jarigen in 2027 met een tussenpiek in 2021. Voor de **capaciteitsproblematiek** zijn dit belangrijke ijkpunten.

De aanpak van de capaciteitsproblematiek in de centrumsteden en andere betrokken steden en gemeenten leidde tot de oprichting van taskforces in Antwerpen, Gent, Halle, Vilvoorde, Grimbergen, Mechelen, Roeselare, Asse en Sint-Niklaas. De noden in de overige gemeenten die ik vorig schooljaar heb aangeschreven en die de capaciteitsproblematiek ter harte nemen, worden verder opgevolgd.

De meest acute problemen deden zich in het schooljaar 2010-2011 in Brussel, Antwerpen, Gent en Halle voor. In overleg met de (potentiële) onderwijsaanbieders slaagde ik erin om in deze steden bijkomende plaatsen te creëren zodat volgens de mij beschikbare informatie in september 2011 elk kind opnieuw een school kon vinden.

Om lokale besturen te helpen de capaciteitstekorten in te schatten, werd in januari 2011 een studie opgestart om de **haalbaarheid van een monitoringsysteem voor capaciteitsproblemen in het leerplichtonderwijs** te onderzoeken. Deze studie zal eind 2011 afgerond zijn.

Plannen 2011-2012

Dit werkjaar wil ik een set van criteria opstellen die moet toelaten de selectie van capaciteitsdossiers voor alle betrokkenen transparant te maken. De mate waarin extra capaciteit in knelpuntzones wordt gegenereerd, de inbedding van een project in een masterplan, de multifunctionaliteit van de te realiseren gebouwen, de (snelle) realiseerbaarheid van de betrokken bouwprojecten en de duurzaamheid van de initiatieven kunnen als selectiecriteria in aanmerking komen.

De eerder genomen maatregelen blijven gehandhaafd, meerbepaald de hertelling in scholen van het gewoon lager onderwijs in regio's met een sterk stijgende bevolking, evenals de mogelijkheid om in dichtbevolkte gebieden scholen voor gewoon basisonderwijs van dezelfde groep op minder dan 2 km van elkaar op te richten. **De impact van deze maatregelen op het gegenereerde aantal lestijden zal van nabij worden opgevolgd.**

In het bijzonder voor de steden en gemeenten met een reëel risico op capaciteitstekorten, moet het mogelijk zijn **bouwsubsidies op basis van een grondige analyse van indicatoren toe te kennen** (demografische evoluties, schoolmobiliteitsindicatoren) van de te verwachten vraag naar onderwijsplaatsen. Aangezien schoolgebouwen vaak een levensduur van tientallen jaren hebben, is het aangewezen om beslissingen in het overleg tussen het Vlaamse en lokale niveau te integreren. In geval van onderbenutting kunnen dan mogelijke (bestemmings)wisselingen van schoolgebouwen en andere (publieke) voorzieningen worden overwogen.

De **taskforce** die in het voorjaar van 2010 binnen de Vlaamse administratie is opgericht om de noden inzake schoolinfrastructuur op te volgen, zal ik vragen om - **naast de acute aanpak - een duurzame aanpak op de langere termijn uit te werken**. Een aantal interessante denksporen dienen zich alvast aan, meerbepaald op het vlak van masterplanning en een meer geïntegreerde visie op de scholenbouw in relatie tot andere maatschappelijke functies. Dit zou op termijn ook aanleiding tot een hervorming van het Vlaams subsidie- en financieringsbeleid in de scholenbouw kunnen zijn. In eerste instantie zal de taskforce de werkbaarheid, haalbaarheid en mogelijke implementatie van verschillende denksporen dienen na te gaan.

Het denkspoor rond **masterplanning** kan verder onderzocht worden in opvolging van het stadsatelier bevolkings- en huishoudensprognoses (SVR) dat op 18 oktober 2011 plaatsvindt op initiatief van de minister, bevoegd voor Steden. Op dit stadsatelier worden uitdagingen besproken die zich in verschillende beleidsdomeinen stellen als gevolg van de bevolkings- en huishoudensprognoses. De VLOR plant een probleemverkenning over de verschillende aspecten van het capaciteitsprobleem in onderwijs.

De demografische evolutie leidt naast een verhoogde behoefte aan infrastructuur ook tot een verhoogde vraag naar inzetbare leraren (OD 5.1).⁴¹

OD 6.6 Het onderwijs in Brussel aanpakken

⁴¹ Departement Onderwijs & Vorming (2010). *Arbeidsmarkttrapport 2010. Basisonderwijs en secundair onderwijs*. Brussel: Departement Onderwijs & Vorming. 97 p.

De ‘**Taskforce Brussel**’ werd opgericht om na te gaan hoe vanuit verschillende beleidsdomeinen de samenwerking met de Vlaamse Gemeenschapscommissie kan worden verbeterd. Dit werkjaar zal ik een aantal verbetervoorstellen formuleren.

Een aantal knelpunten stellen zich in het Brusselse onderwijs nog acuter dan in de rest van Vlaanderen en behoeven daarom dringend een oplossing: de leerplichtcontrole in Brussel (OD 1.7), de uitdagingen waar concentratiescholen voor staan (OD 2.1), de participatie aan het kunstonderwijs (OD 2.2), de versterking van de aantrekkingskracht van het hoger onderwijs in Brussel (OD 2.8), het onthaalbeleid in scholen (OD 3.2), de tweedelijnsondersteuning van Brusselse scholen (OD 3.6), de afstemming onderwijs-arbeidsmarkt (OD 4.4), de problematiek van het werven en behouden van onderwijspersoneel in Brussel (OD 5.1), de capaciteitsproblematiek (OD 6.5) en ten slotte de inschrijvingsproblematiek (OD 7.5).

Intussen werd in het kader van de integratie beslist om een extra financiering voor de instellingen hoger onderwijs te voorzien. Zo stijgt de extra financiering van €6,5 miljoen naar €9,6 miljoen om aan de specifieke context tegemoet te komen, waarin de Brusselse instellingen opereren. Tegelijk zal de toestand van het hoger onderwijs m.b.t. de aantallen en het marktaandeel permanent worden opgevolgd.

Op 3 mei 2011 ondertekenden de Vlaamse Vereniging voor Studenten (VVS) en haar Franstalige tegenhanger (FEF) een charter met de Stad Brussel, de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, de gemeenschapscommissies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Onder de noemer “Brussel 2.0: A New Deal” wil men de banden aanhalen tussen de overheden in Brussel en de studenten die in de hoofdstad studeren en wonen. Doelstelling is om Brussel als studentenstad beter te promoten. Daartoe werd in juni 2011 het nieuwe studentendienstverleningsbureau Brik gelanceerd, dat uit de fusie van Quartier Latin en het Vlaams Overlegplatform Hoger Onderwijs Brussel (VLOPHOB) ontstond. Voortaan is er voor studenten in het Nederlandstalig hoger onderwijs in Brussel dus één centraal aanspreekpunt⁴².

OD 6.7 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven

Realisaties 2010-2011

Het succes van het Belgische voorzitterschap van **de Europese Unie** in 2010 betekent een stimulans om verder te investeren in enerzijds het wegen op het Europese onderwijsbeleid en anderzijds het nastreven van Europees afgesproken doelstellingen via het Vlaamse onderwijsbeleid. Het informeren van het Vlaamse onderwijsveld over wat Europa voor de onderwijsinstellingen betekent en mogelijk maakt, geniet mijn bijzondere aandacht.

Onderwijs en vorming spelen een belangrijke rol in de **Europa 2020 strategie**, de langetermijnvisie van de EU voor een sterke en duurzame economie met een hoge graad van werkgelegenheid.

Plannen 2011-2012

Europa 2020 legt onder andere de nadruk op het terugdringen van het aantal voortijdige schoolverlaters in Europa tot maximaal 10% en het opdrijven van het aantal jongeren met een diploma tertiair onderwijs tot minimaal 40%. Ik ijver er bij mijn collega’s voor om niet enkel het aantal behaalde diploma’s op te trekken, maar ook om de toegang tot het hoger onderwijs naar kansengroepen te verbreden, zonder dat zich daarbij een daling van de onderwijskwaliteit voordoet, wel integendeel. De vertaling van deze Europese doelstellingen naar de Vlaamse context betekent dat

⁴² De werking van Brik wordt in OD 10.5 van de beleidsbrief Brussel 2011-2012 toegelicht.

ik tegen 2020 streef naar maximaal 5,2% vroegtijdige schoolverlaters en minimaal 47,8% jongeren met een diploma tertiair onderwijs.

Daarnaast zet ik in de loop van 2012 samen met mijn Europese collega's in op de uitvoering van het **strategische raamwerk voor Europese samenwerking inzake onderwijs en vorming 2020**. Daarin worden naast de twee hoger aangehaalde doelstellingen drie andere Europese benchmarks vooropgesteld:

- tegen 2020 moet minstens 15% van de volwassenen aan levenslang leren deelnemen;
- tegen 2020 moet het percentage leerlingen dat slecht presteert op het gebied van lezen, wiskunde en wetenschappen minder dan 15% bedragen;
- tegen 2020 moet minstens 95% van de kinderen tussen vier jaar en de leerplichtige leeftijd voor het lager onderwijs aan onderwijs deelnemen.

Op de agenda van de Europese Raad voor onderwijsministers staan in 2012 onder andere thema's als talen, inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en de erkenning van niet-formeel en informeel leren. In het kader van het Europese meerjarig financieel kader na 2013, zal ik in 2012 in naam van België mee over de nieuwe generatie van Europese onderwijsprogramma's onderhandelen. Levenslang leren zal tot slot tijdens het Europees Jaar 2012 van 'Actief ouder worden' een belangrijke rol spelen.

Naast het Europees onderwijsbeleid volg ik het beleidsrelevant werk van de **OESO** van dichtbij op. We participeren actief aan het internationaal vergelijkend onderzoek zoals PISA, TALIS, PIAAC en aan een aantal programma's zoals het "EducationandSocialProgress" programma, waarin de maatschappelijke baten van verschillende leercontexten worden geanalyseerd.

Wat de **onderwijssamenwerking met landen buiten Europa** betreft, wil ik, naast de reeds bestaande twinings tussen Vlaamse en Marokkaanse scholen, ruimer op de samenwerking met Marokko inzetten. Om de wederzijdse interesses af te tasten, plan ik dit werkjaar een bezoek. Verder staat een samenwerkingsakkoord met Brazilië in de steigers en worden de mogelijkheden om nader met een aantal Aziatische landen zoals India, China en Zuid-Korea samen te werken, verkend. Tot slot blijft Zuid-Afrika in 2011-2012 een prioritair partnerland voor bilaterale samenwerking.

OD 6.8 Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen

Realisaties 2010-2011

In het kader van Onderwijsdecreet XXI werd een decretale rechtsgrond voorzien voor de **gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's in het basis-, secundair en volwassenenonderwijs**.

In uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van december 2010 heb ik een ontwerp van equivalentielijst van de Nederlandse en de Vlaamse diploma's van bachelor en master voor advies aan de Vlaamse Universiteiten- en Hogescholenraad bezorgd. Deze equivalentielijst zal tegen eind 2011 van kracht worden.

Plannen 2011-2012

Dit werkjaar zal ik de algemene procedure voor de erkenning van buitenlandse diploma's voor alle onderwijsniveaus herwerken en vereenvoudigen in uitvoering van de bepalingen van het Onderwijsdecreet XXI. Die zal garant staan voor een redelijke afhandelingstermijn die vanaf 2012 zal worden toegepast.

Ik zal nagaan welke rol de op te richten regionale Centra voor Leerloopbaanbegeleiding in het begeleiden van de erkenningsprocedure voor buitenlandse diploma's kunnen spelen.

Met mijn Nederlandse collega bespreek ik een voorontwerp van verdrag voor de wederzijdse erkenning van Nederlandse en Vlaamse diploma's hoger onderwijs. Tegen midden 2012 moet duidelijk zijn of dat verdrag haalbaar is en wat de eventuele inhoud ervan zou kunnen zijn. In elk geval zal een oplossing voor Vlaamse studenten gezocht worden die via het programma "Open universiteit" een Nederlands diploma hebben gehaald.

SD 7 Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden

OD 7.1 De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken

Realisaties 2010-2011

Volgens het kwaliteitsdecreet moeten we om de zes jaar **de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten**, het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten en de Permanente Ondersteuningscellen **evalueren**. De evaluatie moet door een evaluatiecommissie gebeuren. Ik heb hiertoe dit jaar de nodige voorbereidingen getroffen.

Plannen 2011-2012

Dit najaar zal ik het beoordelingskader en het werkingsprotocol vastleggen dat door de evaluatiecommissie wordt gehanteerd. De evaluatiecommissie zal haar werkzaamheden in het schooljaar 2012-2013 starten.

De organisatie van de evaluatie is slechts één van de thema's waarover ik met de begeleidingsdiensten van gedachten wil wisselen. Daarom zullen we het structureel overleg tussen de overheid en de PBD's verder uitbouwen.

Met een aantal andere **ondersteunende diensten**, die op vraag van de overheid scholen ondersteunen, lopen momenteel gesprekken om na te gaan hoe we dit begeleidingsaanbod maximaal op het reguliere aanbod van de begeleidingsdiensten kunnen afstemmen. Daarnaast zullen we de verschillende opdrachten van het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten **stroomlijnen**.

OD 7.2 Informatierijke omgevingen ontwikkelen

Realisaties 2010-2011

Om de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs te bewaken en te verbeteren, moet de overheid evalueren of de doelstellingen die ze vooropstelt, worden gerealiseerd. Daarom wil de overheid onder meer weten in welke mate de leerlingen de eindtermen of ontwikkelingsdoelen daadwerkelijk behalen. Sinds 2002 bestaat daar het systeem van periodieke peilingen voor.

Ik heb vorig werkjaar een evaluatie van de huidige kaderovereenkomst voor de uitvoering van het peilingsonderzoek gemaakt. Op basis hiervan heb ik in samenspraak met de Vlaamse Regering beslist om vanaf 1 januari 2013 een **Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen** op te richten.

De resultaten van verschillende wiskundepeilingen in het basisonderwijs en de 1ste graad van het secundair onderwijs gaven ons een zicht op de **kwaliteit van het wiskundeonderwijs tot 14 jaar**. De

resultaten van de **wiskundeconferentie**, die n.a.v. deze peilingen werd georganiseerd, worden in het najaar van 2011 ruim verspreid in de vorm van een brochure met concrete aanbevelingen, bestemd voor verschillende onderwijsactoren.

In het voorjaar van 2011 werden de resultaten van twee peilingen via een colloquium bekendgemaakt. De brochures^{43 44} met resultaten werden aan de verschillende onderwijsbetrokkenen bezorgd. Met de **peiling wereldoriëntatie** werd de beheersing van eindtermen uit de domeinen tijd, ruimte, maatschappij en brongebruik op het **einde van het basisonderwijs** getoetst.

Bij de **peiling Nederlands** in de derde graad ASO, KSO en TSO werden eindtermen voor de vaardigheden lezen, luisteren en spreken getoetst. In deze peiling stond **maatschappelijke taalvaardigheid** centraal: er werd nagegaan in welke mate de leerlingen **op het einde van het secundair onderwijs** over voldoende taalvaardigheid beschikken om zelfstandig in de maatschappij (OD 3.2) te functioneren.

Scholen die aan de peilingen deelnemen, krijgen van de onderzoekers feedback. Zij kunnen hun resultaten in het kader van hun interne kwaliteitszorg inzetten. Maar ook scholen die niet in de peilingssteekproef zijn opgenomen, kunnen gelijkaardige feedback ontvangen. Zij kunnen immers **paralleltoetsen** van deze peilingen afnemen en vervolgens een **schoolfeedbackrapport** aanvragen. Er zijn nu paralleltoetsen beschikbaar⁴⁵ voor wiskunde (voor het basisonderwijs en voor de A- en B-stroom van de 1ste graad secundair onderwijs), voor Nederlands (voor BaO en 3de graad ASO, TSO, KSO) en voor Frans (voor de A-stroom van de eerste graad SO).

Vlaanderen nam in 2011 aan de **OESO Review** on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes deel. Dit onderzoek brengt in beeld hoe verschillende landen onderwijseffecten op het niveau van het onderwijssysteem, de school, de leraren en de leerlingen evalueren.

Vorig jaar werden de eerste stappen in de uitbouw van het **kenniscentrum** gezet. Het kenniscentrum heeft als doel de kennisbasis te verstevigen om het beleid, het beleidsvoerend vermogen en de werkzaamheden van onderwijsactoren en belanghebbenden te ondersteunen. Er werd een behoefteanalyse uitgevoerd die de noden aan kennis en aan gegevens bij de overheid en de onderwijsactoren in kaart bracht. Intussen zijn reeds een aantal quickwins gerealiseerd. In het kader van de actieve openbaarheid worden rapporten met onderwijsgegevens op het niveau van onderwijsinstellingen en fusiegemeenten op de website van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming gepubliceerd. Met de onderwijsinspectie is afgesproken dat zij vanaf nu hun instellingsprofielen aan de onderwijsinstellingen bezorgen die worden doorgelicht.

Plannen 2011-2012

De nodige voorbereidingen worden getroffen om vanaf 1 januari 2013 het peilingsonderzoek door een **Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen** te laten uitvoeren.

Voor de peilingen wereldoriëntatie en Nederlands zal mijn administratie **een opvolgingstraject** organiseren dat in aanbevelingen voor verschillende onderwijsactoren moet resulteren.

⁴³ KU Leuven: Onderzoeksteam periodieke peilingen en AKOV: Afdeling Projecten: EVC-Curriculum-Kwalificaties (2011). *Peiling wereldoriëntatie (tijd, ruimte, maatschappij en brongebruik) in het basisonderwijs*. Brussel: Vlaamse overheid. 89 p.

⁴⁴ KU Leuven: Onderzoeksteam periodieke peilingen en AKOV: Afdeling Projecten: EVC-Curriculum-Kwalificaties (2011). *Peiling Nederlands in de derde graad algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs*. Brussel: Vlaamse overheid. 94 p.

⁴⁵ Website toetsen voor scholen: www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen.

In 2011 werden twee peilingen in het secundair onderwijs afgenomen: een herhaling van de peiling informatieverwerving en -verwerking in de A-stroom van de eerste graad en een peiling wiskunde in de 2de graad ASO. De resultaten ervan worden in de loop van 2012 bekendgemaakt.

Ik besliste inmiddels dat in 2012 een peiling Frans in de derde graad ASO, KSO en TSO en een peiling informatieverwerving en -verwerking met een praktische proef ICT in het basisonderwijs zullen worden afgenomen.

Ondertussen loopt de toetsontwikkeling voor de peilingen die in 2013 worden afgenomen. Met de peiling naar de beheersing van de eindtermen uit het Project Algemene Vorming (PAV) zal **voor het eerst een peiling in het BSO** plaatsvinden. Door de organisatie van een **herhalingspeiling** in het basisonderwijs voor de vaardigheden lezen (tweede herhaling) en luisteren (eerste herhaling) van het leergebied **Nederlands**, zal het mogelijk zijn om na te gaan of er sprake is van **kwaliteitsstijgingen of -dalingen** voor deze essentiële vaardigheden.

De resultaten van de **OESO Review** rond evaluatie en assessment zal ik dit najaar op een studiedag voorstellen. Hiermee hoop ik de scholen te stimuleren om tot informatierijke omgevingen uit te groeien.

Wat het **kenniscentrum** betreft, onderzoekt mijn administratie momenteel welke initiatieven er stapsgewijs kunnen worden opgezet om aan de noden uit de behoefteanalyse tegemoet te komen. Een aantal van die initiatieven – in het bijzonder die met een grote ICT-impact – zullen verder in een architecturaal analyse onderzocht worden. Het kenniscentrum wordt in nauw overleg met de onderwijsverstrekkers voorbereid.

OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen

Realisaties 2010-2011

Vorig werkjaar werd de kwaliteit van het huisonderwijs onder de loep genomen. Het individueel georganiseerd huisonderwijs stijgt⁴⁶, al blijft dit in Vlaanderen nog steeds de uitzondering.⁴⁷ Het collectief georganiseerd huisonderwijs⁴⁸ bleef de laatste jaren relatief stabiel. Tijdens het schooljaar 2010-2011 waren er in totaal 14.762 van de leerplichtige leerlingen (1,81%) in het collectieve huisonderwijs ingeschreven.

Het voorbije schooljaar heeft de onderwijsinspectie binnen de geldende regels van het **huisonderwijs** kwaliteitscontroles van het huisonderwijs dat in collectief verband wordt georganiseerd, uitgevoerd. Het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen is nog niet afgerond.

Plannen 2011-2012

Dit werkjaar zal ik verschillende pistes onderzoeken om beter op de kwaliteit van het aangeboden huisonderwijs toe te zien. Zo denk ik er bijvoorbeeld aan de leerplichtigen die huisonderwijs volgen, op vaste tijdstippen te verplichten aan de examens van de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap deel te nemen. Ik onderzoek ook de piste waarbij leerplichtigen die via **huisonderwijs** les volgen en binnen één schooljaar twee keer op rij een negatief advies van de onderwijsinspectie

⁴⁶ In het basisonderwijs noteren we een stijging met 2,1%, in 2009-2010 (295 leerlingen), ten opzichte van 2008-2009 (289 leerlingen). In het secundair onderwijs ligt de stijging in 2008-2009 op 14,5% (577 leerlingen) ten opzichte van 2007-2008 en in 2009-2010 op 6,6% (615 leerlingen) ten opzichte van 2008-2009.

⁴⁷ Amper 0,06% van de 6- tot 11-jarigen (295 leerlingen op 469.239 leerlingen binnen die leeftijdscategorie) en 0,12% van de 12- tot 17-jarigen (615 leerlingen van de 495.251 leerlingen binnen die leeftijdscategorie) is in Vlaanderen in het huisonderwijs ingeschreven.

⁴⁸ De cijfers collectief huisonderwijs impliceren zowel de inschrijvingen in niet-erkende scholen als in de Bijzondere Jeugdzorg (voorzieningen Bijzondere Jeugdzorg, Observatiecentrum Volksgezondheid en Justitie Mastenhof).

krijgen, verplicht worden om zich gedurende 12 maanden in een school erkend, gesubsidieerd of gefinancierd door één van de drie gemeenschappen van België.

De actualisering van het decreet van 1 december 1993 betreffende **de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken** zal worden opgestart.

Ik voorzie dit jaar een conceptnota over het **integraal kader** voor de **kwaliteitsborging** van opleidingen en EVC-trajecten die naar erkende kwalificaties leiden. De nota bevat zowel een voorstel van geïntegreerd kwaliteitskader als voorstellen voor het organiseren van het toezicht op de kwaliteit van de kwalificerende trajecten buiten onderwijs.

OD 7.4 Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien

Realisaties 2010-2011

Op 15 juli 2011 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota “Nieuw stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs” goed. Daarin staan de krachtlijnen van het nieuwe stelsel dat uit een instellingsreview en opleidingsaccreditatie zal bestaan.

Plannen 2011-2012

Het “Nieuw stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs” wordt in verschillende fasen ingevoerd. In de periode van 2013-2014 tot en met 2020-2021 zal het proces van opleidingsaccreditaties en instellingsreviews parallel verlopen. In die periode zullen er twee rondes instellingsreviews worden georganiseerd. De eerste instellingsreview zal een nulmeting zijn. De focus van de opleidingsaccreditaties zal op de inhoud en op het beoogde en gerealiseerde eindniveau van de opleiding liggen. De opleidingsaccreditatie zal dus over onderwerpen gaan die betrekking op het primaire onderwijsproces hebben. De combinatie van een beperkt maar sterk inhoudelijk gericht kader, waarbij de te beoordelen facetten beter bij de ‘corebusiness’ van de docenten aansluiten, en een commissie van gerespecteerde vakgenoten, waarbij zal onderzocht waarom vakgenoten uit het arbeidsveld vandaag niet altijd betrokken worden, geeft ruimte voor een inhoudelijke discussie tussen vakgenoten over de kwaliteit van de opleiding, gericht op concrete verbetering van de opleiding. De instellingsreview biedt de instellingen de kans uit te leggen welk beleid ze voeren om de kwaliteit van hun onderwijs te verhogen.

Het ontwerp van decreet zal ik in het eerste trimester van 2012 bij het Vlaams Parlement indienen. Intussen moeten de nodige voorbereidingen worden getroffen, zodat het nieuwe stelsel in 2012 al operationeel kan zijn. De eerste accreditaties lopen immers op het einde van het academiejaar 2013-2014 af. Dit betekent dat die opleidingen tegen het einde van dat academiejaar opnieuw geaccrediteerd moeten zijn en het visitatierapport tegen eind maart 2013 aan de NVAO moet worden voorgelegd. Het proces van zelfevaluatie moet dan begin 2012 kunnen starten. Begin 2012 moet het nieuwe accreditatiekader en het nieuwe visitatieprotocol goedgekeurd zijn. De NVAO zal dit accreditatiekader tegen het einde van het eerste trimester van 2012 uitschrijven, na overleg met de VLUHR en de VVS. Na de goedkeuring van het decreet kan het accreditatiekader aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Ook in 2012 zal de NVAO met de voorbereiding van het beoordelingskader voor de instellingsreview starten. Dat zal worden vastgelegd door de Vlaamse Regering op voorstel van de NVAO en na overleg met VLUHR en de VVS.

OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen

Realisaties 2010-2011

Na een periode van intense samenwerking met verschillende parlementsleden werd in het Vlaams Parlement een voorstel van decreet betreffende **het inschrijvingsrecht** ingediend⁴⁹ en werd dit voorstel van decreet aan de Vlaamse Onderwijsraad en de Raad van State voorgelegd.

Omdat er tijd voor overleg genomen werd (o.a. overleg met onderwijsactoren, VLOR, RVS (2X), een hoorzitting) en in hoge mate met alle adviezen en opmerkingen rekening werd gehouden, kon het draagvlak worden verstevigd, maar was het niet meer mogelijk de procedure voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 te laten ingaan. De inwerkingtreding werd dan ook tot de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014 uitgesteld. In OD XXI werd gezorgd voor een verlenging van de mogelijkheid tot aanmelding op experimentele basis voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013.

In het geamendeerde voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht worden bijkomende uitgangspunten van het gelijke onderwijskansenbeleid geformuleerd, decretale regels ingevoerd die de transparantie van het aanbod en de inschrijving verhogen, permanente regels voor aanmeldingsprocedures ingeschreven, wijzigingen en verduidelijkingen voor het wegwerken van bestaande knelpunten aangebracht.

Plannen 2011-2012

Doordat de inwerkingtreding met één jaar is verlengd, kunnen de scholen zich degelijk op de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014 voorbereiden. Tijdens het schooljaar 2011-2012 zal dan ook veel aandacht geschonken worden aan de communicatie van de regels rond het inschrijvingsrecht, m.i.v. de aanmeldingsprocedures, en dit naar alle betrokken actoren.

OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gerichter in te zetten waar ze het meest nodig zijn

Realisaties 2010-2011

Op het einde van vorig schooljaar werden de gesprekken over het **nieuwe omkaderingssysteem van het basisonderwijs**, zowel met de representatieve vakorganisaties als het Gemeenschapsonderwijs en de koepels van inrichtende machten opgestart. Midden juli 2011 werd het ontwerp van decreet de eerste keer door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd. Het decreet kan nu het verdere besluitvormingsproces doorlopen.

Plannen 2011-2012

Het nieuwe omkaderingssysteem is gebaseerd op de uitgangspunten en principes die bij de herziening van de werkingsmiddelen werden gebruikt. Er komt een geïntegreerd (integratie van GOK(+), Rand en Taal, LO in kleuter- en lager onderwijs en een gedeelte van de instaplestijden in de basisomkadering) en transparant (wegwerken van anomalieën in de huidige omkadering) omkaderingssysteem. Scholen krijgen bovenop hun basisfinanciering extra middelen voor leerlingen die aan de indicatoren van onderwijskansarmoede voldoen. Zo zal de omkadering van het basisonderwijs systematisch rekening houden met factoren van achterstelling van leerlingen. De indicatoren van onderwijskansarmoede die zullen worden gebruikt, zijn: opleidingsniveau van de moeder, thuistaal en het ontvangen van een schooltoelage. Op die manier wordt thuistaal ook voor de omkadering als onafhankelijke indicator ten volle in rekening gebracht. De berekeningsparameters van het nieuwe omkaderingssysteem zullen geobjectieerd worden. De planlast voor de scholen zal verminderen en de omkadering zal beter bij de concrete situatie van de scholen aansluiten. Dit nieuwe omkaderingssysteem zal op 1 september 2012 ingaan.

⁴⁹Voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht van de dames Kathleen Helsen, Kathleen Deckx en Vera Celis, de heer Paul Delva en de dames FatmaPehlivan, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn.

Net zoals binnen de huidige GOK-omkadering zal ook in het nieuwe systeem voldoende aandacht naar kwaliteitscontrole gaan. De inspectie zal hieraan in de toekomst in de reguliere doorlichtingen de nodige aandacht besteden, eventueel bijsturingen vragen of sancties aan de minister kunnen voorstellen.

Het nieuwe omkaderingsdecreet zal de omkadering voor het kleuteronderwijs vanaf het schooljaar 2012-2013 substantieel verhogen en het kleuter- en lager onderwijs gelijk behandelen. Dit zou tot een lagere leraar/leerling ratio moeten leiden. Ik zal de onderwijsinspectie de opdracht geven de evolutie in het onderwijsveld op te volgen.

Voor het secundair onderwijs zal ik een nieuw omkaderingssysteem uittekenen, waarbij minimaal de GOK-middelen zullen worden geïntegreerd. Dit project sluit zeer nauw bij de hervorming van het secundair onderwijs aan en zal dus gelijktijdig hiermee ingaan. Ik zal hierbij met de aanbevelingen van het Rekenhof^{50 51} rekening houden. De eerste contouren van dit nieuw omkaderingssysteem zullen in mijn conceptnota voor de hervorming secundair onderwijs worden opgenomen.

OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren

Realisaties 2010-2011

Bij de invoering van de dubbele maximumfactuur in het basisonderwijs werd een evaluatie in het vooruitzicht gesteld. Daartoe zijn intussen de resultaten van twee onderzoeken opgeleverd en vrijgegeven. De besluiten en aanbevelingen zijn bekend.^{52 53} Daarnaast voerde het Rekenhof een onderzoek uit met betrekking tot de 'kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs'.⁵⁴ Dit rapport is in de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement ingediend en zal daar worden voorgesteld en besproken.

Plannen 2011-2012

In september 2011 hebben de ouderkoepelverenigingen via focusgroepen de ouders over de maximumfactuur bevestigd, met speciale aandacht voor de bevestiging van kansengroepen. Deze bevestiging wordt wetenschappelijk begeleid om de kwaliteit en onafhankelijkheid van deze bevestiging te waarborgen.

Op basis van de verschillende delen van de evaluatie zal ik een actieplan uitwerken om de maximumfactuur eventueel aan te passen⁵⁵.

Voor het secundair onderwijs blijf ik het belang van kostenbeheersing onderstrepen, maar het invoeren van een maximumfactuur is er niet aan de orde. De ouderkoepelverenigingen zullen ook voor het secundair onderwijs een bevestiging met betrekking tot de kosten in het secundair onderwijs uitvoeren.

⁵⁰ Vlaams Parlement (2010). *Verslag van het Rekenhof over de omkadering in het gewoon voltijds secundair onderwijs*. Brussel: Vlaams Parlement. 57 p. (Stuk 37-A (2009-2010) - Nr. 1).

⁵¹ Vlaams Parlement (2008). *Verslag van het Rekenhof over gelijke kansen in het gewoon basis- en secundair onderwijs*. Brussel: Vlaams Parlement. 83 p. (Stuk 37-M(2007-2008) - Nr. 1).

⁵² G. Van Landeghem, N. Vandenberghe & J. Van Damme. (2010) *Culturele activiteiten, sport en uitstappen in het basisonderwijs voor en na het invoeren van de maximumfacturen*. Leuven: Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen. 31 p.

⁵³ H. De Vos, G. Van Landeghem, T. Veyt & J. Van Damme (2011) *De maximumfacturen in het basisonderwijs. Gesprekken met directies en verbanden met schoolkenmerken*. Leuven: Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen. 139 p.

⁵⁴ Vlaams Parlement (2011). *Verslag van het Rekenhof over kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs*. Brussel: Vlaams Parlement. 46 p. (Stuk 37-N (2010-2011) - Nr. 1).

⁵⁵ VAK OD 5.8: financiële drempels in het secundair onderwijs worden verder aangepakt.

In 2012 zal - zoals afgesproken - het nieuwe financieringssysteem voor de werkmiddelen van het basis- en secundair onderwijs worden geëvalueerd. Die evaluatie zal nagaan of de scholen de middelen aanwenden volgens de uitgangspunten en doelstellingen van het decreet. In 2011 zullen we de eerste stappen zetten om deze evaluatie te kunnen uitvoeren. We zullen hiervoor een onderzoeksopdracht uitschrijven.

OD 7.8 Financiering van het hoger onderwijs evalueren en bijsturen

Plannen 2011-2012

Het decreet van 14 maart 2008 schrijft voor dat de bepalingen van het financieringsdecreet vóór 1 januari 2014 moeten worden geëvalueerd. In 2012 zal ik een **eerste evaluatie** doorvoeren van de **impact van de financieringsboni en het aanmoedigingsfonds op de instroom, de doorstroom en de uitstroom** in het algemeen en van de ondervertegenwoordigde groepen in de studentenpopulatie in het bijzonder. De uitkomsten van deze evaluatie zal ik samenbrengen met de evaluatie van het flexibiliseringsdecreet en in het bijzonder de verdeling over de verschillende contractsoorten, de instroom en doorstroom in voorbereidingsprogramma's en schakelprogramma's en de impact van het leerkrediet. Op basis van voormelde evaluaties zullen we een oordeel over de evolutie in de gemiddelde duurtijd van een opleiding kunnen vellen.

In de eerste helft van 2012 zal ik samen met de instellingen een **evaluatiekader** voor de evaluatie van het financieringsdecreet opstellen.

Ik zal eveneens een aanpak uitwerken om de vergelijking tussen de puntengewichten in het financieringsmodel, in de internationale modellen en in de interne allocatiemodellen van de instellingen uit te voeren.

OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken

Realisaties 2010-2011

Het voorbije jaar werden in het secundair onderwijs diverse maatregelen tot vereenvoudiging van de regelgeving genomen. Die maatregelen zijn inhoudelijk of technisch van aard. De technische ingreep bij uitstek was de codificatie van de versnipperde wet- en decreetgeving rond het secundair onderwijs. De codificatie behelst een bundeling in één tekst van alle vigerende onderwijsbepalingen met bijzondere aandacht voor logische structuur, eenduidige terminologie en afwezigheid van overlappingsen of tegenstrijdigheden. De codificatie, aangeduid als "codex secundair onderwijs", is helder en gebruiksvriendelijk en is eenvoudig hanteerbaar met het oog op een optimale voorbereiding van de hervormingsplannen voor het secundair onderwijs.

Via onderwijsdecreet XXI werden een aantal inhoudelijke vernieuwingen doorgevoerd in de richting van administratieve en reglementaire vereenvoudiging en lokale autonomie en responsabilisering. Concreet verwijs ik naar de verkorting van de programmatie van opleidingsonderdelen en de gelijkwaardigheidsprocedure van niet-Vlaamse studiebewijzen.

Vorig academiejaar werd met de evaluatie van de **effecten van het flexibiliseringsdecreet** in het hoger onderwijs gestart, waarbij bijzondere aandacht gaat naar de implementatielasten ervan. Daartoe werd een gemengde werkgroep (overheid-hoger onderwijsinstellingen-studenten) opgericht.

Vorig academiejaar werden twee deelrapporten gepubliceerd: een eerste rapport over het thema Informatisering, Databank Hoger Onderwijs en het Hoger Onderwijsregister en een tweede rapport over het thema Contractsoorten. Op basis van het eerste deelrapport werd een decreetwijziging

doorgevoerd die zorgt voor een administratieve lastenverlaging in de instellingen bij het doorgeven van informatie aan het Hoger Onderwijsregister.

De **codificatie van de regelgeving hoger onderwijs** is klaar. De decreten over de hervorming van het hoger onderwijs, over het nieuwe stelsel van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs en over de studentenvoorzieningen vergen grondige wijzigingen van de bestaande decreten die in de codificatie zijn opgenomen. Omdat de goedkeuring van het decreet, dat de codificatie moet bekrachtigen en de bestaande decreten opheft, niet spoort met het besluitvormingsproces van de voorontwerpen van wijzigende decreten, kunnen deze laatste niet als een wijziging van het codificerende decreet worden ingediend. Daarom zal ik de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de codificatie en de indiening van het ontwerp van codificerend decreet in het Vlaams Parlement uitstellen tot na de goedkeuring van de genoemde decreten. De in die decreten doorgevoerde wijzigingen zullen dan meteen in het ontwerp van codificerend decreet worden meegenomen.

Plannen 2011-2012

Tijdens het nieuwe werkjaar wil ik de regelgeving verder vereenvoudigen. Zo zal ik, rekening houdend met de machtiging die de decreetgever daartoe gaf, onderzoeken of het opportuun en haalbaar is om ook bepalingen van het decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de codex secundair onderwijs te integreren. Verder zal ik bekijken of we de autonomie van schoolbesturen en scholen op het vlak van organisatie en leerlingen kunnen versterken. Administratieve procedures mogen we slechts in stand houden in de mate dat ze een meerwaarde bieden en rechtszekerheid aan de betrokkenen verschaffen. Tenslotte zal ik zoeken naar mogelijkheden om het beleid over de onderwijsniveaus en -vormen heen te stroomlijnen.

In onderwijsdecreet XXII zullen voorstellen opgenomen worden om, op basis van de aanbevelingen uit het tweede rapport van de evaluatie van het flexibiliseringsdecreet (de contractsoorten), de decreten te wijzigen. De thema's die verder aan bod komen, zijn leerkrediet en studievoortgangsbewaking, toelating en studietrajectbegeleiding. Op vraag van de instellingen kunnen eventueel andere thema's worden toegevoegd. Heel de evaluatie zal tegen het einde van 2012 afgerond zijn.

Aan de instellingen van hoger onderwijs werd reeds gevraagd een lijst van bepalingen over te maken die in de Vlaamse regelgeving aangepast of geschrapt kunnen worden. Ik zal deze na overleg in een specifiek planlastverminderingende decreet opnemen, zodat de instellingen van het hoger onderwijs zich ook meer en beter op hun kerntaken kunnen concentreren.

OD 7.10 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren

Realisaties 2010-2011

Het departement Onderwijs en Vorming en De Lijn zijn partners voor het zonaal leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs. Voor het toekennen van het recht op leerlingenvervoer is de minister van Onderwijs bevoegd, voor de organisatie en de uitvoering ervan is de minister van Mobiliteit bevoegd.

Op 9 februari 2011 werd door de minister, bevoegd voor Mobiliteit, en mezelf een protocol ondertekend waarbij afspraken werden gemaakt om tot een samenwerkingsakkoord tussen De Lijn en het Departement Onderwijs te komen. De samenwerking tussen De Lijn en het beleidsdomein Onderwijs en Vorming werd in 2011 door beide ministers en beide administraties met een

samenwerkingsovereenkomst bezegeld dat de gezamenlijke overlegstructuren en de wederzijdse uitwisseling van data bepaalt.

Plannen 2011-2012

De toenemende vraag naar vervoer voor het buitengewoon onderwijs vormt een uitdaging voor een kwaliteitsvolle dienstverlening. De gezamenlijke overlegstructuren en de wederzijdse uitwisseling van relevante data met het oog op een kwaliteitsvolle en efficiënte beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering en dienstverlening worden verder geconcretiseerd.

Daarnaast zal ik tijdens het schooljaar 2011-2012, in de voorbereiding van een nieuw decreet leerlingenvervoer, de krachtlijnen voor een nieuw kader in overleg met de minister, bevoegd voor Mobiliteit, uittekenen. Tevens zal ik een inschatting maken van de gevolgen van deze nieuwe krachtlijnen voor de uitgaven van de Vlaamse overheid en het recht op leerlingenvervoer voor leerlingen in elk type. Daarnaast zal ik het overleg met de onderwijsnetten en De Lijn over de nieuwe krachtlijnen opstarten.

Uiteraard zal mijn aandacht ook gaan naar de impact van de programmatie van een type 9 in het buitengewoon onderwijs en de ontwikkelingen op dat vlak m.b.t. (de organisatie van) het leerlingenvervoer. De Lijn zal daar als partner bij betrokken worden.

SD 8 Investeren in duurzame en moderne infrastructuur

OD 8.1 Scholen uitbouwen tot uitnodigende en stimulerende werk- en leefomgevingen

Realisaties 2010-2011

Snel internet is een randvoorwaarde voor een performant ICT-gebruik geworden. Daarom wil ik tegemoet komen aan de nood aan **bandbreedte** die zich vooral in het secundair onderwijs voordoet. Vorig schooljaar werd een bestek gepubliceerd om aan meer bandbreedte tegemoet te komen. Inmiddels is de aanbestedingsprocedure afgerond en heb ik het dossier aan Telenet gegund.

Het voorbije schooljaar startte AGION met een netoverschrijdend **evaluatieonderzoek** naar de verschillende instrumenten (subsidies, normen, procedures, prioriteiten, adviezen,...) die voor de scholenbouw worden ingezet. Een theoretisch denkkader en onderzoeksmethode werden al ontwikkeld.

De eerste stenen in het pilootproject '**passiefscholen**' zijn gelegd, de meerderheid van de projecten zijn in aanbesteding of leggen de laatste hand aan het aanbestedingsdossier. De onafhankelijke instelling, die moet controleren in welke mate de projecten aan de criteria van de passiefhuisstandaard voldoen, is aangesteld. Ik hecht voornamelijk belang aan een kwalitatief eindresultaat, dat aan de comforteisen en het gebruiksgemak beantwoordt. Kwaliteit wordt bij de totstandkoming van het project verzekerd. Daarom omvat de opdracht van de kwaliteitsverklaarder ook een controle en adviesfunctie op cruciale tijdstippen in het ontwerp en bouwproces en ook twee jaar na ingebruikname.

Het voorbije jaar werd het doelstellingenkader voor de **toegankelijkheid van infrastructuur**, in het kader van de Open Coördinatiemethode van het Vlaamse Gelijke Kansenbeleid opgesteld, verder in een actieplan voor 2011-2012 geconcretiseerd. Dit steunt op vier grote pijlers, kennisopbouw, sensibiliseren, adviseren en controleren.

Aandacht voor de **binnenluchtkwaliteit** in scholen blijft hoog op de agenda staan. De beleidsaanbevelingen van het onderzoek naar binnenlucht in basisscholen⁵⁶ werden in 2011 dankbaar gebruikt om een beleidsdomeinoverschrijdend overleg met betrokken collega's van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, het departement Onderwijs en het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid op te starten. De doelstelling van het overleg is om binnenluchtkwaliteit in scholen op een integrale manier, over de beleidsdomeinen heen, in kaart te brengen, scholen onderbouwd te sensibiliseren en op te volgen.

Ook dit jaar heb ik verder gewerkt aan het sensibiliseren, informeren en adviseren van kandidaat-bouwheren over het realiseren van kwaliteitsvolle schoolomgevingen. Zo is de **samenwerking met de Vlaamse Bouwmeester** verder uitgebouwd, de **website scholenbouwen.be** uitgebreid, en het **kennispunt scholenbouw** geopend.

Het realiseren van een inspirerende leef- en leeromgeving is ook één van de basisdoelstellingen van het brede schoolbeleid. Aangepaste infrastructuur is één van de voornaamste succesfactoren voor het realiseren van een brede school en zal bijgevolg een belangrijk aandachtspunt in de conceptnota 'Brede school' zijn (zie OD 6.2).

Plannen 2011-2012

Om te garanderen dat scholen toch voldoende toegang tot moderne apparatuur blijven hebben, wens ik nog meer in te zetten op een gestructureerde samenwerking met de VDAB. Eveneens zal ik nagaan of netwerken tussen scholen, bedrijven en sectoren verder kunnen worden uitgebouwd.

Met **Telenet** zal een **raamovereenkomst** gesloten worden waarbij scholen tegen gunsttarieven van zeer snelle en veilige internetverbindingen kunnen gebruikmaken. Dit project moet aan de nood aan bandbreedte tegemoet komen die zich vooral in het secundair onderwijs manifesteert. Tegelijkertijd wordt het Telenet-aanbod zo opgezet dat de ICT-coördinator substantieel van een aantal belangrijke taken met betrekking tot het ICT-beheer en de ICT-beveiliging wordt ontlast. Het aanbod wordt gedurende het schooljaar 2011-2012 uitgerold.

Vlaanderen participeert samen met 5 andere landen/regio's aan een internationaal pilootproject "**e-safety label**" waarbij scholen instrumenten voor zelfevaluatie kunnen gebruiken met als doel de visieontwikkeling en sensibilisering omtrent ICT-veiligheid en de ontwikkeling van een veilig ICT-beleid op schoolniveau te stimuleren. Scholen kunnen op basis van gestandaardiseerde (zelf)evaluatie tools een veilig ICT-label behalen. Het prototype zal in de komende maanden verder ontwikkeld en daarna in een aantal scholen worden uitgetest. Nadien zullen we het instrument verder invoeren.

Om scholen tot uitnodigende en stimulerende werk- en leefomgevingen te kunnen uitbouwen, laat ik in eerste instantie de **prioriteiten en procedures** bij het toekennen van infrastructuursubsidies kritisch doorlichten met het oog op een meer flexibele en objectieerbare toepassing. Tijdens het najaar worden in het kader van het **evaluatieonderzoek** naar de instrumenten van het scholenbouwbeleid meerdere focusgroepen en interviews met experts en alle belanghebbenden binnen het scholenbouwbeleid georganiseerd. Het eindrapport van dit onderzoek wordt in de zomer van 2012 verwacht.

Het "**Instrument voor duurzame scholenbouw**" zal dit jaar actief worden gebruikt in tal van nieuwe schoolprojecten van het GO! en voor de scholen die gebouwd zullen worden binnen het DBFM-project, (Scholen van Morgen). Het gebruik en de resultaten ervan zullen door AGION en het GO! nauw opgevolgd en worden geëvalueerd.

⁵⁶Stranger, et. al (2010). *Binnenlucht in Basisscholen (BIBA). Studie uitgevoerd in opdracht van de dienst Milieu & Gezondheid van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, en team Milieugezondheidszorg van het agentschap Zorg en Gezondheid.*Mol: VITO. 77 p.

AGION zal ook dit jaar de **passiefschool-projecten** nauw opvolgen, zodat we uit de praktijk de nodige lessen kunnen trekken. Ik blijf dan ook verder investeren in dit noodzakelijke en innovatieve project. Gezien de voorbeeldrol van de school in de samenleving, zal ik ondersteuning blijven bieden aan de verschillende communicatieacties rond de passiefscholen. Dit project speelt een belangrijke rol in de uitvoering van de **Europese richtlijn betreffende Energieprestaties**, die stelt dat vanaf 2021 alle vergunningsplichtige projecten aan een bijna-nul-energie gebouw moeten beantwoorden. Ik zal dan ook inzetten om ten volle lessonsleant uit dit project te halen en mee te nemen naar het overkoepelende energiebeleid. Daarnaast zal ik ook bekijken hoe het scholenbeleid proactief aan het langetermijnenergiebeleid van de Vlaamse Regering kan meewerken.

De integrale toegankelijkheid van de Vlaamse scholen⁵⁷, voor de grootst mogelijke groep gebruikers, vormt de sleutel tot een volwaardige participatie en onderwijs voor iedereen. Dit betekent dat zowel het schoolgebouw als zijn omgeving en dienstverlening bereikbaar, betreedbaar en bruikbaar zijn voor iedereen. Verschillende behoeften van mensen (leerling, ouder, leerkracht, personeel) worden hier op een vanzelfsprekende wijze in voorzieningen geïntegreerd die voor iedereen bruikbaar zijn. Integraal toegankelijke scholen hebben, naast fysieke basiskwaliteiten (hellingen, aangepaste toiletten,...), ook aandacht voor andere essentiële aspecten zoals goede communicatie, duidelijke informatieverstrekking, het gebruik van looplijnen en logische en duidelijke signalisatie. Bij het ontwerpen van gebouwen is het bijgevolg van belang om meteen met toegankelijkheid rekening te houden, in eerste instantie door een correcte toepassing van de Toegankelijkheidsverordening⁵⁸, maar ook met toegankelijkheid in de breedste zin.

Het komende jaar wil ik budget vrijmaken om begeleidende maatregelen bij het ontwerpen en realiseren van toegankelijke schoolgebouwen uit te werken. Binnen het actieplan 2011-2012 zullen de knelpunten in bestaande en nieuwe schoolgebouwen, in samenwerking met actoren op het terrein, scholen, ouders en ontwerpers, in kaart gebracht worden. Bestaande informatiekanalen zoals de internetsite (<http://www.toegankelijkgebouw.be/>) en de database "Toegankelijk Vlaanderen" (terug te vinden op de internetsite <http://www.toevla.be/>) worden met specifieke richtlijnen voor schoolgebouwen (en hun omgeving) en goede praktijkvoorbeelden verder uitgebouwd

Wat de **binnenluchtkwaliteit** betreft, zal ik in 2012 verder bouwen aan een bewust tweesporenbeleid en specifieke interventies op korte en lange termijn. Enerzijds zullen scholen (gebruikers en directeurs) verder worden gesensibiliseerd om verbeteracties en eenvoudige, relatief gemakkelijk te implementeren maatregelen structureel door te voeren. Waar nodig zullen het preventie-, gezondheids- en investeringsbeleid, over de verschillende beleidsdomeinen heen, beter op elkaar afgestemd worden. Anderzijds zal ik ook aandacht aan grotere investeringen schenken zoals het systematisch integreren van goede ventilatiesystemen in nieuwbouw en grote renovatieprojecten. Via onderzoek en monitoring zal de impact van energiezuinig bouwen op de binnenluchtkwaliteit in kaart gebracht worden. Door de toenemende isolatie en luchtdichtheid stijgt het belang van een goed gecontroleerde verluchting. Om te vermijden dat klassieke ventilatiesystemen ondoordacht in de scholencontext worden geïmplementeerd en gebruikt, zullen het komende jaar metingen in recente schoolgebouwen (in het kader van een onderzoek van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie) worden uitgevoerd. Eind 2011 wordt het project 'Energie neutrale gebouwen zonder meerkost' opgestart. Hierbij wordt vanuit de actuele knelpunten vertrokken zoals de vaststelling dat de huidige ventilatiesystemen onvoldoende zijn afgestemd op de schoolcontext, zowel in gebruik, beheer als prijs. In samenwerking met producenten, bedrijven, kennisinstellingen, architecten, studie bureaus en gebruikers zal naar betere, efficiëntere, innoverende toepassingen gezocht worden die vervolgens breed ontwikkeld en verspreid kunnen worden.

Het is de bedoeling dat de website scholenbouwen.be verder tot een belangrijke informatiebron voor architecten en toekomstige bouwheren kan uitgroeien. We zullen in 2012 het **kennispunt**

⁵⁷VJP OD 10.3.

⁵⁸ Besluit van 5 juni 2009 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid, Belgisch Staatsblad 2 september 2009 en 18 februari 2011.

scholenbouw verder uitbouwen en inzetten om het binnen ons doelpubliek ruime bekendheid te laten krijgen.

Om te garanderen dat alle stakeholders structureel betrokken worden, moet AGION tot een extern verzelfstandigd agentschap omgevormd worden. De **omvorming van AGION** wordt in 2011-2012 gerealiseerd. Er wordt in het najaar 2011 een voorontwerp van decreet in het Vlaams Parlement ingediend.

OD 8.2 Aandacht voor het duurzaam karakter van de schoolinfrastructuur

Realisaties 2010-2011

In het kader van het **Design, Build, Finance and Maintain (DBFM)-Project**, werden na de oprichting van de vennootschap “Scholen van Morgen”, midden 2010 effectief informatie- en communicatieacties opgestart. De inrichtende machten werden aangeschreven en tot deelname aan het DBFM-programma uitgenodigd. Naast overleg met de representatieve koepelorganisaties, het GO!, AGION en de Vlaamse Bouwmeester, werd ook gestart met de contacten met de inrichtende machten door individuele bezoeken waarbij duiding over het voorcontract en het programma werd gegeven. De DBFM-vennootschap heeft in totaal 150 voorcontracten afgesloten die overeenstemmen met ongeveer 200 schoolgebouwen. Ik acht het van fundamenteel belang dat deze operatie slaagt en een maximaal aantal scholen van deze grote investeringsoperatie kunnen genieten.

Samen met het IWT (in het kader van innovatief aanbesteden) hebben we in 2011 het innovatieve project **‘Een school voor de toekomst’** opgestart. Via een participatieproces met het veld, de leerlingen, leerkrachten, koepels, het GO!, architecten, kennisinstellingen, enz. gaan we naar innovatieve oplossingen voor de leeromgeving van de toekomst op zoek. Een fysieke en digitale leeromgeving die het competentiegericht onderwijs en begeleid zelfstandig leren faciliteert.

In 2010 zijn de eerste contacten gelegd tussen OVAM en AGION en tussen OVAM en het GO! met het oog op de **sanering van vervuilde schoolterreinen**. OVAM heeft immers als doelstelling om tegen 2036 alle risico's door historische bodemverontreiniging in Vlaanderen weg te nemen. In 2011 werkten OVAM en AGION verder constructief samen rond de opmaak van een inventaris van vervuilde schoolterreinen. De inventaris moet een globale inschatting van de saneringskost toelaten. Voor de opmaak van de inventaris wordt de medewerking van de inrichtende machten gevraagd. Hun inbreng is van groot belang om aan propere schoolterreinen in Vlaanderen te werken.

Plannen 2011-2012

Wat het **DBFM-project** betreft, zijn binnen het voorcontract van elke individuele inrichtende macht verschillende fasen voorzien, te beginnen met een initiatiefase, daarna een fase van voorstudie, vervolgens een fase van voorontwerp en tot slot de fase van vergunningsaanvraag waarbij een aanvraagdossier voor de stedenbouwkundige vergunning wordt opgesteld. Hierop volgt dan de ondertekening van het individueel DBFM-contract. Voor de afsluiting van individuele DBFM-contracten werd een periode van 4 jaar vooropgesteld. De stedenbouwkundige vergunningen voor de scholenbouwprojecten waarvoor een individueel DBFM-contract werd afgesloten, moeten ten laatste tegen einde juni 2014 ingediend zijn.

In het kader van het beleidsdomeinoverschrijdend IWT-project ‘een school van de toekomst’ zullen in 2012 een aantal scholen als ‘use cases’ het precommercieel traject tot de ontwikkeling van een prototype doorlopen. In zo een ‘use case’ geven de scholen weer, hoe zij de **school van de toekomst**, met implementatie van competentiegericht onderwijs/blended learning zien. Ze beschrijven hierbij de behoeften/wensen/noden van de leerkracht en de leerling in zo'n omgeving, alsook de vereiste functionaliteiten van het gebouw en de ICT-uitrusting. Aangezien innovatie in het onderwijs ‘de toekomst’ is, zal ik deze scholen vanuit het beleidsdomein de nodige ondersteuning geven.

Wat de **sanering van vervuilde schoolterreinen** betreft, zullen alle inrichtende machten in Vlaanderen dit najaar een enquêteformulier met bijhorende toelichting ontvangen. Het formulier is zo beknopt mogelijk gehouden om de administratieve lasten voor de inrichtende machten tot een minimum te beperken. Tegen het eind van het jaar kan dan op basis van de gegevens uit de enquête een eerste globale inschatting van de saneringskosten gebeuren. In sommige gevallen kunnen de saneringskosten binnen de reguliere werking van OVAM geïntegreerd worden. Dat is het geval voor de scholen die geen schuld aan de vervuiling hebben. In andere gevallen vallen de kosten buiten de reguliere werking van OVAM en ook buiten het werkingsveld van AGION dat voor de subsidiëring van gebouwen (nieuwbouw/verbouwing/aankoop) instaat, maar niet van gronden.

De financiële omvang van de saneringsoperatie zal na verwerking van de enquêtegegevens becijferd worden. En op basis van deze financiële berekening, de investeringsplanning van de scholen en de milieu-urgentie zal begin 2012 een programmatorische aanpak voor de sanering van bodemverontreiniging van schoolterreinen voorgesteld worden.

Uitvoering moties en resoluties van het Vlaams Parlement

Hieronder volgt een overzicht van de moties die in de werkjaren (2009-2010 en 2010-2011) van deze legislatuur voor Onderwijs en Vorming werden aangenomen en de wijze waarop het beleid hierop een antwoord biedt.

Met redenen omklede motie van de heren Jos De Meyer en Boudewijn Bouckaert en de dames Veerle Heeren, FatmaPehlivan, Vera Celis en Marleen Vanderpoorten tot besluit van de op 10 februari 2010 door de heer Jos De Meyer in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over administratieve vereenvoudiging in het onderwijs en de beleidsaanbevelingen uit het Jaarverslag 2008 van het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Stuk 375 (2009-2010) - nr. 2, ingediend op 11 februari 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 3 maart 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g375-2.pdf>

Naar aanleiding van deze motie werd de vraag tot structurele aanpak van vereenvoudiging op de agenda van de beleidsraad Onderwijs en Vorming geplaatst. Alle Agentschappen en het Departement van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming formuleerden voorstellen en initiatieven die bijdragen tot administratieve vereenvoudiging, vereenvoudiging van de regelgeving, vereenvoudiging van het besluitvormingsproces en systeemvereenvoudiging.

De voorstellen inzake administratieve vereenvoudiging worden ook in de beleidsdomeinoverschrijdende werking inzake administratieve lastenverlaging in een actieplan opgenomen. Ook over de beleidsdomeinen heen worden strategische instrumenten ingezet om een betere en kwalitatieve regelgeving te bekomen. Naar aanleiding van het SERV-rapport en zijn advies over het Vlaamse wetgevingsbeleid formuleerde het College van Ambtenaren-generaal een aantal beleidslijnen die hiertoe zullen bijdragen.

Actualiteitsmotie van de dames Kathleen Deckx en Fatima Pehlivan, de heer Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Veerle Heeren en Vera Celis en de heer Kris Van Dijk tot besluit van het op 10 maart 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het tekort aan plaatsen in de scholen in de grote steden. Stuk 423 (2009-2010) - nr. 2, ingediend op 10 maart 2010, aangenomen door de plenaire vergadering. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g423-2.pdf>

Op vraag van het Vlaams Parlement is een taskforce binnen de Vlaamse administratie opgestart om de problematiek en de noden van de schoolinfrastructuur op korte en lange termijn in kaart te brengen. De aanpak op korte termijn bestond erin om onder regie van de lokale overheid afspraken te maken over de manier waarop de capaciteit op korte termijn kon verhoogd worden.

Daarnaast werd in een hertelling in het gewoon lager onderwijs voorzien in regio's met een sterk stijgende demografische evolutie. Op die manier is de omkadering voor het gewoon lager onderwijs bij de start van elk schooljaar aan het effectieve leerlingenaantal aangepast. Het werd ook mogelijk om in dichtbevolkte gebieden scholen voor gewoon basisonderwijs van dezelfde groep op minder dan 2 km van elkaar op te richten.

Om de acute problemen die zich als gevolg van de demografische evolutie ook in het schooljaar 2011-2012 zullen stellen, aan te pakken, zal ook tijdens het schooljaar 2011-2012 in overleg met de betrokken gemeenten verder naar evenwichtige capaciteitsuitbreidingen gezocht worden. In de betrokken gemeenten zal op regelmatige basis een lokale taskforce samenkomen met als doel een oplossing te vinden voor de acute problemen en om een masterplan op te stellen.

Eind augustus 2010 is binnen de Vlaamse administratie een werkgroep, met onder meer een vertegenwoordiging van de studiedienst van de Vlaamse Regering opgestart, om in de loop van 2011 te komen tot een instrument om lokale besturen bij het omgaan met toekomstige capaciteitsbehoeften

te ondersteunen. Op basis van dit instrument zal vervolgens rapportmatig op een gestandaardiseerde manier informatie verzameld worden, onder meer in functie van prioritaire subsidies voor schoolgebouwen.

Het ontwikkelen van een centraal beheerde databank met als finaliteit het monitoren van beschikbare capaciteit en noden, vereist een haalbaarheidsstudie. Te veel parameters laten zich niet centraal monitoren, bv. de impact van woonuitbreidingszones of de beschikbaarheid van andere gebouwen die als school kunnen worden ingericht.

Met redenen omklede motie van de dames Kathleen Helsen, Vera Celis en Kathleen Deckx tot besluit van de op 18 maart 2010 door mevrouw Kathleen Helsen in de commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over knelpunten in de uitvoering van het decreet Leren en Werken en de opvolging van de uitvoering. Stuk 457 (2009-2010) - nr. 2, ingediend op 22 maart 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 21 april 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g457-2.pdf>

1° wetenschappelijk onderzoek op te zetten dat de toeleiding naar de centra voor leren en werken en het profiel van de jongeren die kiezen voor het systeem, duidelijk in kaart brengt;

Een OBPWO-onderzoek werd uitgeschreven, maar tot op heden nog niet gegund. De onderzoeksvoorstellen dienen nog op hun beleidsrelevantie beoordeeld te worden, wat gebeurt binnen een beoordelingscommissie, én op hun wetenschappelijke relevantie, waar een FWO-commissie verantwoordelijk voor is.

2° concrete acties te ondernemen zodat voldoende plaatsen aangeboden worden in de vier fasen (POT, voortraject, brugproject, arbeidsdeelname) om het voltijds engagement voor alle jongeren op een kwaliteitsvolle manier te realiseren;

Voor POT blijft het urencontingent voor 2010-2011 op het niveau van 2009-2010 behouden. Voor Voortrajecten werd voor 2010-2011 het organiseerbare urencontingent vastgelegd op 147.104 uren. Na besprekingen met diverse betrokken actoren en na overleg met de Regionale Overlegplatforms werd een aanvullend contingent van 42.852 u. voor het inrichten van voortrajecten ter beschikking gesteld. Teneinde toekenning te optimaliseren werd de benutting van de uren Voortrajecten door lokale organisatoren ongoingemonitord. In totaal werd voor dit schooljaar 165.533 u. effectief ingericht. Hieruit blijkt dat het ter beschikking gesteld contingent voldoende groot was.

Voor Brugprojecten blijft het aantal toegekende organiseerbare uren voor 2010-2011 nl. 550.182 u., op hetzelfde peil als 2009-2010. De effectieve benutting van het beschikbaar contingent tijdens het schooljaar 2010-2011 bleek voldoende groot te zijn om aan de noden te beantwoorden.

Voor Arbeidsdeelname blijven de middelen via de projecten Leren en Werken, Alternerend Leren DBSO en extra Vlaamse werkingsmiddelen op hetzelfde peil als het vorige schooljaar. Daarnaast wordt in de sectorconvenanten tussen Vlaamse overheid en de sectoren steeds aandacht aan de inzet op het vlak van werkplekleren geschonken.

3° op korte termijn de organiseerbaarheid en de financiering van de POT's, de brugprojecten en Voortrajecten evalueren en bijsturen. Daarbij ook nagaan of een flexibeler aanbod van Brugprojecten, Voortrajecten en POT's kan worden gerealiseerd om beter tegemoet te komen aan de behoeften van jongeren die participeren aan het systeem van leren en werken;

Het decreet Leren en Werken wordt in 2013 globaal geëvalueerd. Ondertussen beschik ik over het recente advies van de Vlaamse Onderwijsraad en de Sociaal Economische Raad Vlaanderen ter evaluatie van het decreet Leren en Werken. Ik zal een aantal elementen uit dit advies zeker naar de globale evaluatie meenemen. De benutting van de organiseerbare uren voor de diverse fasen wordt door mijn administratie voortdurend gemonitord. De eventuele noodzaak van een flexibeler aanbod zal

bij de globale evaluatie van het decreet Leren en Werken bekeken worden en wanneer meer informatie beschikbaar is in verband met het profiel en de doorstroompatronen doorheen de diverse fasen van de betrokken jongeren.

4° de ontwikkelingslijnen van jongeren in de vier fasen te monitoren. Die monitoring moet een perfect zicht geven op de screening en de doorloop van jongeren door de verschillende fasen van werken en de evolutie en resultaten van het onderwijstraject. Een koppeling met het trajectvolgsysteem van de VDAB na te streven;

Het afgelopen jaar werkte mijn administratie aan een koppeling van de gegevens die via het Cliëntvolgsysteem van de VDAB worden ingegeven, en de gegevens die via de leerlingendatabank (Edison) worden aangeleverd. Dit resulteerde in de mogelijkheid om te rapporteren over de deelname van jongeren DBSO aan elke fase binnen het voltijds engagement, en in feedbackmogelijkheid naar de netten, de Regionale Overlegplatformen en de Centra voor Deeltijds Onderwijs toe. Deze feedback stelt de CDO in de mogelijkheid voortdurend de eigen gegevensinput te checken en desgevallend te updaten. Op basis van de aangeleverde gegevens kunnen de Regionale Overlegplatformen hun acties beter op de vragen en noden vanuit de regio en de CDO afstemmen.

De evolutie van het voltijds engagement wordt maandelijks gemeten. Er zijn drie rapportagemomenten voorzien: 1 oktober, 1 februari en 1 juni. Medio september wordt mij ook een overzicht van de evoluties op het vlak van het voltijds engagement van het voorbije schooljaar bezorgd.

5° de trajectbegeleiding door te lichten;

Expertise op het vlak van trajectbegeleiding en een degelijk uitgewerkte trajectmethodiek binnen elke fase maar ook fase-overstijgend, zijn basisvoorwaarden om voor ESF-subsidiëring - en voor de CDO zelf voor de hieraan gekoppelde extra Vlaamse werkingsmiddelen - in aanmerking te komen. Mijn administratie ondersteunt de organisatoren en de CDO in deze door middel van bezoeken van de opdrachthouders van de Dienst Beroepsopleiding.

Via een standaard interactief elektronisch evaluatie-instrument (resp. Kwali-vo en Kwali-bru) biedt DBO daarenboven de organisatoren van Voortrajecten en Brugprojecten jaarlijks een gedetailleerd én comprehensief beeld van actuele sterkten en werkpunten.

Via steekproefsgewijze controles op de leerwerkplekken van de betrokken jongeren in de bedrijven, bewaakt DBO de kwaliteit van alterneringsplannen en begeleiding op de werkplek.

De inspectie secundair onderwijs wil in de Onderwijsspiegel van 2013 (jaar van de evaluatie van het systeem) een bijdrage over de implementatie van het decreet Leren en Werken aan de hand van de doorlichtingsresultaten brengen. Daarbij zal vooral aandacht gaan naar wat essentieel is om de innovatie te realiseren die het beleid verwacht, namelijk: "Hoe kwaliteitsvol verlopen de screening, de inschaling, het uitwerken en monitoren van het individueel leertraject en de trajectbegeleiding?"

6° initiatieven te nemen om tot een eenvormig statuut voor de deeltijds lerende te komen.

In oktober 2009 leverde mijn administratie via het Departement Werk en Sociale Economie alle in dit kader gevraagde gegevens aan ten behoeve van het kabinet van federaal bevoegd vice-eerste minister en minister van Werk, mevrouw Joëlle Milquet. Intussen heeft de NAR/CRB op 25 mei 2011 het advies nr. 1.770 "maatregelen ter bevordering van de inschakeling van recente schoolverlaters op de arbeidsmarkt - Opvolging van advies nr. 1.702 - Alternierend leren" uitgebracht.

Mijn administratie onderzoekt welke gevolgen dit advies heeft voor de deeltijdse leersystemen.

Met redenen omklede motie van de heren Paul Delva, Willy Segers en Mark Demesmaecker tot besluit van de op 31 maart 2010 1° door de heer Lukas Van Der Taelen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de uitspraak van minister Pascal Smet dat Brussel een Franstalige stad is en de gevolgen voor het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van Brussel; 2° door mevrouw Ann Brusseel in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke

Kansen en Brussel, over de problemen in het Brussels onderwijs en de uitspraak van de minister dat Brussel een Franstalige stad is; 3° door de heer Erik Arckens in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de uitspraak van minister Pascal Smet dat Brussel een Franstalige stad is en de gevolgen hiervan voor het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van haar hoofdstad. Stuk 483 (2009-2010) - nr. 2, ingediend op 2 april 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 28 april 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g483-2.pdf>

In het onderwijsbeleid wordt specifiek op het versterken van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ingezet. Daarvoor kan naar de vele initiatieven in de beleidsbrief met betrekking tot Brussel (zie OD 6.6) worden verwezen. Zowel in kwalitatief opzicht als in budgettair opzicht worden voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel aanzienlijke inspanningen gedaan.

Met redenen omklede motie van mevrouw Kathleen Helsen, de heer Jos De Meyer, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Kris Van Dijck en de dames Vera Celis, Kathleen Deckx en FatmaPehlivan tot besluit van in de commissie besproken beleidsnota Onderwijs 2009-2014.

1° werk te maken van kansrijk onderwijs voor elk talent, dat erop gericht is de ongekwalificeerde uitstroom terug te dringen, de zwakkere leerlingen 'op te tillen' de sociale erfelijkheid van lage scholing te doorbreken en sterkere leerlingen beter te doen presteren; 2° meer in het bijzonder hiervoor drie nieuwe decreten aan het parlement voor te leggen: een decreet met betrekking tot de hervorming van het secundair onderwijs, een decreet Leerlingbegeleiding dat betreffende leerzorg; 3° in te zetten op taal, inzonderheid op het versterken van het Nederlands als middel om te participeren; 4° het beleidsvoerend vermogen van de scholen te versterken door een geïntegreerd en transparant omkaderingssysteem te ontwikkelen waarin scholen extra middelen krijgen voor leerlingen die aan de indicatoren van onderwijskansarmoede voldoen, waarbij ook het kleuteronderwijs ten volle wordt gewaardeerd; 5° een oplossing uit te werken voor de problemen die zich stellen in de loopbaanontwikkeling van leerkrachten, waarbij zowel de opdracht van de leraar, de lerarenopleiding als de professionalisering (onder meer de pedagogische begeleiding) aan bod komen en bijzondere aandacht gaat naar de situatie van jonge leerkrachten; 6° het onderwijs stevig te verankeren in de samenleving en omgekeerd, daarbij een concept 'brede school' te ontwikkelen en te stimuleren dat rekening houdt met de specifieke kenmerken van de verschillende betrokkenen uit Onderwijs, Welzijn, Gezondheid, Jeugd, Cultuur, Sport, Werk, de lokale besturen enzovoort; 7° in het hoger onderwijs werk te maken van een betere financiering van alle opleidingstypes, inclusief de professionele bachelors, en een versterking van de studentenmobiliteit; 8° bijzondere aandacht te besteden aan het lenigen van de behoeften inzake schoolgebouwen en het wegwerken van de wachtlijsten, zonder daarbij het belang van duurzaamheid, toegankelijkheid en architecturale kwaliteit uit het oog te verliezen; 9° de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te versterken en de onderwijsbevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap te doen naleven in Vlaanderen en Brussel.

Stuk 202 (2009-2010) - nr. 7, ingediend op 9 februari 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 28 april 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g202-7.pdf>

Een stand van zaken van de beleidsprioriteiten die in deze motie worden naar voor geschoven zijn onder de volgende strategische en operationele doelstellingen van deze beleidsbrief terug te vinden.

1° Zie SD 2 'Kansen geven aan elk talent'

2° Zie OD 1.6, 2.3 en 2.4

3° Zie SD 3 'Het leren van Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving'

4° Zie OD 7.6

5° Zie SD 5 'De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden'

6° Zie OD 6.2

7° Zie OD 2.7, 2.8 en 2.9

8° Zie OD 8.1 en 8.2

9° Zie OD 6.5

Motie van aanbeveling van de dames Fientje Moerman, Vera Celis, Kathleen Deckx, Veerle Heeren en Kathleen Helsen bij de maatschappelijke beleidsnota over de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Stuk 591 (2009-2010) - nr. 6, ingediend op 5 juli 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 8 juli 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g591-6.pdf>

Op 16 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering kennis genomen van de genomen stappen in het maatschappelijk debat over de mogelijke integratie van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten en engageert er zich toe om de aanbevelingen, vervat in de motie, uit te voeren volgens de contouren die in de nota “Conclusies van het maatschappelijk debat over de mogelijke integratie van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten” vervat liggen.

Met redenen omklede motie van de heer Kris Van Dijck, de dames FatmaPehlivan, Kathleen Helsen, Vera Celis en Kathleen Deckx en de heer Paul Delva tot besluit van de op 1 juli 2010 door de heer Kris Van Dijck in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de ongekwalificeerde uitstroom in het secundair onderwijs. Stuk 616 (2009-2010) - nr. 2, ingediend op 5 juli 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 8 juli 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g616-2.pdf>

Het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen monitort de vroegtijdige schoolverlaters in Vlaanderen op basis van de administratieve data. Tot 2007 deed zich een stijgende tendens voor. In 2008 was er een zeer lichte daling, terwijl het meest recent beschikbare cijfer (voor 2009) een sterkere daling aangeeft. Vooral bij de jongens zien we een sterke afname van 17,6% in 2008 tot 16,4% in 2009.

Percentage vroegtijdige schoolverlaters in het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, per kalenderjaar - evolutie 1999-2009:

Kalenderjaar	Jongens	Meisjes	Totaal
1999	14,5%	9,4%	12,0%
2000	15,6%	9,9%	12,8%
2001	15,3%	9,4%	12,4%
2002	15,7%	10,0%	12,9%
2003	16,6%	10,1%	13,4%
2004	16,9%	10,2%	13,6%
2005	16,7%	10,3%	13,6%
2006	17,6%	10,5%	14,1%
2007	17,9%	10,6%	14,4%
2008	17,6%	10,5%	14,2%
2009	16,4%	10,2%	13,4%

Naar aanleiding van deze motie werd op 31 mei 2011 een expertenseminarie over deze problematiek georganiseerd. Het doel van het seminarie was de kennisbasis voor het beleid inzake vroegtijdig schoolverlaten te versterken. Dit komt tegemoet aan de vraag om er de nodige aandacht aan te besteden alsook voldoende onderzoeksmiddelen uit te trekken om beleidsrelevante kennisleemten met betrekking tot deze problematiek op te sporen en naar gepaste strategieën te zoeken om de vragen te beantwoorden. Ik gaf ook de opdracht aan de KU Leuven om naar aanleiding van dit seminarie een

wetenschappelijk syntheseverslag te maken (Lamote, Carl & Jan Van Damme, Iedereen gekwalificeerd? Een samenvatting van de kenmerken, oorzaken, gevolgen en aanpak van ongekwalificeerd uitstromen vanuit een Vlaams en Europees kader). Dit rapport werd, samen met de presentaties van de sprekers op het seminarie, publiek gemaakt via de website:

<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/studiedagen/20110531/>

Het seminarie, waar onderzoekers en beleidsmakers hun bevindingen samenbrachten, maakte duidelijk dat vroegtijdig schoolverlaten een complex multisectoraal probleem is. De Europese Commissie ontwierp vanuit dit inzicht een algemeen kader aan de hand waarvan lidstaten een comprehensief beleid kunnen voeren. Een geïntegreerde beleidsbenadering moet zowel oog hebben voor preventie, interventie als compensatie en moet door analyse en monitoring ondersteund worden. Om aan dit laatste tegemoet te komen, werd in de oproep voor het nieuwe steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek voor het beleidsdomein onderwijs, opdracht gegeven om voldoende aandacht aan deze problematiek te schenken.

Ook het Vlaamse onderwijsbeleid laat zich door dit kader inspireren. De problematiek van het vroegtijdig schoolverlaten wordt als belangrijk aandachtspunt in verschillende beleidsprojecten meegenomen, waarbij het evenwicht tussen strategieën op het niveau van preventie, interventie en compensatie bewaakt wordt. De hervorming van het secundair onderwijs vormt in deze een belangrijk strategisch project, omdat dit ons de kans geeft om op elk van de drie niveaus vanuit een geïntegreerde visie in te grijpen. Het zal echter nog een aantal jaren duren vooraleer de effecten van deze hervorming op het terugdringen van het vroegtijdig schoolverlaten ten volle zichtbaar zullen zijn. Intussen wordt deze problematiek in een reeks andere beleidsprojecten meegenomen. De beleidsprojecten die voor deze problematiek relevant zijn, zijn o.a. onder de volgende operationele doelstellingen van deze beleidsbrief terug te vinden: leerlingenbegeleiding (OD 1.6), talenbeleid (OD 3.6), samenwerking met Welzijn (OD 1.6/1.7/2.2/2.3/3.2), spijbelen en antisociaal gedrag/grensoverschrijdend gedrag (OD 1.7), tweedekansonderwijs (OD 2.5), Brussel (OD 6.6), kleuterparticipatie (OD 2.2), student tutoringprojecten (OD 2.1/5.4), leren en werken (OD 4.4), regierol gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid verstevigen (OD 6.5), vernieuwing omkaderingssystemen (OD 7.6).

Op het vlak van sensibilisering verwijzen we naar het hoofdartikel in Klasse voor Leraren van november 2010, 'aanval op schooluitval'. In dat artikel werden de pijlers van het Nederlandse succesverhaal besproken, met reacties vanuit het Vlaamse onderwijs- en onderzoeksveld.

Met redenen omklede motie van de dames Kathleen Deckx, Kathleen Helsen en Vera Celis tot besluit van de op 21 oktober 2010 door mevrouw Gerda Van Steenberge in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de huidige financieringsregeling van het gewoon voltijds secundair onderwijs en de uitbreiding van het GOK-decreet tot toekomstige financieringsregeling. Stuk 740 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 25 oktober 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 17 november 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g740-2.pdf>

In september 2011 voeren de ouderkoepelverenigingen een opdracht uit waarbij via focusgroepen ouders over de maximumfactuur bevraagd zullen worden. Speciale aandacht zal daarbij naar de bevraging van kansengroepen gaan. Deze bevraging wordt wetenschappelijk begeleid om de kwaliteit en onafhankelijkheid van deze bevraging te waarborgen.

Op basis van het rapport en deze bevraging zal ik een actieplan uitwerken om tot een eventuele aanpassing van de maximumfacturen te komen.

Voor het secundair onderwijs blijf ik op het belang van kostenbeheersing focussen. Het invoeren van een maximumfactuur in het secundair onderwijs is echter niet aan de orde. De ouderkoepelverenigingen zullen ook voor het secundair onderwijs een bevraging uitvoeren met betrekking tot de kosten in het secundair onderwijs.

Bij de invoering van het nieuwe financieringssysteem voor de werkmiddelen van het basis- en secundair onderwijs werd vooropgesteld dat dit decreet in 2012 moest geëvalueerd worden. Die evaluatie zal nagaan of de scholen de middelen aanwenden volgens de uitgangspunten en doelstellingen van het decreet. In 2011 zullen de eerste stappen gezet worden om deze evaluatie, zoals voorzien in 2012, goed te kunnen uitvoeren. Concreet zal hiervoor een onderzoeksopdracht worden uitgeschreven.

Met redenen omklede motie van de heer Jos De Meyer en de dames Kathleen Helsen, Vera Celis en Kathleen Deckx tot besluit van de op 9 november 2010 door de heer Jos De Meyer in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plotse stopzetting van de betalingen door het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) voor het jaar 2010. Stuk 796 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 10 november 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 24 november 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g796-2.pdf>

Allereerst dient erop gewezen te worden dat de stopzetting van de uitbetaling van de subsidiebedragen in de tweede helft van oktober 2010 betrekking hadden op vorderingsstaten die in de tweede helft van september werden ontvangen. Het verschil tussen de datum van de betalingsstop en de datum van indiening van de vorderingsstaten was te wijten aan de doorlooptijd van facturen, c.q. één maand na ontvangst.

AGION heeft overigens op 3 januari 2011 AGION effectief alle achterstallige betalingen uitgevoerd. Het naar 2011 overgedragen bedrag bedroeg 30.532.263,29 euro. Dit bedrag werd bij de budgetcontrole aan de initiële dotaties toegevoegd. Bovendien werd de dotatie bij die gelegenheid en op basis van de uitgavenramingen met in het totaal 59.489.000 euro verhoogd.

Wat de totstandkoming van deze achterstand betreft, kan men erop wijzen dat AGION de afgelopen jaren een variërend machtigingsbedrag had en daarenboven voor de uitbetaling van de subsidie afhankelijk is van de snelheid van afhandeling door de respectievelijke bouwheren. Hierdoor is het heel moeilijk in te schatten voor welk bedrag er facturen zullen ingediend worden. AGION stelt een betalingskalender op basis van historische gegevens op. In de tweede helft van 2010 werd AGION met een groter dan verwachte versnelling van de indiening van vorderingsstaten geconfronteerd waardoor de uitbetaling van de subsidie vroegtijdig moest gestaakt worden.

Betreffende de verwijlintresten hadden de inrichtende machten via een gerechtelijke procedure kunnen proberen de eventueel geleden schade te recupereren. AGION is echter tot op heden door schoolbesturen niet in gebreke gesteld. Om de schade voor de schoolbesturen zoveel mogelijk te beperken, werden volgende maatregelen genomen:

- Er werd in overleg met de federatie van banken (FELBELFIN) een kaderovereenkomst opgesteld tot het bekomen van overbruggingskredieten en dit voor een periode van 4 maanden.
- AGION had zich geëngageerd om de opgelopen achterstand in de eerste helft van januari van dit jaar in te lopen. Zoals eerder vermeld, heeft AGION op 3 januari alle achterstallige betalingen uitgevoerd.

Voor zover AGION bekend, heeft geen enkele inrichtende macht gebruik gemaakt van de vermelde kaderovereenkomst met FEBELFIN. Het verdere verloop van de uitgaven wordt uiteraard gemonitord en hoewel voorspellingen verre van eenvoudig blijven, wordt er maximaal op dit verdere verloop geanticipeerd, waarbij ook het kabinet op de hoogte wordt gehouden.

Actualiteitsmotie van mevrouw Kathleen Deckx, de heer Paul Delva en de dames Vera Celis, FatmaPehlivan, Kathleen Helsen, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn tot besluit van het op 24

november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren.

Stuk 825 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 24 november 2010, aangenomen door de plenaire vergadering. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g825-2.pdf>

Zie OD 1.1 'Jongeren voorbereiden op actief burgerschap' uit deze beleidsbrief.

En ook OD 1.7 'De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken': Werken aan participatie van leerlingen (en ouders) wordt als een van de mogelijke acties binnen het bewerkstelligen van een positief schoolklimaat opgenomen onder het luik 'preventie' van het nieuwe actieplan grensoverschrijdend gedrag op school.

Met redenen omklede motie van de heren Kris Van Dijck en Eric Van Rompuy en de dames Vera Celis, Kathleen Deckx, Kathleen Helsen, FatmaPehlivan en Sabine Poleyn tot besluit van de op 18 november 2010 door de heer Eric Van Rompuy in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof inzake de pedagogische inspectie in de Franstalige scholen van de faciliteitengemeenten. Stuk 820 (2010-2011) - nr.2, ingediend op 22 november 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 8 december 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g820-2.pdf>

1° de nodige stappen te ondernemen ten aanzien van de betrokken scholen en hen te wijzen op de gevolgen van het door het Grondwettelijk Hof gevelde arrest;

2° de betrokken scholen mee te delen dat ze voor 1 september 2011 een afwijkingsaanvraag kunnen indienen en vervangende gelijkwaardige ontwikkelingsdoelen en eindtermen ter goedkeuring kunnen voorstellen;

3° hen in dezen te wijzen op de Taalwet van 2 augustus 1963, die stelt dat in de tweede graad vier lessen en in de derde graad acht lessen Nederlands onderwezen moeten worden;

4° met de Franse Gemeenschap de nodige afspraken te maken opdat de protocol-akkoorden stipt zouden worden nageleefd;

5° de nodige maatregelen te nemen om de door de Vlaamse Gemeenschap erkende

Centra voor Leerlingenbegeleiding in staat te stellen hun decretale opdracht ten opzichte van die scholen uit te oefenen.

De betrokken scholen hebben een uitnodiging gekregen om voor 1 september 2011 een aanvraag tot afwijking op de ontwikkelingsdoelen en eindtermen in te dienen. Alle schoolbesturen hebben een aanvraag ingediend. De aanvragen worden in toepassing van de decretale procedure op hun gelijkwaardigheid beoordeeld. De Vlaamse regering zal op grond van dat advies een beslissing nemen. Een nota hierover wordt door het departement en de onderwijsinspectie voorbereid.

Motie van de heer Koen Van den Heuvel, de dames Sabine Poleyn en Vera Celis, de heren Matthias Diependaele en Bart Van Malderen en mevrouw GülerTuran houdende raadpleging van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie en de Vlaamse Onderwijsraad over het verhogen van de uitstroom van het aantal afstuderenden in wetenschappelijke en technische richtingen. Stuk 832 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 30 november 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 15 december 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g832-2.pdf>

Naar aanleiding van de resolutie van het Vlaams Parlement wordt momenteel een interministerieel actieplan ontwikkeld. Het actieplan is een initiatief van Onderwijs, Werk, Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie. Het actieplan wil zorgen voor: (1) meer leerlingen, studenten en cursisten met een kwalificatie in wiskunde, wetenschappen en technologie en (2) meer mensen die kiezen voor een beroepsloopbaan in die domeinen.

De acties richten zich naar coaching van scholen, ondersteunen van (toekomstige) leraren, opwekken van interesse bij jongeren en volwassenen, sensibiliseren van ouders en het brede publiek en structurele samenwerking tussen verschillende onderwijsniveaus en tussen onderwijs en bedrijfswereld. De uitvoering van het actieplan wordt een zaak van partners die uit verschillende hoeken komen: de overheid, het brede onderwijsveld, de sociale partners, de sectoren én het bedrijfsleven. Ook de media zullen hierbij een belangrijke rol spelen.

Het actieplan wordt in het najaar 2011 aan het Vlaams Parlement bezorgd.

Motie van aanbeveling van de dames Kathleen Deckx, Kathleen Helsen, Vera Celis, FatmaPehlivan, Sabine Poleyn en Goedele Vermeiren en de heer Jos De Meyer tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Onderwijs 2010-2011. Stuk 745 (2010-2011) - nr. 7, ingediend op 21 december 2010, aangenomen door de plenaire vergadering op 23 december 2010. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g745-7.pdf>

1° een coherente visie te ontwikkelen op onderwijsbeleid, gebaseerd op gekwantificeerde doelstellingen; 2° voorafgaand aan vernieuwend beleid een grondige analyse te maken van de onderwijssituatie; het beleid voortdurend te evalueren en te baseren op wetenschappelijk onderzoek om te komen tot de juiste formulering van de knelpunten in onderwijs om het beleid te kunnen bijsturen; 3° bij beleidsinitiatieven te werken aan een plan van aanpak dat duidelijk bepaalt welke doelstellingen men wil bereiken en enkel die beleidsinstrumenten in te zetten die effectief zijn en voldoen aan alle randvoorwaarden (financiële, personele, contextuele en methodische); 4° om de implementatie van nieuwe decreten grondig voor te bereiden; 5° in te zetten op kansrijk onderwijs dat erop gericht is om de unieke en specifieke talenten van alle kinderen en jongeren optimaal te ontwikkelen zodat enerzijds de schoolse achterstand en taalachterstand alsook de sociale ongelijkheid weggewerkt worden en anderzijds sterke leerlingen blijvend uitgedaagd worden en de toptalenten hun weg kunnen maken; 6° werk te maken van een decreet in verband met leerlingenbegeleiding dat de inzet van middelen en de begeleiding van kinderen en jongeren over de verschillende beleidsdomeinen Onderwijs, Welzijn en Cultuur optimaliseert. Ook binnen het domein Onderwijs is een betere afstemming inzake leerlingenbegeleiding noodzakelijk; 7° een nieuw omkaderingssysteem uit te werken voor het basisonderwijs, waarbij de extra omkadering ertoe moet leiden dat ontwikkelingskansen op zeer jonge leeftijd verhoogd worden; 8° blijvend in te zetten op het leren van Nederlands en het onderricht van vreemde talen, rekening houdend met de doelstelling dat elk kind en elke jongere uitstekend Nederlands moet kennen, met daarnaast een degelijke kennis van twee of meer vreemde talen; 9° jongeren op een adequate manier voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Het parlement vraagt in dit kader het werkplekleren uit te breiden, de knelpunten daar weg te werken en de kwaliteit ervan te verzekeren. Ook vraagt het parlement de knelpunten in verband met de HBO5-opleidingen weg te werken en die opleidingen te versterken; 10° het debat over de opleiding en de loopbaan van de leerkracht aan te gaan en te komen tot oplossingen zodat het onderwijs excellente leerkrachten kan blijven aantrekken en behouden; 11° bijzondere aandacht te blijven besteden aan het lenigen van de behoeften inzake schoolgebouwen en het wegwerken van de wachtlijsten, zonder daarbij het belang van duurzaamheid, toegankelijkheid en architecturale kwaliteit uit het oog te verliezen; 12° werk te maken van de uitvoering van de Maatschappelijke beleidsnota Hoger Onderwijs, van de rationalisering van het hoger onderwijslandschap en van een betere financiering van het hoger onderwijs, in het bijzonder de professionele bachelors. In dat kader vraagt het parlement eveneens een versterking van de studentenmobiliteit; 13° de internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm te geven; 14° de studiekeuzebegeleiding tijdens de gehele schoolloopbaan te verbeteren, en te onderzoeken welke processen en instrumenten, bijvoorbeeld een oriënteringsproef, nodig zijn om de aansluiting tussen het secundair onderwijs en het hoger onderwijs te verbeteren; 15° de ontwikkeling van en samenwerking binnen scholengemeenschappen te stimuleren; 16° de aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag te versterken; 17° verder te voorzien in een behoeftedekkend aanbod NT2, en in het kader daarvan de mogelijkheid van extra instapmomenten te onderzoeken; 18° binnen het onderwijsbeleid studies en loopbanen in bètawetenschappen te stimuleren; 19° in te zetten op de herwaardering van het beroepsonderwijs en het technisch onderwijs;

20° verder in te zetten op de kwaliteitsbewaking van het onderwijs in Vlaanderen en in het kader daarvan onder andere betere afspraken te maken over de controle op het collectief huisonderwijs; **21°** in te zetten op het terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom.

Zie volgende strategische en operationele doelstellingen in deze beleidsbrief.

5°: zie SD 2 en SD 3; **6°:** zie OD 1.6; **7°:** zie OD 7.7; **8°:** zie SD 3; **9°:** zie OD 2.6 en OD 4.4; **10°:** zie SD 5; **11°:** zie OD 6.5, OD 7.5 en OD 8.1; **12°:** zie OD 2.7 en OD 7.8; **13°:** zie OD 6.7; **14°:** zie OD 1.6; **15°:** zie OD 6.4; **16°:** zie OD 1.7; **17°:** zie OD 3.3; **18°:** zie OD 4.8; **19°:** zie OD 4.5; **20°:** OD 7.6; **21°:** zie o.a. OD 1.2, 1.7, 2.4.

Actualiteitsmotie van de dames Yamila Idrissi en Fatma Pehlivan, de heer Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heren Jos De Meyer en Willy Segers en mevrouw Vera Celis tot besluit van het op 2 februari 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het acute plaats tekort in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Stuk 935 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 2 februari 2011, aangenomen door de plenaire vergadering. <http://Actualiteitsmotie docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g935-2.pdf>

1° dat er op korte termijn een stabiele regeling voor de aanmeldings- en inschrijvingsproblematiek zal worden uitgewerkt waarbij er een onderscheid wordt gemaakt tussen Brussel en Vlaanderen; **2°** dat via de grondige evaluatie van het GOK-decreet (Gelijke-onderwijskansen-decreet) de impact ervan op het verkrijgen van de sociale mix in de scholen kan nagegaan worden; **3°** dat er een regeling komt waardoor de Nederlandstalige kinderen absolute zekerheid krijgen dat ze ingeschreven kunnen worden in een Nederlandstalige school in Brussel.

Met het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht wordt grotendeels een antwoord op de geformuleerde vragen gegeven en dit voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014. Er worden in het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht:

1° bijkomende uitgangspunten van het gelijke onderwijskansenbeleid geformuleerd

- actualiteitsmotie van 2 februari, 1°
- actualiteitsmotie van 2 februari, 3°

2° permanente regels voor aanmeldingsprocedures in het decreet ingeschreven

- actualiteitsmotie van 2 februari, 1°
- actualiteitsmotie van 2 februari, 3°

3° wijzigingen en verduidelijkingen aan het inschrijvingsrecht aangebracht, gebaseerd op de vaststelling van bestaande knelpunten

- actualiteitsmotie van 2 februari, 1°
- actualiteitsmotie van 2 februari, 3°

Actualiteitsmotie van 2 februari, **2°:** via de grondige evaluatie van het GOK-decreet de impact ervan op het verkrijgen van de sociale mix in de scholen nagaan. Dit zal een punt van constante monitoring zijn.

Actualiteitsmotie van de dames Kathleen Deckx, Vera Celis en Kathleen Helsen, de heren Ludo Sannen, Kris Van Dijck en Paul Delva en mevrouw Veerle Heeren tot besluit van het op 9 februari 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de problematiek van de zogenaamde witte en zwarte scholen en de resultaten van het beleid inzake gelijke onderwijskansen. Stuk 955 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 9 februari 2011, aangenomen door de plenaire vergadering. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g955-2.pdf>

1° het GOK-decreet (GOK: gelijke onderwijskansen), met inbegrip van het aanmeldings- en het inschrijvingsbeleid, blijvend op te volgen en indien nodig aan te passen; **2°** er over te waken dat

scholen een weerspiegeling zijn van de lokale omgeving, en daar waar mogelijk de sociale mix maximaal te realiseren; 3° om samen met de onderwijspartners te onderzoeken hoe we in concentratiescholen de kwaliteit van onderwijs kunnen garanderen, en na te gaan of er extra ondersteuning, een andere pedagogische benadering of extra omkadering nodig zijn; 4° om op korte termijn, op basis van de opgedane ervaring binnen de experimenten, de aanmeldingsprocedure decretaal te verankeren en om het inschrijvingsbeleid, dat daarmee gepaard gaat, te bepalen.

Met het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht wordt grotendeels een antwoord op de geformuleerde vragen gegeven en dit voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014. Er worden in het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht:

1° bijkomende uitgangspunten van het gelijke onderwijskansenbeleid geformuleerd

- actualiteitsmotie van 9 februari, 2°

2° decretales regels ingevoerd die de transparantie van het aanbod en de inschrijving verhogen

- actualiteitsmotie van 9 februari, 1°

3° permanente regels voor aanmeldingsprocedures in het decreet ingeschreven

- actualiteitsmotie van 9 februari, 4°

4° wijzigingen en verduidelijkingen aan het inschrijvingsrecht aangebracht, gebaseerd op de vaststelling van bestaande knelpunten

- actualiteitsmotie van 9 februari, 1°

- actualiteitsmotie van 9 februari, 4°

Bovendien wordt met het proefproject 'concentratiescholen' invulling gegeven aan vraag 3° van het Vlaams Parlement om samen met de onderwijspartners te onderzoeken hoe we in concentratiescholen de kwaliteit van het onderwijs kunnen garanderen, en na te gaan of er extra ondersteuning, een andere pedagogische benadering of extra omkadering nodig zijn.

Negen basisscholen (3 in Brussel, Antwerpen en Gent) met een hoog percentage GOK-leerlingen zullen de mogelijkheid krijgen om een onderwijsmodel te initiëren dat inspirerend voor andere concentratiescholen kan zijn, en waarin een aanpak gezocht wordt die in concentratiescholen 'werkt'. We willen deze scholen hiertoe extra ondersteunen, in de brede betekenis van het woord, met als doelstelling te excelleren. Dit zal gebeuren in nauwe samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten en de lokale overheden en er zal een wetenschappelijk opvolgingssysteem worden opgezet.

Gedurende het schooljaar 2011-2012 zal dit experiment grondig voorbereid worden, om vanaf september 2012 van start te gaan. De deelnemende scholen zullen gedurende het schooljaar 2011-2012 reeds intensief bij de voorbereiding betrokken worden. Voor het project wordt 5 jaar uitgetrokken, met een tussentijdse evaluatie na 3 jaar en een eindrapport na 5 jaar.

Met redenen omklede motie van de dames Kathleen Deckx, Kathleen Helsen, Vera Celis, FatmaPehlivan, Goedele Vermeiren en de heer Jos De Meyer tot besluit van de op 25 januari 2011 door de dames Gerda Van Steenberge en Elisabeth Meuleman in commissie gehouden interpellaties tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, respectievelijk over het hoge aantal jonge leraars uit het kleuter- en lager onderwijs dat het beroep verlaat, en over de vroegtijdige lerarenuitstroom. Stuk 920 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 26 januari 2011, aangenomen door de plenaire vergadering 9 februari 2011. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g920-2.pdf>

De problematiek van de beginnende leraar, de vervroegde uitstroom, de werkzekerheid, ... maken deel uit van het loopbaandebat en behoren tot de prioritaire thema's waar we met de sociale partners een akkoord over willen afsluiten.

Met redenen omklede motie van de heren Kris Van Dijck en Paul Delva, de dames Kathleen Deckx, Kathleen Helsen, Yamila Drissi en Sabine Poleyn en de heer Willy Segers tot besluit van de op 14 maart 2011 door de heer Kris Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge en de heer Paul Delva in commissie gehouden interpellaties tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, respectievelijk over de gevolgen van het falend migratiebeleid voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en de procedure van de Franse Gemeenschap bij het Grondwettelijk Hof tegen de voorrangsregeling voor Nederlandstalige kinderen, over de eis van de Franstaligen bij het Grondwettelijk Hof ter vernietiging van het voorrangsbeleid voor Nederlandstalige kinderen in Nederlandstalige scholen te Brussel, en over de voorrangsregel in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en de klacht hier tegen vanwege de Franse Gemeenschap. Stuk 1030 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 16 maart 2011, aangenomen door de plenaire vergadering op 30 maart 2011. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g1030-2.pdf>

Deze zaak is momenteel nog in behandeling bij het Grondwettelijk Hof. Van zodra de uitspraak van het Grondwettelijk Hof valt, zullen de gevolgen en implicaties daarvan grondig worden bekeken.

Met redenen omklede motie van de heer Jos De Meyer tot besluit van de op 14 maart 2011 door de heer Jos De Meyer in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de omvorming van AGION van intern verzelfstandigd agentschap tot extern verzelfstandigd agentschap. Stuk 1033 (2010-2011) - nr. 3, ingediend op 16 maart 2011, aangenomen door de plenaire vergadering op 30 maart 2011. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g1033-3.pdf>

Allereerst dient erop gewezen te worden dat de stopzetting van de uitbetaling van de subsidiebedragen in de tweede helft van oktober 2010 betrekking had op vorderingsstaten die in de tweede helft van september werden ontvangen. Het verschil tussen de datum van de betalingsstop en de datum van indiening van de vorderingsstaten was te wijten aan de doorlooptijd van facturen, c.q. één maand na ontvangst.

AGION heeft overigens op 3 januari 2011 effectief alle achterstallige betalingen uitgevoerd. Het naar 2011 overgedragen bedrag bedroeg 30.532.263,29 euro. Dit bedrag werd bij de budgetcontrole aan de initiële dotaties toegevoegd. Bovendien werd de dotatie bij die gelegenheid en op basis van de uitgavenramingen met in het totaal 59.489.000 euro verhoogd.

Wat de totstandkoming van deze achterstand betreft, kan men erop wijzen dat AGION de afgelopen jaren een variërend machtigingsbedrag had en daarenboven voor de uitbetaling van de subsidie afhankelijk is van de snelheid van afhandeling door de respectievelijke bouwheren. Hierdoor is het heel moeilijk in te schatten voor welk bedrag er facturen zullen ingediend worden. AGION stelt een betalingskalender op basis van historische gegevens op. In de tweede helft van 2010 werd AGION met een groter dan verwachte versnelling van de indiening van vorderingsstaten geconfronteerd waardoor de uitbetaling van de subsidie vroegtijdig moest gestaakt worden.

Betreffende de verwijlinteressen, hadden de inrichtende machten via een gerechtelijke procedure kunnen proberen de eventueel geleden schade te recupereren. AGION is echter tot op heden door schoolbesturen niet in gebreke gesteld. Om de schade voor de schoolbesturen zoveel mogelijk te beperken werden volgende maatregelen genomen:

- Er werd in overleg met de federatie van banken (FELBELFIN) een kaderovereenkomst opgesteld tot het bekomen van overbruggingskredieten en dit voor een periode van 4 maanden.
- AGION had zich geëngageerd om de opgelopen achterstand in de eerste helft van januari van dit jaar in te lopen. Zoals eerder vermeld, heeft AGION op 3 januari alle achterstallige betalingen uitgevoerd.

Voor zover AGION bekend, heeft geen enkele inrichtende macht gebruik gemaakt van de vermelde kaderovereenkomst met FEBELFIN. Het verdere verloop van de uitgaven wordt uiteraard gemonitord en hoewel voorspellingen verre van eenvoudig blijven, wordt er maximaal op dit verdere verloop geanticipeerd, waarbij ook het kabinet op de hoogte wordt gehouden.

Voorstel van resolutie van de dames Griet Smaers, Sabine Poleyn, Vera Celis en Kathleen Deckx en de heren Koen Van den Heuvel, ChokriMahassine en Matthias Diependaele betreffende het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap in het onderwijs. Stuk 965 (2010-2011) - nr. 4, ingediend op 15 juni 2011, aangenomen door de plenaire vergadering. <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g965-4.pdf>

In deze resolutie wordt gevraagd om ondernemingszin en ondernemerschap in het hele onderwijs aan te wakkeren. Hiervoor vraagt het Vlaams Parlement aan een doorlopende leerlijn en afstemming tussen de initiatiefnemers en leraren te werken. Daarnaast vraagt men de versnippering van projecten tegen te gaan en de website www.competento.be meer toegankelijk en transparant te maken. Wat de leraren betreft, vraagt men op de lerarenopleidingen, nascholing en bedrijfsstages in te zetten. Tot slot vraagt men voldoende vrije ruimte te voorzien bij de hervorming van het secundair onderwijs en sterke projecten een meer structureel karakter te geven.

Parallel met het besluitvormingsproces om tot deze resolutie te komen, trad ik in overleg met mijn collega-ministers, bevoegd voor Economie, Landbouw en Werk, om afspraken over een geïntegreerd beleid inzake ondernemerschapsonderwijs te maken. Begin 2011 ondertekenden we gezamenlijk een intentieverklaring om hier werk van te maken.

Onze samenwerking wordt geconcretiseerd in een Actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014.

Het Actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014 wordt door een stuurgroep met volgende samenstelling uitgewerkt: de gedelegeerd bestuurder van Syntra Vlaanderen, de secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming, de secretaris-generaal van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie, de secretaris-generaal van het departement Werk en Sociale Economie, de secretaris-generaal van het departement Landbouw en Visserij, de algemeen directeur ESF, de administrateur-generaal van het Agentschap Ondernemen, een kabinetsmedewerker van Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, een kabinetsmedewerker van de minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, een kabinetsmedewerker van Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.

In dit Actieplan worden vier strategische doelstellingen vooropgesteld:

- Leerlingen, cursisten en studenten hebben bij het verlaten van het onderwijs de nodige ondernemingszin.
- Leerlingen, cursisten en studenten hebben bij het verlaten van het onderwijs een voorbereiding op het zelfstandig ondernemerschap genoten.
- Leerlingen, cursisten en studenten zijn gemotiveerd om de keuze voor het zelfstandig ondernemerschap te maken.
- Leraren tonen ondernemingszin en staan positief tegenover ondernemerschap.

Deze vier doelstellingen zijn evenwaardig, maar afhankelijk van het ontwikkelingsniveau en het opleidingstraject waarin de leerling, student of cursist zich bevindt, zullen sommige doelstellingen sterker nagestreefd worden dan andere.

In het Actieplan worden deze vier strategische doelstellingen verder geoperationaliseerd. Er worden afspraken over het consequent gebruik van de termen ‘ondernemingszin’ en ‘ondernemerschap’ gemaakt, waardoor het voor alle actoren duidelijk is waaraan gewerkt wordt en begripsverwarring vermeden wordt. Om leraren te ondersteunen, wordt ingezet op online ondersteuning, onderlinge ervaringsuitwisseling, een ruim aanbod aan kwalitatieve concepten en activiteiten en bedrijfsstages. Er wordt een leerlijn uitgewerkt, waarbij een geleidelijke opbouw voorzien wordt. De communicatie wordt meer afgestemd en de Ondernemersklasseweek wordt tot een Ondernemersklasedag omgevormd. Daarnaast worden de mogelijkheden binnen de lerarenopleiding bekeken. Er wordt ook onderzocht in hoeverre het nodig is om juridische of fiscale knelpunten weg te werken om van ondernemerschapsonderwijs verder werk te kunnen maken. Alle betrokken departementen en agentschappen maakten ten slotte afspraken over de inzet van middelen: een overzicht van de gesubsidieerde acties werd in het Actieplan opgenomen.

In het najaar van 2011 wordt het Actieplan aan de Vlaamse Regering meegedeeld, waarna het voor advies aan de VLOR en de SERV voorgelegd wordt.

Voorstel van resolutie van de heer Koen Van den Heuvel, de dames Sabine Poleyn, Goedele Vermeiren en Marleen Vanderpoorten en de heren Bart Van Malderen, Filip Watteuw en Boudewijn Bouckaert betreffende het verhogen van de uitstroom van het aantal afstuderenden in exact-wetenschappelijke en technische richtingen. Stuk 1207 (2010-2011) - nr. 2, ingediend op 7 juli 2011, aangenomen door de plenaire vergadering.
<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g1207-2.pdf>

Naar aanleiding van de resolutie van het Vlaams Parlement wordt momenteel een interministerieel actieplan ontwikkeld. Het actieplan is een initiatief van Onderwijs, Werk, Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie. Het actieplan wil zorgen voor: (1) meer leerlingen, studenten en cursisten met een kwalificatie in wiskunde, wetenschappen en technologie en (2) meer mensen die kiezen voor een beroepsloopbaan in die domeinen.

De acties richten zich naar coaching van scholen, ondersteunen van (toekomstige) leraren, opwekken van interesse bij jongeren en volwassenen, sensibiliseren van ouders en het brede publiek en structurele samenwerking tussen verschillende onderwijsniveaus en tussen onderwijs en bedrijfswereld. De uitvoering van het actieplan wordt een zaak van partners die uit verschillende hoeken komen: de overheid, het brede onderwijsveld, de sociale partners, de sectoren én het bedrijfsleven. Ook de media zullen hierbij een belangrijke rol spelen

Het actieplan wordt in het najaar 2011 aan het Vlaams Parlement bezorgd.

Uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof

Rekenhofrapport en stuknr.	Aanbevelingen
<p>Omkadering in het gewoon voltijds secundair onderwijs, Stuk 37-A (2009-2010) - Nr. 1</p>	<p>1. De decreetgever dient de basiscriteria vast te stellen waarop de Vlaamse Regering in haar omkaderingsregeling moet steunen om het aantal toe te kennen uren-leraar te differentiëren.</p>
	<p>2. De differentiatie en de omvang ervan moet de overheid op een transparante manier onderbouwen. Dat geldt ook voor de gewichten die de overheid in de nieuwe omkaderingsregeling aan bepaalde leerlingen- en schoolkenmerken toekent. De overheid moet dus duidelijk aangeven waarom zij voor bepaalde kenmerken of bepaalde leerlingengroepen een hoger aantal uren-leraar toekent. Als zij er een gerichte stimulans mee wil geven, moet ze precies bepalen wat ze wil bereiken.</p>
	<p>3. Het is wenselijk dat de overheid wetenschappelijk onderzoek stimuleert dat de vereiste omvang van de omkadering bestudeert om tot kwaliteitsvol onderwijs te komen en dat in het bijzonder de relatie tussen de klasgrootte en de onderwijskwaliteit en –output onderzoekt. De overheid moet voor de vaststelling en bijsturing van de omkaderingsregeling op de resultaten van dergelijk wetenschappelijk onderzoek steunen.</p>
	<p>4. Het is raadzaam dat de overheid de aanwending van de uren-leraar permanent opvolgt. In het bijzonder moet ze nagaan in welke mate de uren-leraar naar andere leerlingengroepen worden verschoven en wat het klasgroottebeleid van de scholen is. Zij dient ook de (onbedoelde) wisselwerking tussen de omkaderingsregeling enerzijds en de rationalisatie en vrije schoolkeuze anderzijds op te volgen. De resultaten van die monitoring kunnen worden gebruikt voor bijsturingen en kunnen eventueel aanleiding zijn voor bijkomende maatregelen om de specifieke doelstellingen van de overheid te bereiken.</p>

	<p>5. Het is raadzaam dat de omkaderingsregeling geen versnippering van studierichtingen of administratieve groepen in de hand werkt. Degressiviteit van het aantal uren-leraar in verhouding tot het aantal leerlingen en minumpakketten moeten, voor zover dat mogelijk is, worden vermeden.</p> <p>6. Het is wenselijk de rationalisatie van het onderwijsaanbod en de vrijwaring van het recht op vrije schoolkeuze vooral met specifieke en adequate instrumenten na te streven.</p>
<p>Reactie op de aanbevelingen</p>	<p>Voor het secundair onderwijs zal er een nieuw omkaderingssysteem uitgetekend worden om de middelen gerichter in te zetten. Dit project zit in de hervorming van het secundair onderwijs vervat. De eerste contouren van dit nieuw omkaderingssysteem zullen in de conceptnota (voorjaar 2012) voor de hervorming secundair onderwijs opgenomen worden. (Zie SD 7 Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gerichter in te zetten waar ze het meest nodig zijn.)</p>
<p>De rapportering over de uitvoering van de beheersovereenkomst met het Agentschap voor Onderwijsdiensten, Stuk 37-J (2009-2010) - Nr. 1</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. De minister en het agentschap kunnen het best de organisatiedoelstellingen in de beheerovereenkomst tot die doelstellingen beperken waarop de minister het agentschap wil aansturen. Die doelstellingen moeten specifiek, meetbaar en tijdsgebonden geformuleerd zijn en met geschikte indicatoren en bijhorende streefwaarden opvolgbaar zijn. Andere verplichtingen kan de beheersovereenkomst het best los van de aansturende organisatiedoelstellingen opnemen. 2. Het Agentschap moet verder werk maken van de meting van de correctheid van toelagen, werkmiddelen, omkadering, administratieve dossiers en salarissen. 3. Om in overeenstemming te zijn met de voornemens van de Vlaamse Regering, moet de uitvoeringsrapportering van het Agentschap verder naar een zogenaamde STAP-rapportering evolueren, die de gerealiseerde acties, toekomstige verwachtingen en actieplannen ook in beknopte tabelvorm beschrijft.

<p>4. Het departement moet zijn beleidsondersteunende rol actiever opnemen door de uitvoeringsrapportering inhoudelijk te analyseren en op grond daarvan conclusies en voorstellen aan de minister te formuleren.</p>	
<p>5. De minister moet de uitvoeringsrapportering actief gebruiken voor een aansturing van het Agentschap op afstand. Op die manier kan de beheersovereenkomst de aansturende rol spelen die in het kaderdecreet bestuurlijk beleid vooropgesteld is.</p>	
<p>6. De Vlaamse Regering moet het Vlaams Parlement over de activiteiten van het Agentschap en de uitvoering van de beheersovereenkomst informeren, overeenkomstig het kaderdecreet bestuurlijk beleid.</p>	
<p>Het departement neemt zijn beleidsondersteunende rol actief op door de agentschappen formeel en systematisch te betrekken bij het beleidsvoorbereidend proces. De doelstellingen uit de beleidsbrief worden geoperationaliseerd in concrete acties, projecten genaamd. De realisatie van deze projecten ligt in handen van projectgroepen waar de agentschappen deel van uitmaken. Maandelijks wordt op de beleidsraad een stand van zaken gegeven over de uitvoering van de beleidsprojecten. Deze rapportering wordt vanuit een elektronisch projectopvolgingssysteem ondersteund waar heel het beleidsdomein toegang toe heeft. Alle regelgevende initiatieven worden systematisch aan een uitvoerbaarheidstoets onderworpen. Er wordt structureel werkoverleg georganiseerd over de uitvoerbaarheid van maatregelen m.b.t. instellingen, leerlingen en personeel die in ontwerpen van genummerde decreten opgenomen worden.</p>	<p>Reactie op de aanbevelingen</p>
<p>1. De Vlaamse overheid dient de huidige behoefte aan personeel voor ondersteunende taken voor de verschillende puntenveloppen te meten. Zij moet inzonderheid nagaan of de grootte van het verschil in financiering van basisonderwijs en secundair onderwijs verantwoord is. Onderzoek naar de behoeften kan ook leiden tot bijsturing en onderbouwing van het financierings- en subsidiëringssysteem bieden.</p>	<p>Pedagogische en administratieve ondersteuning van basisscholen en secundaire scholen, Stuk 37-K (2009-2010) - Nr. 1</p>

	<p>2. De overheid dient in elk geval na te gaan hoe zij de beleidsondersteuning van de scholen, vooral in het basisonderwijs, kan versterken.</p> <p>3. De decreetgever kan, op grond van een globale evaluatie, een verdere samenvoeging van enveloppen overwegen. Dat zou de scholen nog meer mogelijkheden bieden hun personeelsbeleid op specifieke behoeften en op het eigen pedagogisch project af te stemmen.</p> <p>4. De scholen dienen de mogelijkheden van schaalvergroting die de scholengemeenschappen bieden, beter te benutten. De toekenning door de overheid van enveloppen aan scholengemeenschappen in plaats van aan scholen, is een onvoldoende stimulans, zoals blijkt uit de beperkte samenwerking in het secundair onderwijs. De overheid kan de scholen aansporen met de scholengemeenschap meer volledige opdrachten te creëren, zodat specialisatie mogelijk wordt en meer expertise wordt opgebouwd.</p>
	<p>5. De Vlaamse Regering kan overwegen de rem op de aanwerving van hoger gediplomeerd personeel, die voortkomt uit de aanrekening van een onevenredig hoog aantal punten, weg te werken. De opportuniteit die ontstaat bij de uitdiensttreding van ouder en laag geschoold personeel kunnen de scholen, meer dan nu het geval is, voor de aanwerving van hoger gediplomeerd personeel gebruiken. Zij zouden dan wellicht op hen ook meer een beroep voor pedagogische ondersteuning en beleidsondersteuning kunnen doen.</p> <p>6. De administratie moet haar inspanningen voor lastenverlaging voortzetten en de toegevoegde waarde van de vergaring van beleidsinformatie over leerlingen en scholen afwegen tegen de kosten.</p> <p>7. De administratie kan de controle op de aanwending van de puntenenveloppen optimaliseren door een permanente en automatische toetsing in te voeren. Zij dient ook een controle op de reële aanwending in de scholen zelf te organiseren, in het bijzonder op het juiste gebruik van de middelen voor specifieke doelstellingen.</p>
Reactie op de aanbevelingen	In de onderwijscao IX werd opgenomen dat de overheid tegen oktober 2012 een globaal en breed onderzoek zou laten

<p>uitvoeren naar de behoefte aan administratieve en pedagogische ondersteuning in de scholen. Momenteel wordt met de sociale partners overlegd om de onderzoeksoproep te finaliseren. Dit onderzoek zal nuttige informatie verschaffen zodat op een weloverwogen manier rekening gehouden kan worden met de beleidsaanbevelingen van het Rekenhof m.b.t. de pedagogische en administratieve ondersteuning van de basis- en secundaire scholen.</p> <p>Uiteraard zullen de aanbevelingen van het Rekenhof, bv. over de aanwerving van hoger gediplomeerd personeel, ook hun plaats in het ruime loopbaan debat vinden dat in nauw overleg met de sociale partners gevoerd wordt.</p> <p>Tenslotte is het zo dat een groot deel van de budgettaire ruimte van CAO IX, met name 930.000 euro, in de stimulus van de scholengemeenschappen basisonderwijs geïnvesteerd werd met het oog op een betere administratieve ondersteuning van de basisscholen. (Zie SD 5 De leraar erkennen al sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden)</p>	
<p>1. Het is raadzaam dat de minister en de administratie de ouders en scholen blijven informeren over de regeling van de kosteloosheid en kostenbeheersing. Ook dienen ze de schoolraden te sensibiliseren en ervoor te ijveren dat de ouders de Commissie Zorgvuldig Bestuur kennen.</p>	<p>Kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs, Stuk 37-N (2010-2011) - Nr. 1</p>
<p>2. De administratie dient bij de scholen aan te sturen op de opstelling van een bijdrageregeling die volledig en duidelijk is, en op kostennota's voor de ouders die voldoende en correcte informatie bevatten.</p>	

<p>3. Naast de Commissie Zorgvuldig Bestuur is er nood aan een actiever toezicht door de overheid, eventueel door de inspectie of de verificatiediensten van de administratie. Opvolging van de uitspraken van de Commissie Zorgvuldig Bestuur kan daar deel van uitmaken. De administratie moet scholen met risicogedrag op het vlak van kostenbeheersing identificeren. Bij risicoscholen is tijdelijk intensiever toezicht aangewezen. Daarbij moet ook aandacht gaan naar niet financiële belemmeringen voor gelijke toegang, zoals hoge eisen inzake medewerking van de ouders aan materiële ondersteuning. Zij dient de scholen die een hoge vrijwillige ouderbijdrage vragen, te monitoren en bijkomende maatregelen te nemen die meer garantie geven dat alle ouders hun kinderen in die scholen kunnen inschrijven.</p>	
<p>4. In zover verlevendiging de kwaliteit van het onderwijs verhoogt en de realisatie van de eindtermen en het nastreven van de ontwikkelingsdoelen ten goede komt, dient de overheid (eventueel de onderwijsinspectie) die te bewaken. Het is bijgevolg wenselijk dat de decreetgever onderzoekt of het nog nuttig is in de kostenverdeling tussen ouders en scholen een onderscheid te maken tussen verlevendingskosten enerzijds en kosten voor de realisatie van de eindtermen en het nastreven van de ontwikkelingsdoelen anderzijds.</p>	
<p>5. Aan frequent voorkomende knelpunten moet de overheid remediëren. De decreetgever kan overwegen de maximumfactuur voor kleuters te herzien. Het is raadzaam dat de administratie het intern busvervoer onderzoekt. Het gebruik van de materialen op de lijst uit de bijlage van het decreet, dient ze te monitoren, met het oog op eventuele noodzakelijke aanpassingen.</p>	
<p>6. Er moet verder werk van de evaluatie van de kosteloosheid en kostenbeheersing worden gemaakt.</p>	
<p>In het basisonderwijs werd samen met het nieuwe financieringsmechanisme de dubbele maximumfactuur ingevoerd. Deze hadden als doel de kosten voor de ouders te beperken en transparant te maken.</p> <p>Er was in het vooruitzicht gesteld dat er een evaluatie van de dubbele maximumfactuur zou komen. Daartoe zijn er intussen 2 onderzoekspapers door het Steunpunt Studie- en Scholloopbanen opgeleverd. Deze papers – die in hun geheel bekeken moeten worden en dus samen 1 evaluatie vormen – zijn intussen vrijgegeven en de besluiten en aanbevelingen zijn bekend.</p> <p>In september 2011 voeren de ouderkoepelverenigingen een opdracht uit waarbij via focusgroepen ouders over de</p>	<p>Reactie op de aanbevelingen</p>

	<p>maximumfactuur bevestigd zullen worden. Speciale aandacht daarbij zal naar de bevestiging van kansgroepen gaan. Deze bevestiging wordt wetenschappelijk begeleid om de kwaliteit en onafhankelijkheid van deze bevestiging te waarborgen.</p> <p>Op basis van het rapport, deze bevestiging en de aanbevelingen van het Rekenhof zal een actieplan uitgewerkt worden om tot een eventuele aanpassing van de maximumfacturen te komen.</p> <p>Bij de invoering van het nieuwe financieringssysteem voor de werkmiddelen van het basis- en secundair onderwijs werd vooropgesteld dat dit decreet in 2012 moest geëvalueerd worden. Die evaluatie zal nagaan of de scholen de middelen aanwenden volgens de uitgangspunten en doelstellingen van het decreet. In 2011 zullen de eerste stappen gezet worden om deze evaluatie, zoals voorzien in 2012, goed te kunnen uitvoeren. Concreet zal er hiervoor een onderzoeksopdracht worden uitgeschreven.</p> <p>(Zie SD 7 Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden, OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren)</p>
<p>Toepassing van de nieuwe boekhoudregelgeving bij de Vlaamse universiteiten, rekeningenboek over 2009, Stuk 36 (2010-2011) – Nr. 1</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. De universiteiten dienen hun waarderingsregels te vervolledigen, voldoende te detailleren en nauwgezet op te volgen. 2. Zonder afbreuk te doen aan de keuzevrijheid die het boekhoudbesluit biedt, moet de VLIR (commissie Financiële Directeuren) concrete afspraken maken over: <ul style="list-style-type: none"> - de correcte classificatie van een aantal grootboekrekeningen en subrubrieken in de balansrubrieken; - de waardering van het onroerend patrimonium; - de berekening van de vakantiegeldvoorziening; - de berekening van de te ontvangen facturen; - de voorstellingswijze van het eigen vermogen; - de werkwijze om onderzoeksprojecten te matchen; - een aanpassing van de eerdere aanbevelingen over de overlopende rekeningen en de boekingen langs afdeling VIII.

	<p>3. De universiteiten moeten aandacht besteden aan de volledigheid en juistheid van hun kapitaalsubsidies, waarborgen en rechten en verplichtingen buiten balans.</p> <p>4. De universiteiten dienen de voorzieningen aan te leggen die het boekhoudbesluit vereist.</p>
<p>Reactie op aanbevelingen</p>	<p>De aanbevelingen die het Rekenhof voor elke balansrekening doet, kunnen in grote mate onderschreven worden. Daarom zal samen met de universiteiten en het College van Regeringscommissarissen een omzendbrief met concrete aanbevelingen uitgewerkt worden om tot meer uniforme en vergelijkbare balansen en jaarrekeningen te komen. De aanbevelingen die het Rekenhof in zijn verslag formuleert, kunnen hierbij grotendeels overgenomen worden. Waar nodig zullen voorstellen geformuleerd worden om het besluit aan te passen.</p>
<p>Controle van de ontvangsten (wachtrekeningen, derdengelden, begrotingsfondsen, Europese subsidies en publicatieopbrengsten in acht beleidsdomeinen), rekeningenboek over 2009, Stuk 36 (2010-2011) – Nr. 1</p>	<p>1. Het contractbeheer bij de verkoop van publicaties moet verbeteren. Meer algemeen dient de interne controle bij het debiteurenbeheer in diverse beleidsdomeinen te worden versterkt.</p>

Regelgevingsagenda

In uitvoering van de richtlijnen van de dienst wetsmatiging wordt de regelgevingsagenda tot de info over de status en de titel van het initiatief beperkt.

De verdere info over deze regelgevende initiatieven (beleidscyclus, oorsprong, programma Vlaamse overheid, betrokken regelgeving, inhoud, doelgroepen, beleidscoördinatie, contactpersonen, stand van zaken en verdere planning) zijn op de website van de dienst wetsmatiging terug te vinden: <http://www.bestuurszaken.be/wetsmatiging>

Titel van het initiatief	Status van het initiatief
Omkaderingssysteem basisonderwijs	Lopend
Eventuele aanpassing maximumfactuur	Lopend
Hervorming SO	Lopend
Mini-decreet scholengemeenschappen	Afgewerkt
Tweede fase scholengemeenschappen	Lopend
Vernieuwde decretale regeling inschrijvingsrecht	Afgewerkt
Leerzorg	Lopend
Flankerend onderwijsbeleid	Lopend
Internaten	Niet opgestart
Rechtspositie van de leerling	Lopend
Hervorming DKO	Lopend
Pilootprojecten DKO	Lopend
Hervorming HO	Lopend
Codificatie hoger onderwijs	Lopend
Kwaliteitszorg hoger onderwijs	Lopend
Studentenvoorzieningen	Lopend

Vlaams syndicaal statuut	Lopend
Studiefinanciering	Lopend
Genummerd onderwijsdecreet XXI	Afgewerkt
Genummerd onderwijsdecreet XXII	Niet opgestart